

19198

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

F.Ü. FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ İLE TEKNİK EĞİTİM
FAKÜLTESİ'NDE YAPILAN ÖĞRETMENLİK
UYGULAMALARININ YÜRÜTÜLMESİNE
İLİŞKİN GÖRÜŞLER ÜZERİNE
BİR ARAŞTIRMA

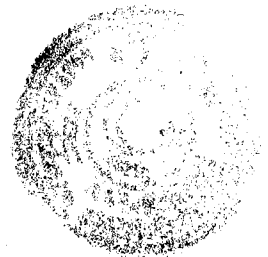
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Y. G.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

HİTÂİ KAZU

Tez Yöneticisi
Yrd. Doç. Dr. Ali GÜLER

ELAZIĞ - 1990

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ**(Adı Soyadı)****(İmza)****Başkan :****Üye :****Üye :****Tez'in Kabul Edildiği Tarih :**

ÖNSÖZ

Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimleri sırasında yapmakta oldukları öğretmenlik uygulamaları çalışmalarını ile birçok faydanın sağlandığı bilinen bir gerçektir. Fakat bu faydaların sağlanmasının her durumda gerçekleşmesi mümkün değildir. Çünkü uygulama çalışmalarından istenilen faydanın elde edilmesi ancak öğretmen yetiştiren kurum programlarında öğretmenlik uygulamalarına gereken önemin ve yerin verilmesi ve uygulama çalışmalarının en iyi şekilde plânlanması ve düzenlenmesi ile sağlanabilir. Böylece, öğretmen eğitiminde çok önemli bir yere sahip olan uygulama çalışmaları üzerinde önemle ve titizlikle durulması ve konu ile ilgili olarak alınacak kararların araştırmalar yoluyla sağlam gerekçelere dayandırılması gerekmektedir.

Bu çalışma ile 1989-1990 Bahar Yarıyılında F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi son sınıf öğrencilerinin üç hafta süre ile yaptıkları öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesine ilişkin görüşler toplanarak konu hakkında genel bir değerlendirmeye gidilmiştir.

Araştırmanın her aşamasında gösterdikleri yardım, yönlendirme ve katkılarından dolayı tez danışmanım Sayın Yrd.Doç.Dr. Ali GÜLER'e, Sayın Doç.Dr. Şadiye KÜLAHÇI'ya ve Sayın Doç.Dr. Mehmet KÜLAHÇI'ya teşekkürlerimi sunarım. Araştırmanın uygulanması için gerekli izni sağlayan Valilik ve Rektörlük Makamına; araştırmanın gerçekleşmesi için anketlere yanıt veren uygulama öğretmenlerine, ders öğretmenlerine ve öğretmen adaylarına; anketlerin uygulanmasında yardımcı olan öğretim elemanlarına ve lise müdür ve yardımcılara teşekkür ederim. Ayrıca, araştırma süresince yakın ilgi ve yardımlarını eksik etmeyen Sayın Yrd.Doç.Dr. Abdullah DİKİCİ'ye, Sayın Öğr.Gör. Muallâ BİLGİN'e ve Arş.Gör. İ. Yaşar KAZU'ya da teşekkürü borç bilirim.

HİTÂİ KAZU

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ONAY	II
ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER	IV
TABLolar LİSTESİ	VII

BÖLÜM I

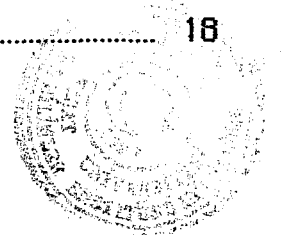
GİRİŞ	1
Problem	1
Araştırmanın Amacı	9
Araştırmanın Önemi	10
Sınırlılıklar	11
Tanımlar	11

BÖLÜM II

KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	13
---	----

BÖLÜM III

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	17
Araştırmanın Evreni ve Örneklem	17
Veri Toplama Araçları	18

	V
Verilerin Toplanması	20
Verilerin Analiz Edilmesinde Kullanılan İstatistiksel Teknikler.....	21

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLANMASI	22
I. Öğretmen Adayları İle İlgili Bulgu ve Yorumlar	23
1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular	23
2. Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar	25
3. Öğretmen Yetiştirme Programına İlişkin Bulgu ve Yorumlar	27
4. Uygulama Çalışmalarının Mevcut Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar	37
5. Uygulamalar Sırasında En Çok Karşılaşılan Güçlükler ve Nedenlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	46
6. Uygulama Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Olarak Üzerlerine Düşen Görevleri yerine Getirmelerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	50
7. Ders Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Olarak Üzerlerine Düşen Görevleri Yerine Getirmelerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	55
8. Öğretmenlik Uygulama Çalışmalarının Sonucunun Değerlendirilmesine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	61
II. Ders ve Uygulama Öğretmenleri İle İlgili Bulgu ve Yorumlar	67
1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular	67
2. Öğretmen Yetiştirme Programına İlişkin Bulgu ve Yorumlar	72

3. Uygulama Çalışmalarının Mevcut Durumuna İlişkin Bulgu ve Yorumlar	75
4. Uygulamalar Sırasında En Çok Karşılaşılan Güçlükler ve Nedenlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	82
5. Uygulama Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Olarak Üzerlerine Düşen Görevleri Yerine Getirmelerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	86
6. Ders Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Olarak Üzerlerine Düşen Görevleri Yerine Getirmelerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	90

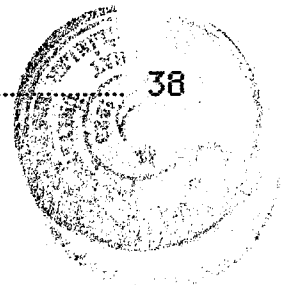
BÖLÜM V

ÖZET, SONUÇ-TARTIŞMA VE ÖNERİLER	95
Özet	95
Sonuç-Tartışma	97
Öneriler	110
KAYNAKLAR	112
EKLER	117

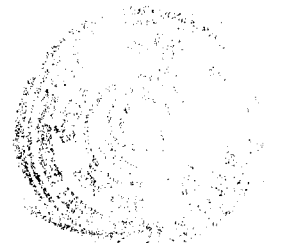

TABLOLAR LİSTESİ

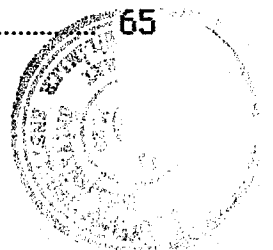
Tablolar	Sayfa
1. Deneklere Dağıtılan ve Dönen Anket Sayı ve Yüzdeleri	20
2. Öğretmen Adaylarının Bölüm ve Cinsiyetleri	24
3. Öğretmen Adaylarının Uygulama Yaptıkları Yerler	24
4. Öğretmen Adaylarının Uygulama Yaptıkları Lise Türleri	25
5. Fakülteye Gelmeden Önce Öğretmen Olmayı İsteme Durumu	26
6. Mezun Olmaya Yakın Öğretmen Olmayı İsteme Durumu	27
7. Öğretmen Adaylarının İçerik Kategorilerine Verdikleri Önem Dereceleri	28
8. Öğretmen Adaylarının İçerik Kategorilerinde Kendilerini Başarılı Bulma Dereceleri	29
9. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Başarılı Olma Nedenleri	30
10. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Başarılı Olmama Nedenleri	31
11. Öğretmenlik Uygulamasının Süresinin Yeterliliği Durumu	32
12. Öğretmenlik Uygulamasının Olması Gereken Süreler	32
13. Öğretmenlik Uygulamasının Son Yarıyılıda Yapılmasının Yeterliliği Durumu	33
14. Öğretmenlik Uygulamasının Yapılması Gereken Yarıyıllar	34
15. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasında Yararlandıkları Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	35
16. Uygulama Yapılan Sınıfların Öğrenci Sayıları	37
17. Uygulama Yapılan Sınıfların Öğrenci Sayılarının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu	38

18. Uygulama Yapılan Sınıflara Giren Öğretmen Adayı Sayısı	39
19. Uygulama Yapılan Sınıflara Giren Öğretmen Adayı Sayısının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu	40
20. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Sırasında İşledikleri Ders Sayısı	41
21. Öğretmen Adaylarının Uygulama Sırasında İşledikleri Ders Sayısının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu	42
22. Ders Öğretmenlerinin, Öğretmen Adaylarının İşledikleri Dersleri İzleme Durumu	43
23. Ders Öğretmenlerinin, Öğretmen Adaylarının İşledikleri Dersleri İzlemesinin Uygunluğu Durumu	44
24. Uygulama Öğretmenlerinin, Öğretmen Adaylarının İşledikleri Dersleri İzleme Durumu	45
25. Uygulama Öğretmenlerinin, Öğretmen Adaylarının İşledikleri Dersleri İzlemesinin Uygunluğu Durumu	46
26. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasında Ders İşleme Sırasında En Çok Karşılaştıkları Güçlükler	48
27. Öğretmen Adaylarının Ders İşleme Sırasında Karşılaştıkları Güçlüklerin Nedenleri	49
28. Fen Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının, Uygulama Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine Getirmelerine İlişkin Görüşleri	51
29. Sosyal Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının, Uygulama Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine Getirmelerine İlişkin Görüşleri	53

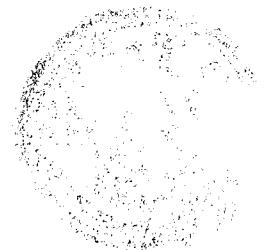
30. Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki Öğretmen Adaylarının,
Uygulama Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini
Yerine Getirmelerine İlişkin Görüşleri 54
31. Öğretmen Adaylarının, Uygulama Öğretmenlerinin
Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine Getirmelerine
İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması 55
32. Fen Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının, Ders
Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine
Getirmelerine İlişkin Görüşleri 57
33. Sosyal Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının, Ders
Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine
Getirmelerine İlişkin Görüşleri 58
34. Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki Öğretmen Adaylarının, Ders
Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine
Getirmelerine İlişkin Görüşleri 60
35. Öğretmen Adaylarının, Ders Öğretmenlerinin Uygulamalarla
İlgili Görevlerini Yerine Getirmelerine İlişkin Görüşlerinin
Karşılaştırılması 61
36. Fen Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının Uygulama
Çalışmalarının Sonucunu Değerlendirmelerine İlişkin
Görüşleri 63
37. Sosyal Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının Uygulama
Çalışmalarının Sonucunu Değerlendirmelerine İlişkin
Görüşleri 64
38. Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki Öğretmen Adaylarının
Uygulama Çalışmalarının Sonucunu Değerlendirmelerine
İlişkin Görüşleri 65

39. Öğretmen Adaylarının Uygulama Çalışmalarının Sonucunu Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	66
40. Ders ve Uygulama Öğretmenlerinin Cinsiyetleri	68
41. Ders ve Uygulama Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemleri	68
42. Ders Öğretmenlerinin Çalıştıkları Kurumlar	69
43. Ders Öğretmenlerinin En Son Tamamladıkları Eğitim Programları	70
44. Ders ve Uygulama Öğretmenlerinin Branşları	70
45. Uygulama Öğretmenlerinin Ünvanları	71
46. Öğretmenlik Uygulamasının Süresinin Yeterliliği Durumu	72
47. Öğretmenlik Uygulamasının Olması Gereken Süreler	73
48. Öğretmenlik Uygulamasının Son Yarıyılıda yapılmasının Yeterliliği Durumu	74
49. Öğretmenlik Uygulamasının Yapılması Gereken Yarıyıllar	74
50. Ders Öğretmenlerinin Sınıflarında Uygulamaların Yürütülme Sıklığı	76
51. Ders ve Uygulama Öğretmenlerinin Uygulamalar Sırasında Öğretmen Adayları İle İletişim Durumları	76
52. Ders ve Uygulama Öğretmenlerinin, Öğretmen Adayları İle Yeterli İletişim Sağlayamama Nedenleri	78
53. Uygulama Yapılan Sınıflara Giren Öğretmen Adayı Sayısının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu	79
54. Uygulama Yapılan Sınıfların Öğrenci Sayılarının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu	80
55. Öğretmen Adaylarının İşledikleri Ders Sayısının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu	81

56. Uygulama Öğretmeninin, Öğretmen Adaylarının İşledikleri Dersleri İzlemesinin Uygunluğu Durumu	81
57. Öğretmenlik Uygulamalarının Yürütülmesinde Karşılaşılan Güçlüklerin Nedenleri	83
58. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasında Ders İşleme Sırasında En Çok Karşılaştıkları Güçlükler	84
59. Öğretmen Adaylarının Ders İşleme Sırasında Karşılaştıkları Güçlüklerin Nedenleri	85
60. Ders Öğretmenlerinin, Uygulama Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine Getirmelerine İlişkin Görüşleri	87
61. Öğretmen Adaylarının, Uygulama Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine Getirmelerine İlişkin Görüşleri	89
62. Ders Öğretmenleri ve Öğretmen Adaylarının, Uygulama Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine Getirmelerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	90
63. Uygulama Öğretmenlerinin, Ders Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine Getirmelerine İlişkin Görüşleri	92
64. Öğretmen Adaylarının, Ders Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine Getirmelerine İlişkin Görüşleri	93
65. Uygulama Öğretmenleri ve Öğretmen Adaylarının, Ders Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Görevlerini Yerine Getirmelerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması	94

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde problem, amaçlar, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlar üzerinde durulmuştur.

Problem

Çağımızda hızla gelişen bilim ve teknolojinin birey ve toplum hayatını büyük ölçüde etkilediği, sosyal kurumların yapı ve fonksiyonlarını değiştirdiği bilinen bir gerçektir. Bu değişmelere paralel olarak eğitim kurumlarında da değişmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, eğitim kurumlarını değişen ve gelişen sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik şartlara ve ihtiyaçlara cevap verecek şekilde düzenlemek gerekmektedir. Eğitim kurumlarının en önemli unsurlarından birisi ise, şüphesiz ki öğretmendir. Mevcut değişme ve gelişmeler, elbette öğretmenin rolündeki beklentileri de etkilemektedir. Özellikle son yirmi yıldan beri, öğretmenin bilgi aktarıcı rolü eleştirilerek, öğretmen yetiştirme programları tüm ülkelerde yeniden ele alınmakta ve çağın gereklerine göre geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Bilindiği gibi öğretmenler, bir toplumun gelişmesini ve devamını sağlayacak genç kuşakları yetiştirmek gibi çok önemli bir işleve sahiptirler. Yurdumuzun kalkınması ve milletimizin refah ve saadeti, öğretmenlerin iyi yetiştirilmesine ve görevlerini en iyi şekilde yerine getirmelerine bağlıdır. Nitelikli öğretmeni yetiştirecek olan eğitim kurumları, ülkemizde Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte gerek süre, gerekse programlarının içeriği yönünden çeşitli değişikliklerden geçerek günümüze kadar ulaşmışlardır. Bunun en son halkasını 6 Kasım 1981

tarihinde yayınlanan ve öğretmen yetiştiren kurumları üniversite çatısı altında toplayan 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ile bu kanuna dayalı olarak 28 Mart 1983 tarihinde çıkarılan ve dört yıllık Yüksek Öğretmen Okullarını Eğitim Fakültelerine, iki yıllık Eğitim Enstitülerini ise Eğitim Yüksekokullarına dönüştüren 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname oluşturmaktadır. Ancak bugün iki yıllık Eğitim Enstitülerinin süresi dört çıkarılmıştır.

Öğretmen yetiştirmede bugüne kadar çeşitli yaklaşımların denenmesine ve ortaya farklı görüşler atılmasına rağmen, öğretmenlik mesleğine hazırlanmada öğretmen adaylarının; genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi alanlarında yetişmeleri gerekliliği üzerinde bir birliğe varılmıştır. Her dereceli ve her çeşit okul öğretmenlerinin genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi olmak üzere üç boyutta dengeli bir biçimde yetiştirilmesi gereği Türk Milli Eğitim Sistemimizde ilk defa 24 Haziran 1973 tarihinde yürürlüğe giren 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yasal bir dayanak bulmuştur.

Öğretmen genel kültürü ile topluma uyum sağlayabilecek, toplum sorunlarını çözmeye katkıda bulunacak düzeye gelmiş olacaktır. Alan bilgisi ile hangi dersin öğretmenliğini yapacaksa, o dersle ilgili bilgi, beceri ve tutumları kazanmış olacaktır. Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile de öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkları kazanmış olacaktır.

Herhangi bir konuyu bilmek, öğretmen olmak için yeterli değildir. Eğer yeterli olmuş olsaydı, öğretmenlik diye bir meslek te olmaz, kimyacı, fizikçi gibi alanlarında uzman olmayan her kişi, bildiklerini öğrenciye rahatlıkla aktarabilir ve öğretebilirdi. Oysa, alan bilgisinin kimlere, nerede, nasıl öğretilceğinin bilinmesi gereklidir (Küçükahmet, 1976, s. 8).

Öğretmen adaylarının öğrenimleri sırasında almış oldukları teorik meslek bilgisi dersleri, onlara ancak meslek formasyonunun teorisini verir. Fakat, öğretmenlere meslekî formasyonun kazandırılmasında yalnız başına teorik bilginin verilmesi kesinlikle yeterli olmamaktadır. Bu nedenle, meslek formasyonu kazandıran programlar içinde eğitim derslerinin teorik olarak öğretimi ile uygulama faaliyetlerinin birbirini tamamlayıcı bir şekilde, anlamlı olarak birleştirilmesi gerekir. Öğretmenlik mesleğine hazırlıkta, üniversitede kazanılan teorik bilgi ile okullardaki uygulamalar arasında bağıntı kurulmasının önemi çok büyüktür. Bu bağıntıyı kuran köprüyü de öğretmenlik uygulamaları oluşturmaktadır. Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretmen adaylarının alan bilgisi, genel kültür ve meslek formasyonu derslerine ilişkin bilgi ve becerilerini mesleki ortamda etkili, verimli ve güvenli olarak kullanabilmelerinde öğretmenlik uygulamalarının katkısı çok önemlidir (Hacıoğlu, 1990, s.21).

Öğretmen adaylarının, gelecekteki mesleklerine en etkin ve verimli bir şekilde hazırlanmaları için gerekli olan temel bilgi, beceri, alışkanlık ve davranışları edinmelerine fırsat veren uygulama çalışmalarına, öğretmen yetiştiren kurum programlarının önemli bir kesimini oluşturan öğretmenlik meslek bilgisi programları içerisinde gereken yerin ve önemin verilmesi şarttır.

Öğretme-öğrenme sürecine doğrudan katkısı bulunan temel kavramlar, ilkeler ve bireyleri anlamak ve bunları öğretme-öğrenme sürecinde etken biçimde uygulayabilmek amacıyla okul içi ve dışında çocuklar, gençler ve yetişkinlerle direkt temaslarda yapılan gözlemler, faaliyetlere katılmalar, ders vermeler ve diğer çeşitli liderlik faaliyetlerinin bütünü öğretmen yetiştirmedeki uygulama çalışmaları kapsamına girer (Alkan, 1987, s. 9).

Öğretmenlik uygulamalarının öğretmen adaylarına sağladığı birçok yarardan sözedilebilir. Bu yararlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

1. Öğretmen adaylarının, öğretimleri sırasında kazanmış oldukları genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisini öğrencilerle yapacağı eğitim ve öğretim işlerinde deneme ve kullanma olanağı sağlar.
2. Öğretmen adaylarına, edinmiş oldukları mesleki bilgiyi uygulama olanağı sağlar ve bu konudaki eksikliklerini tanıtır.
3. Hem kişisel hem de mesleki yönden kendilerini geliştirmeleri için öğretmen adaylarına fırsatlar hazırlar.
4. Öğrencilikten öğretmenliğe geçişin uyumunun daha kolay olmasına yardımcı olur.
5. Başlangıçta öğretmenlik mesleğine isteksiz olarak girmiş olanların, mesleğe alışmalarına ve ısınmalarına yardımcı olur.
6. Öğretmen adaylarının, öğretim alanında karşılaşacağı öğrenci, öğretmen, idareci ve çevre ile ilgili insanlık ilişkilerinde olumlu davranışlar geliştirmeleri için yaşantı edinmelerine imkân sağlar.
7. Öğrencilerin bedensel, zihinsel ve sosyal gelişimlerini tanımlarında, onlarla iletişim kurabilme ve derse dikkatlerini çekebilme becerilerini geliştirmelerinde öğretmen adaylarına yardımcı olur.
8. Öğretmen adaylarına, alanları ile ilgili konuların öğretimi için ders plânları hazırlama ve uygun öğretim ilke ve yöntemleri, eğitim-öğretim araçları seçme ve bunları uygulayarak deneme ve değerlendirme fırsatı sağlar.

Görüldüğü gibi, öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimleri sırasında yapmaları gereken öğretmenlik uygulaması çalışmalarını birçok yönden yarar sağlamaktadır. Fakat tüm bu yararların sağlanması ancak, öğretmen yetiştiren kurum programlarında uygulama çalışmalarına gereken önemin ve yerin verilmesi ve bu çalışmaların en iyi şekilde plânlanması ve

düzenlenmesi ile gerçekleşecektir. Bu konu ile ilgili olarak en etkin ve kapsamlı çalışmalar Batı ülkelerinde yapılmıştır. Buralarda, öğretmenlik uygulamalarının öğretmen yetiştirme programlarının vazgeçilmez bir parçası ve aynı zamanda süreklilik gösteren bir unsur olması gereği benimsenmiştir. Bu durumu aşağıda verilen birkaç Batı ülkesinde görmek mümkündür.

İngiltere'deki öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretmenlik uygulamalarına ve staj çalışmalarına büyük bir yer ve önem verilmektedir. Süresi kolejden koleje değişmekle birlikte, her yıl üç veya dört haftalık sürekli uygulamalar yapılmaktadır. Ayrıca son sömestir de sürekli uygulama çalışmalarına ayrılmıştır. Örneğin, öğretmen yetiştiren kurumlardan Fröbel Enstitüsü'nde üçüncü dönemin sonunda (orada yılda üç dönem öğretim yapılmaktadır) yani birinci yılın sonunda üç hafta, beşinci dönem yani ikinci yılın ortasında dört hafta, üçüncü yılda da bir dönem (üç ay) sürekli öğretim uygulamaları yapılmaktadır (Binbaşıoğlu, 1987, s. 24).

Öğretmen yetiştirmede uygulama çalışmalarına çok büyük bir ağırlık verilen Amerika Birleşik Devletleri'nde, öğretmenlik uygulamaları çok erken sınıflarda başlamaktadır. Örneğin, Pennsylvania Eyalet Üniversitesi Ev Ekonomisi Öğretmenliği programında öğretmenlik uygulaması ikinci sınıfta başlayıp süresi artarak üçüncü ve dördüncü sınıflarda devam etmektedir. Her sınıftaki uygulamalar belli eğitim dersleri ile doğrudan ilişki kurularak yürütülmektedir. Böylece eğitim derslerinin öğrenenler için daha anlamlı hale gelmesine, fakültede öğretilenler ile okullardaki uygulama çalışmaları arasında bağıntı kurulmasına çalışılmaktadır (Külahçı ve Külahçı, 1987, s. 26).

Fransa'da da öğretmen okullarının amacı, öğrencileri teorik bilgilerden ziyade, araştırmaya, bir şeyler yaratmaya yöneltmek olduğu için, öğretim yılının yarısından fazlası uygulama ve pratik çalışmalarla

geçmektedir. Örneğin, Fransa'da ilköğretime öğretmen yetiştirmede son sınıfta teorik derslerin yerini tamamıyla pratik ve uygulamalı dersler almaktadır. Öğrenciler, yılın birkaç ayını hep okullarda uygulamalı dersler vererek geçirmektedirler. Bu uygulamalar da sürekli olarak öğretmen yetiştiren kurumlar tarafından denetlenmektedir (Arayıcı, 1988, s. 9).

Bu konu açısından ülkemizdeki duruma bakıldığında, Batı ülkelerinden bir hayli geride olduğumuz görülür. Ülkemizde öğretmen yetiştiren kurum programlarında yer alan uygulama çalışmaları konusu üzerine zaman zaman eğilinmiş olmasına ve konuyla ilgili bazı değişikliklerin yapılmasına rağmen, bu değişikliklerin yapmış olduğu etkilerin değerlendirilememiş olması nedeniyle bir sonuç alınmamıştır.

En son olarak, Yükseköğretim Kurulu'nun 27. 09.1985 tarihli toplantısında alınmış olan kararlar arasında öğretmenlik uygulamalarına da yer verilmiş ve 8. yarıyılıda program türüne bağlı olarak 2-3 haftalık uygulama (staj) zorunluluğu bulunduğu belirtilmiştir. Böylece günümüzde öğretmenlik uygulamaları, eğitim derslerinin büyük bir bölümünün tamamlanmasından sonra kısa bir süre için okullarda gözlem yapma ve birkaç ders verme şeklinde yürütülmektedir (Kulaşçı, 1987, s. 8).

Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, ülkemizde bu konu ile ilgili pek çok sorun bulunmaktadır. Öğretmen yetiştiren kurum programlarımızda öğretmenlik uygulamalarına gerekli önemin ve yerin verilmemesi ve bu uygulamaların iyi bir şekilde plânlanmamış ve düzenlenmemiş olması nedeniyle, uygulama çalışmalarının öğretmenlerin en etkin ve verimli bir şekilde mesleğe hazırlanmalarını sağlayamadığı ve uygulamalar yoluyla istenen amacın gerçekleşmesinin mümkün olmadığı konusunda görüş birliği vardır. Bu nedenle, öğretmen eğitiminde çok önemli bir yere sahip olan uygulama çalışmaları üzerinde önemle ve titizlikle durulması ve konu ile ilgili olarak alınacak kararların

araştırmalar yoluyla sağlam gerekçelere dayandırılması gerekmektedir.

Bu çalışmada, F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi son sınıf öğrencilerinin sekizinci yarıyılıda üç hafta süre ile yapmakta oldukları öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesine ilişkin toplanacak görüşlerle genel bir değerlendirme yapılması inceleme konusu olarak ele alınmıştır. Bu nedenle bu Fakültelerin, kısa bir tanıtımının yapılmasında yarar görülmektedir.

Öğretmen yetiştiren kurumlardan biri olan F.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi 1975 yılında kurulmuştur. Asıl amacı, fen ve edebiyat alanlarında eleman yetiştirmek olan bu fakültenin öğrencileri istedikleri takdirde Teknik Eğitim Fakültesi bünyesi içerisinde bulunan Eğitim Bilimleri Bölümü tarafından yürütölen Öğretmenlik Meslek Bilgisi Programına devam ederek öğretmen olma hakkını da elde edebilmektedir.

Kurulduğu tarihten itibaren Fen Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi olmak üzere iki ayrı fakülte halinde olan bu fakülteler, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin değiştirilerek kabulüne dair 28 Mart 1983 tarih ve 2809 Sayılı Kanun ile birleştirilerek Fen-Edebiyat Fakültesi'ne dönüşmüştür. Bu değişiklikten sonra daha önce her iki fakültede olan bazı bölümler kapatılarak yerine yeni bölümler açılmıştır. Bugünkü durumda Fen-Edebiyat Fakültesi'ne bağlı yedi bölüm bulunmaktadır. Bu bölümler şunlardır :

1. Biyoloji
2. Fizik
3. Kimya
4. Matematik
5. Sosyoloji
6. Tarih
7. Türk Dili ve Edebiyatı

Öğretmen yetiştiren diğer bir kurum olan F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi, 1983 yılında kurulmuştur. Asıl amacı, orta dereceli endüstriyel mesleki ve teknik okullara atelye ve meslek dersleri öğretmeni yetiştirmek olan bu fakülte üç bölüm olarak açılmıştır. Bu bölümler şunlardır :

1. Metalurji Eğitimi
2. Makine Eğitimi
3. Yapı Eğitimi

1985 yılında Teknik Eğitim Fakültesi bünyesi içerisinde Eğitim Bilimleri Bölümü açılarak bölüm sayısı dörde yükselmiştir. Bu bölüm, Teknik Eğitim Fakültesi Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri ile Fen-Edebiyat Fakültesi'ne bağlı bölümler için düzenlenen Öğretmenlik Meslek Bilgisi Programını yürütmektedir.

Eğitim Bilimleri Bölümü tarafından düzenlenen ve yürütülen Öğretmenlik Uygulaması, Teknik Eğitim Fakültesi'nde "Atelye ve Meslek Dersleri Uygulaması" adı altında Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri içinde, Fen-Edebiyat Fakültesi'nde ise "Öğretmenlik Uygulaması" adı altında Öğretmenlik Meslek Bilgisi Programı içinde yer almaktadır. Her iki ders de (1) kredilik olup, VIII. yarıyılın başlangıcında üç hafta olarak programa koyulmuştur. Atelye ve Meslek Dersleri Uygulaması dersinde Teknik Eğitim Fakültesi öğrencileri Elazığ ilinde veya Elazığ dışındaki illerde endüstriyel mesleki ve teknik eğitim kurumlarında, ders ve atelye uygulamasını süreli uygulamalar şeklinde yapmaktadırlar. Öğretmenlik Uygulaması dersinde ise Fen-Edebiyat Fakültesi'nde okuyup ta Öğretmenlik Meslek Bilgisi Programına kayıtlı olan öğrenciler Elazığ ili Merkezi içerisinde bulunan liselerde öğretmenlik uygulamalarını yapmaktadırlar.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, 1989-1990 Bahar Yarıyılında F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının son yarıyılıda yaptıkları öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesine ilişkin görüşler belirlenerek genel bir değerlendirme yapmaktır.

Araştırmada bu genel amacın gerçekleştirilebilmesi için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır :

1. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumları nasıldır?
2. Öğretmen adaylarının, ders öğretmenlerinin ve uygulama öğretmenlerinin öğretmen yetiştirme programına ilişkin görüşleri, tutumları ve beklentileri nelerdir?
3. Öğretmen adaylarına, uygulama öğretmenlerine ve ders öğretmenlerine göre öğretmenlik uygulaması çalışmaları mevcut durumu ile ne derece etkinlikle ve amacına uygun olarak yürütülmektedir?
4. Öğretmen adaylarına, uygulama öğretmenlerine ve ders öğretmenlerine göre uygulama çalışmalarının yürütülmesinde en çok hangi güçlüklerle karşılaşmaktadır ve bu güçlüklerin nedenleri nelerdir?
5. Öğretmen adaylarına ve ders öğretmenlerine göre uygulama öğretmenleri uygulamalarla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yeterince yerine getirmekte midirler?
6. Öğretmen adaylarına ve uygulama öğretmenlerine göre ders öğretmenleri uygulamalarla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yeterince yerine getirmekte midirler?
7. Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması çalışmalarının sonucunu nasıl değerlendirmektedirler?

8. Yukarıdaki tüm sorular açısından Fen-Edebiyat Fakültesi fen ve sosyal bölümlerindeki ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?
9. Yukarıdaki tüm sorular açısından öğretmen adayları, ders öğretmenleri ve uygulama öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Öğretmen yetiştirmede uygulama çalışmalarının birçok yönlerden katkısı söz konusudur. Uygulama çalışmaları öğretmen adaylarına aldıkları kuramsal öğretmenlik meslek bilgilerini uygulamaya koyma olanağı vererek öğretmen adayının eksikliklerini ve gereksinimlerini objektif olarak görmesine yardım eder.

Öğretmen yetiştirme programlarında çok büyük bir yer ve öneme sahip olan öğretmenlik uygulamaları ile ilgili olarak bir çok sorundan söz edilmektedir. Bu sorunlar tüm öğretmen yetiştiren kurumların ortak ve güncel konularından birisi olup, bu kurumlarda görev yapan öğretim elemanları, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin ilgi alanları içine girmektedir.

Öğretmen yetiştiren kurumlardan olan Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi ile Fen-Edebiyat Fakültesi kapsamı içerisinde yapılmış olan bu araştırma çalışmasının, her iki fakülte'deki öğretmen adaylarının son sınıfta yapmakta oldukları öğretmenlik uygulaması çalışmalarının daha verimli olması için bu işin düzenlenmesi ve yürütülmesi ile görevli ve ilgili olan kişilere ışık tutacağı umulmaktadır. Tüm bu nedenlerden dolayı, bu konuda araştırma yapılması önemli görülmüştür.

Sınırlılıklar

Öğretmen yetiştirmede çok önemli bir yere ve öneme sahip olan öğretmenlik uygulamaları konusu tüm öğretmen yetiştiren kurumların ortak bir sorunu olduğu halde, bu çalışmada sadece Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmenlik uygulamalarının durumu ele alınmıştır.

Araştırma, 1989-1990 Bahar Yarıyılında uygulamalarını yapan F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adayları, adı geçen Fakültelerde öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesinde görev alan uygulama öğretmenleri ve sınıflarında uygulama çalışmalarının yürütüldüğü lise öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

Araştırmanın kapsamına öğretmenlik uygulaması çalışmalarını Elazığ ili dışında yapan Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, sınıflarında uygulama çalışmalarını yürüttükleri endüstriyel mesleki teknik lise öğretmenlerinin görüşleri alınmamıştır.

Tanımlar

Araştırmada geçen aşağıdaki terimlerin tanımlanmasında ve açıklanmasında yarar görülmektedir.

Öğretmenlik Uygulaması Dersi: Bir öğretmen adayının birkaç haftalık bir süreyi kapsayan dönemde bir grubun öğretimini yürütmek üzere artan bir sorumluluk yüklendiği denetimli bir öğretim devresidir (Alkan, 1987, s. 9).

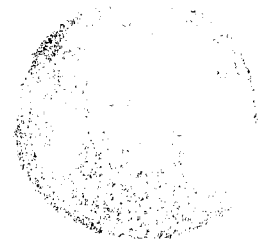
Bu ders öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi programı boyunca aldıkları bilgilerin uygulamaya ve davranışa dönüştürülmesine olanak sağlayan etkinlikleri kapsar (Hakan, 1982, s. 239).

Öğretmen Adayı: 1989-1990 Bahar Yarıyılı'nın başlangıcında üç hafta süre ile Elazığ ilindeki genel ve endüstriyel mesleki ve teknik liseler ile Elazığ dışındaki illerde endüstriyel mesleki ve teknik liselerde öğretmenlik uygulaması çalışmalarını yapıp tamamlamış olan F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi son sınıf öğrencisidir.

Uygulama Öğretmeni: F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi'nde öğretmenlik uygulamalarının plânlanması ve yürütülmesi ile görevli olan öğretim elemanıdır. Uygulama öğretmenin, öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını izlemeleri, onlara bu konuda rehberlik etmeleri ve uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için ilgili lise ders öğretmenleriyle işbirliği yapmaları gerekir.

Ders Öğretmeni: 1989-1990 Bahar Yarıyılı'nda üç haftalık bir süre içinde kendi ders saatlerinde öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını yaptıkları genel ve endüstriyel mesleki teknik lise öğretmenidir. Ders öğretmenlerinin, öğretmen adayları ile birlikte derse girmeleri, onlara çalışmalarında rehberlik etmeleri ve uygulama çalışmalarının iyi yürütülmesi için uygulama öğretmenleri ile işbirliği yapmaları gerekir.

BÖLÜM II

KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak Türkiye'de yapılmış olan araştırmalar yabancı ülkelerde yapılmış araştırmalara göre çok sınırlı sayıdadır. Bu araştırmalardan ulaşılabilenler aşağıda ele alınmıştır.

Günvaran (1974) tarafından "Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Giyim Bölümü Uygulama Çalışmalarında Uygulama Öğretmeni, Sınıf Öğretmeni ve Öğretmen Adayının Kendilerinin ve Birbirlerinin Rollerini Hakkındaki Görüşleri" konulu bir Yüksek Lisans Seminer çalışması yapılmıştır. Çalışmada amaç olarak öğretmenlik uygulamaları çalışmalarında;

1. Öğretim süreçleri yönünden öğretmen adayı ve sınıf öğretmenin etkinlikleri,
2. Rehberlik yönünden öğretmen adayı, sınıf öğretmeni ve uygulama öğretmenin etkinlikleri,
3. Değerlendirme yönünden sınıf öğretmeni ve uygulama öğretmenin etkinlikleri ile ilgili öğretmen adayı, sınıf öğretmeni ve uygulama öğretmeni arasında ne ölçüde görüş birliğinin olduğunu ortaya koymak ve böylece uygulama çalışmalarını bu yönü ile değerlendirerek aksayan yönleri ortaya çıkarmak ele alınmıştır.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuca göre, uygulama çalışmalarının verimli olabilmesi için gerekli olan öğretmen adayı, sınıf öğretmeni ve uygulama öğretmeni üçlüsü arasındaki görüş birliğinin bazı alanlarda sağlandığı, bazı alanlarda ise sağlanmamış olduğu ve bu durumda üç grup arasında etkili bir iletişim kurabilmek için bazı tedbirler almak gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Gözütok (1978) tarafından "Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Aile Ekonomisi ve Beslenme Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersi Hedeflerine Ulaşma Derecesi" konulu bir Yüksek Lisans Tez çalışması yapılmıştır. Araştırma, Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Aile Ekonomisi ve Beslenme Bölümü son sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulamaları sonunda öğretmenlik uygulaması dersi hedeflerine ulaşıp ulaşamadıklarını ölçmek amacıyla yapılmıştır.

Ulusoy (1979) tarafından "Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Giyim Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulaması çalışmalarında Karşılaştıkları Güçlükler, Nedenleri ve Alınması Gereken Önlemler" konulu bir Yüksek Lisans Tez çalışması yapılmıştır. Araştırma, Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Giyim Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması çalışmalarında ders hazırlama, öğretim ortamını ve öğrenciyi derse hazırlama, dersi sunma, işleme, uygulama ve değerlendirme konularında karşılaştıkları güçlükleri ve nedenlerini belirleyerek, bu nedenlerin giderilmesinde alınması gerekli önlemleri öğrencilerin, uygulama öğretmenlerinin ve Kız Meslek Lisesi Giyim Bölümü sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayanarak saptamak amacıyla yapılmıştır.

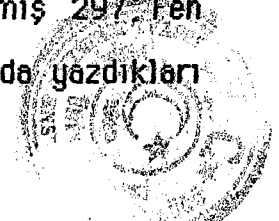
Hakan (1982) tarafından "Öğretmenlik Sertifikası Programı Öğrencilerinin Uygulama sırasında Yaptıkları Deneme Derslerinin Değerlendirilmesi" konulu bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretmenlik Sertifikası Programına kayıtlı öğrencilerin uygulama sırasında yaptıkları deneme derslerini değerlendirmek ve bu konuda önerilerde bulunmak amacıyla programa kayıtlı olan, 1981-1982 öğretim yılı ikinci döneminde Ankara'da uygulama yapan öğrencilerin uygulama süresince sundukları üçer deneme dersinin değerlendirilmesi yoluna gidilmiştir. Her öğrencinin hazırladığı ders plânına uygun olarak uygulama okulunda sunduğu üç deneme dersi değerlendirilmiştir.

ve değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme ile řu sonuçlara varılmıştır:

1. Uygulama ğrencileri genellikle alan bilgisi açısından yeterli bulunmuştur.
2. Gerek ders plânlarnn hazırlanmasında, gerekse dersin işlenişinde, öğrencilerin konuda derinleşmesine yardım eden kaynaklar konusunda bilgi sahibi oldukları görülmüştür.
3. Derslerin işlenişi açısından büyük önem taşıyan ders plânlarnn öğrenciler tarafından kurallara uygun ve dikkatle hazırlandığı saptanmıştır.
4. Ders anlatımı sırasında uygulama ğrencilerinin, sınıfta bulunan öğrencileri uyarma ve yöneltme yetenekleri iyi bulunmuştur.
5. Uygulama ğrencileri genellikle uygulama amacıyla devam ettikleri, ders anlattıkları sınıflardaki öğrencileri yeterince tanıyamamışlardır.
6. Konunun işlenişinde ve dersin amaçlarına ulaşmada büyük önem taşıyan ğretim yöntemlerini seçme ve yerine göre kullanmada uygulama ğrencilerinin güçlüklerle karşılaştıkları saptanmıştır.
7. Kalıcı bir öğrenme sağlayacak tartışmaların, uygulama öğrencileri tarafından gereği gibi yönetilemediği ve sınıfta tartışmalar sırasında genellikle ğretim ortamının bozulduğu görülmüştür.
8. Uygulama ğrencilerinin genellikle ğretim sırasında seslerini yerine göre ve etkili bir şekilde kullanamadıkları belirlenmiştir.
9. Öğretim ilkelerine uygun ğretim yapma konusunda uygulama öğrencileri genellikle başarılı bulunmuştur.

"ğretmen Adaylarının İlk Ders Anlatımları Sırasındaki Hisleri" konulu bir örnek olay incelemesi de Küçükahmet (1988) tarafından yapılmıştır. İnceleme, ğretmenlik uygulaması çalışmalarını tamamlamış 297 Fen Fakültesi öğrencisinin "ilk derste hissettiklerim" konusunda yazdıkları

kompozisyonların tasnifine dayanmaktadır. Bu tasnif sonucunda, öğretmen adaylarının, aşırı heyecanlanma (% 36.7), öğrencilere hakim olamama endişesi (% 17.5), sesini ayarlayamama (% 11.8), ders anlatmaktan zevk alma (% 8.1), derse başlayamama (% 6.7), zamanı ayarlayamama (% 5.7) gibi değişik duygular yaşadıkları ortaya koyulmuştur.

Köymen (1986) tarafından "Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Son Beş Yıllık Deneyimi Temel Alınarak Yapılan Durum Değerlendirilmesi" konusunda yapılan bir araştırmada da öğretmenlik uygulamaları konusuna dolaylı olarak değinilmiştir. Araştırmada Çukurova Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü öğrencilerince öğretmenlik mesleğinde uygulamanın etkinliğine inananların oranı oldukça yüksek çıkmıştır. Bunun yanında öğrencilerin büyük çoğunluğu uygulamalara ayrılan zamanı çok az bulmuşlardır.

Yine doğrudan öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olmayıp ta, bir yönüyle bu konuya değinilen bir araştırma da "Eğitim Fakülteleri Programlarının Değerlendirilmesi" konusunda Gürbüz Türk (1988) tarafından Yüksek Lisans Tez çalışması olarak yapılmıştır. Araştırmada, Türkiye'de bulunan tüm eğitim fakültelerinin programlarının değerlendirilmesi sonucunda; öğretmen yetiştiren kurumlarda, öğretmen adaylarını, doğrudan doğruya gerçek durumlarla ve özellikle öğrencilerle karşılaştıran öğretmenlik uygulamalarının etkinlikle yürütülemediği, ayrıca kurumların programlarında bu uygulamalar için ayrılan sürelerin birbirinden çok farklı olup, yürütülme biçimlerinin, kurumun imkânlarıyla sınırlı bir görünüm vermekte olduğu ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM III

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın evreni, örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analiz edilmesinde kullanılan istatistiksel teknikler açıklanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Araştırma üç kaynaktan veri toplanarak yürütüldüğünden, bu araştırmanın evreni ve örneklemini üç gruptan oluşmaktadır. Bunlar :

1. Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi IV. Sınıf Öğrencileri: Bu grup, 1989-1990 Bahar Yarıyılında öğretmenlik uygulamasını yapmış olan öğrencilerden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin toplam sayısı 407'dir. Bu sayının % 50'si olan 204 öğrenci, bu öğrencilerin bölümlere dağılımları dikkate alınarak oranlı küme örnekleme yöntemi ile örneklem alınmıştır.

2. Uygulama Öğretmenleri : Bu grup, F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi'nde 1989-1990 Bahar Yarıyılında öğretmenlik uygulamalarının plânlanması ve yürütülmesinde görevli olan öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Bu öğretim elemanlarının toplam sayısı 53'dür. Bu sayının tümü örneklem olarak alınmıştır.

3. Ders Öğretmenleri : Bu grubu ise, Elazığ ili Merkez lise ve dengi okullarında görev yapan ve 1989-1990 Bahar Yarıyılında sınıflarında öğretmenlik uygulamalarının yürütüldüğü öğretmenler oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin toplam sayısı 114'dür. Bu sayının da tümü örneklem olarak alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan ve yararlanılan verilerin toplanmasında belgesel tarama yapılmış ve anket uygulanmıştır. Konu ile ilgili geniş bir literatür taramasından yararlanılarak anket maddeleri geliştirilmiştir. Anket, örneklem olarak alınan öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve ders öğretmenleri için üç ayrı şekilde hazırlanmıştır.

Öğretmen adayları için hazırlanan anketin 27 maddeden oluşan birinci bölümünde; öğretmen adaylarının kişisel bilgilerine, öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarına, öğretmen yetiştirme programına, uygulama çalışmalarının mevcut durumuna, uygulama çalışmaları sırasında karşılaşılan güçlükler ve nedenlerine ilişkin sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise; öğretmen adaylarının uygulama ve ders öğretmenlerinin uygulamalarıyla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirip getirmediğine ve uygulama çalışmalarının sonuçlarını değerlendirmelerine ilişkin görüşler yer almaktadır. Bu bölümdeki toplam madde sayısı 20 adettir.

Uygulama öğretmenleri anketinin sadece kişisel bilgilerini içeren birinci bölümü dört sorudan oluşmaktadır. İkinci bölümde yer alan 20 soru ve görüşten 18'i öğretmen adayları anketinin birinci ve ikinci bölümlerindeki bazı soru ve görüşlerle aynıdır. Bu bölümde; uygulama öğretmenlerinin uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinin ve ders öğretmenlerinin üzerlerine düşen görevleri yerine getirip getirmediğine, öğretmenlik uygulamaları ile ilgili olarak öğretmen yetiştirme programına, uygulama çalışmalarının mevcut durumuna ve uygulama çalışmaları sırasında karşılaşılan güçlükler ve nedenlerine ilişkin soru ve görüşler bulunmaktadır.

Ders öğretmenleri için düzenlenen anket de iki bölümden oluşturulmuştur. Anketin beş sorudan oluşan birinci bölümü ders öğretmenlerinin kişisel bilgilerine aittir. 20 maddeden oluşan ikinci

bölümün toplam 17 maddesi uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının anketlerindeki ortak olan maddelerin aynısıdır.

Anketlerdeki maddelerin hazırlanması için, konu hakkında geniş bir literatür taraması yapılmış, bulunan kaynaklar incelenmiştir. Bu kaynaklardan özellikle bir yabancı (Cope, 1971) ve birkaç Türk araştırma (Gözütok, 1978; Günvaran, 1974; Hacıoğlu, 1988; Tüzün, 1978; Ulusoy, 1979) anket maddelerinin hazırlanmasında çok yararlı olmuştur. Ayrıca konu ile ilgili bazı öğretim elemanlarının görüşleri, F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nce hazırlanan öğretmenlik uygulama rehberi ile değerlendirme formları ve öğretmenlik uygulamasını geçen yıl yapmış olan bazı öğretmen adaylarına bizzat araştırmacı tarafından yazdırılan raporlardan anket maddelerinin hazırlanmasında yararlanılmıştır. Her üç denek grubu için hazırlanan anketlerde değerlendirilmesinin daha kolay ve uygun olması nedeni ile anketlerde yer alan soru ve görüşlerin tümü "kapalı uçlu" maddeler halinde düzenlenmiştir.

Konu ile ilgili literatür ve kişilerden elde edilen bilgi ve görüşlerden yararlanılarak hazırlanan taslak halindeki anketler yine konu ile ilgili ve anket hazırlamada tecrübeli öğretim elemanlarının görüşlerine sunulmuştur. Onlardan alınan eleştiriler ışığında anketler tekrar gözden geçirilmiştir. Daha sonra öğretmen adayları için hazırlanan anketten on adet, uygulama ve ders öğretmenleri için hazırlanan anketlerden beş'er adet çoğaltılmıştır. Çoğaltılan bu anketler öğretmenlik uygulamasını geçen yıl yapmış olan mezunlardan ve mezun olmayıp ta bu yıl halen fakülteye devam edenlerden on kişiye, yine geçen yıl öğretmenlik uygulamalarında görev almış beş adet uygulama öğretmenine, beş adet de ders öğretmenine uygulanmıştır. Bunlardan alınan eleştiriler doğrultusunda anketler son defa yine gözden geçirilmiş, gereken yerler düzeltilmiştir. Böylece en son halini alan anketler çoğaltılmıştır.

Verilerin Toplanması

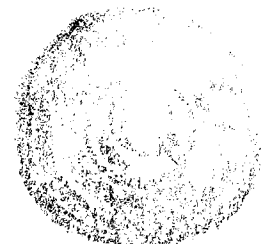
Veri toplamak amacıyla geliştirilen anketlerin deneklere uygulanabilmesi için hem Fırat Üniversitesi Rektörlüğü'nden hem de Elazığ Valiliği'nden izin alınmıştır. Fırat Üniversitesi Rektörlüğü'nden alınan izin belgesi ile anketler, Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adayları ve uygulama öğretmenlerine; Elazığ Valiliği'nden alınan izin belgesiyle de Elazığ ili Merkezindeki liselerde uygulamalarda görev alan öğretmenlere uygulanmıştır. Anketler, öğretmen adayları ve uygulama öğretmenlerine "Özel Öğretim Metodları" dersini yürüten öğretim elemanları, lise öğretmenlerine ise müdür ve müdür yardımcıları aracılığıyla uygulanmıştır.

TABLO: 1. DENEKLERE DAĞITILAN VE DÖNEN ANKET SAYI VE YÜZDELERİ

DENEKLER	Dağıtılan Anket Sayısı	Dönen Anket Sayısı	%
	f	f	
Öğretmen Adayı	204	201	98.5
Uygulama Öğretmeni	53	48	90.6
Ders Öğretmeni	114	92	80.7
TOPLAM	371	341	91.9

Bizzat araştırmacı tarafından elden götürülen ve geri toplanan anketlerin sayı ve yüzdeleri Tablo: 1'de gösterilmiştir.

Tablodan da görüldüğü gibi öğretmen adaylarına verilen anketlerin yüzde 98.5'i, uygulama öğretmenlerine verilenlerin yüzde 90.6'sı, ders öğretmenlerine verilenlerin ise yüzde 80.7'si geri dönmüştür. Bu oranın evreni temsil edeceği kabul edilmiştir.

Verilerin Analiz Edilmesinde Kullanılan İstatistiksel Teknikler

Tüm denek gruplarından elde edilen verilerin çözümlenmesinde çoğunlukla frekans ve yüzde kullanılmıştır. Araştırmada öğretmen adaylarına uygulanan anketten elde edilen veriler Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen ve sosyal bölümlerindeki ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adayları için ayrı ayrı analiz edilmiştir. Bu nedenle hem öğretmen adaylarının üç grubu için hem de denek gruplarını oluşturan öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve ders öğretmenleri için ortak olan maddeler arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını ortaya çıkarmak için de uygun olan yerlerde kay kare (χ^2) tekniği kullanılmıştır. Kay kare değerinin bulunmasında yüzde 5 anlamlılık düzeyi (level of probability) kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLANMASI

Bu bölümde, araştırmaya katılan deneklerden elde edilen bulgular ve bu bulguların yorumlanması ele alınmıştır. Bu bölüm kendi içinde iki bölüme, bu iki bölüm de alt bölümlere ayrılmıştır. Bunlar:

I. Öğretmen adayları ile ilgili bulgu ve yorumlar

1. Kişisel bilgilere ilişkin bulgular
2. Öğretmenlik mesleğine karşı tutumlara ilişkin bulgu ve yorumlar
3. Öğretmen yetiştirme programına ilişkin bulgu ve yorumlar
4. Uygulama çalışmalarının mevcut durumuna ilişkin bulgu ve yorumlar
5. Uygulamalar sırasında en çok karşılaşılan güçlükler ve nedenlerine ilişkin bulgu ve yorumlar
6. Uygulama öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin bulgu ve yorumlar
7. Ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin bulgu ve yorumlar
8. Öğretmenlik uygulamasının sonucunun değerlendirilmesine ilişkin bulgu ve yorumlar

II. Ders ve uygulama öğretmenleri ile ilgili bulgu ve yorumlar

1. Kişisel bilgilere ilişkin bulgular
2. Öğretmen yetiştirme programına ilişkin bulgu ve yorumlar
3. Uygulama çalışmalarının mevcut durumuna ilişkin bulgu ve yorumlar

4. Uygulamalar sırasında en çok karşılaşılan güçlükler ve nedenlerine ilişkin bulgu ve yorumlar
5. Uygulama öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin bulgu ve yorumlar
6. Ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin bulgu ve yorumlar

F.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi fen ve sosyal bölümlerindeki ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının tüm bu bulgularla elde edilen görüşleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı (8. amaç) birinci bölümde; uygulama öğretmenleri, ders öğretmenleri ve bazı yerlerde de tüm öğretmen adaylarının görüşleri arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı (9. amaç) ise ikinci bölümde ele alınmıştır.

1. ÖĞRETMEN ADAYLARI İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, anketlere yanıt veren öğretmen adayları ile ilgili bulgular ve yorumları sekiz alt bölüm altında incelenmiştir.

1. KİŞİSEL BİLGİLERE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde, öğretmen adaylarının bölümleri, cinsiyetleri, uygulama yaptıkları yerler ve lise türleri verilmiştir.

Bölüm ve Cinsiyet

Anketlere yanıt veren toplam 201 öğretmen adayının 75'i kız, 126'sı ise erkektir. Bu durum, Teknik Eğitim Fakültesi'nin Makine ve Metal İşleri Eğitimi bölümlerinde hiç kız öğrencinin olmaması, Yapı Eğitimi bölümünde de çok az sayıda olmasından kaynaklanmaktadır. Böylece Teknik Eğitim Fakültesi'nde kız ve erkek öğrenciler eşit sayıda alınamamıştır (Tablo: 2).

TABLO: 2. ÖĞRETMEN ADAYLARININ BÖLÜM VE CİNSİYETLERİ

BÖLÜMLER	Kız		Erkek		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Matematik	10	13.3	10	7.9	20	10.0
Fizik	10	13.3	10	7.9	20	10.0
Kimya	9	12.0	9	7.1	18	9.0
Biyoloji	7	9.3	7	5.6	14	7.0
Türk Dili ve Edebiyatı	12	16.0	13	10.3	25	12.4
Tarih	13	17.3	13	10.3	26	13.9
Sosyoloji	10	13.3	10	7.9	20	10.0
Yapı Eğitimi	4	5.3	14	11.1	18	9.0
Makine Eğitimi	-	-	20	15.9	20	10.0
Metal İşleri Eğitimi	-	-	20	15.9	20	10.0
TOPLAM	75	100	126	100	201	100

Uygulama Yapılan Yer

Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının hepsi öğretmenlik uygulamasını Elazığ ilinde yaptıkları için Tablo: 3'te sadece Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları yerler verilmiştir.

TABLO: 3. ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYGULAMA YAPTIKLARI YERLER

YERLER	f	%
Elazığ İli	12	20.7
Kendi Memleketi	40	69.0
Başka	6	10.3
TOPLAM	58	100

Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki toplam 58 öğretmen adayının yüzde 69.0 gibi büyük çoğunluğu öğretmenlik uygulamasını kendi memleketinde

yapmıştır. Bunu, yüzde 20.7 ile Elazığ ilinde, yüzde 10.3 ile de kendi memleketinden başka illerde yapanlar izlemektedir.

Uygulama Yapılan Lise Türü

Görüldüğü gibi öğretmen adaylarının yüzde 47.3'ü öğretmenlik uygulamasını genel liselerde yapanlardan oluşmakta, bunu yüzde 24.9 ile endüstri meslek liselerinde yapanlar izlemektedir (Tablo: 4).

TABLO: 4. ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYGULAMA YAPTIKLARI LİSE TÜRLERİ

LİSELER	f	%
Genel Lise	95	47.3
Anadolu Lisesi	13	6.5
Ticaret Lisesi	9	4.5
Teknik Lise	14	7.0
Endüstri Meslek Lisesi	50	24.9
Kız Meslek Lisesi	8	4.0
İmam Hatip Lisesi	12	6.0
TOPLAM	201	100

2. ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE KARŞI TUTUMLARA İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, öğretmen adaylarının fakülteye gelmeden önce öğretmen olmayı isteyip istemediklerine ve fakülteden mezun olmaya yakın önceki görüşlerinde bir değişiklik olup olmadığına bakılarak mesleğe karşı tutumları hakkında bir yorum yapılmaya çalışılmıştır.

Fakülteye Gelmeden Önce Öğretmen Olmayı İsteme Durumu

Tablo: 5'te öğretmen adaylarının fakülteye gelmeden önce öğretmen olmayı isteyip istememe durumu görülmektedir.

TABLO: 5. FAKÜLTEYE GELMEDEN ÖNCE ÖĞRETMEN OLMAYI İSTEME DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	35	48.6	37	51.4	72	100
Sosyal Böl.	43	60.6	28	39.4	71	100
Tek. Eğt.Fak.	31	53.5	27	46.5	58	100
TOPLAM	109	54.2	92	45.8	201	100
s.d. 2			P=0.05		χ^2 2.067 < 5.991	

Tablodan da anlaşılacağı gibi Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 51.4 gibi çoğunluğu fakülteye gelmeden önce öğretmen olmayı istemediklerini, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 60.6, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin ise yüzde 53.5 gibi çoğunluğu da fakülteye gelmeden önce öğretmen olmayı istediklerini belirtmişlerdir. Bu durum, fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının fakülteye girerken öğretmenlik mesleğine karşı olumsuz bir tutum içinde oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Hesaplanan kay kare χ^2 2.067 < 5.991 olduğundan, s.d. 2 ve P= 0.05 düzeyinde her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşleri arasında istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Mezun Olmaya Yakın Öğretmen Olmayı İsteme Durumu

Tablo: 6 incelendiğinde fen bölümlerindeki öğrencilerin fakülteye gelirken çoğunluğunun öğretmen olmayı istemedikleri halde, yüzde 68.1'inin mezuniyete yaklaştıkları sırada öğretmen olmayı istedikleri anlaşılmaktadır. Böylece, onların öğretmenlik mesleğine karşı zamanla olumlu bir tutum geliştirdikleri, onların bu tutumlarını aldıkları öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin ve dolayısıyla da yaptıkları

öğretmenlik uygulamalarının etkilemiş olabileceği düşünülebilir.

TABLO: 6. MEZUN OLMAYA YAKIN ÖĞRETMEN OLMAYI İSTEME DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	49	68.1	8	11.1	15	20.8	72	100
Sosyal Böl.	59	83.1	-	-	12	16.9	71	100
Tek. Eğt. Fak.	34	58.6	3	5.2	21	36.2	58	100
TOPLAM	142	70.4	11	5.5	48	24.1	201	100

Sosyal bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 83.1'i, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin ise yüzde 58.6'sı, yine bu fakülteden mezun oldukları zaman da öğretmenlik yapmak istediklerini ifade etmişlerdir. Buna rağmen, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin yüzde 36.2'sinin halen bu mesleği yapıp yapmayacakları konusunda karar vermemiş olmaları, onların kendi alanları ile ilgili, ücreti daha cazip olan başka yerlerde görev yapmak istemelerine bağlanabilir.

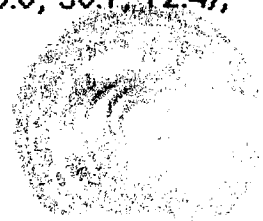
3. ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMINA İLİŞKİN

BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programında yer alan üç içerik kategorisine, öğretmenlik uygulamasının süresine, yarıyılına, öğretmenlik uygulamasında en çok yararlı olan öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin bulgular yorumlanmaya çalışılmıştır.

İçerik Kategorilerine Verilen Önem Durumu

Fen ve sosyal bölümlerindeki ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adayları birinci derecede alan bilgisini (yüzde 50.0, 50.7, 72.4);

ikinci derecede öğretmenlik meslek bilgisi (yüzde 43.1, 43.7, 60.3); üçüncü derecede ise genel kültür derslerini (yüzde 45.8, 45.1, 70.7) önemli görmüşlerdir. Ancak içerik kategorilerine verdikleri önem açısından Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının diğer iki gruba göre daha fazla yoğunlaştıkları görülmektedir (Tablo: 7).

TABLO: 7. ÖĞRETMEN ADAYLARININ İÇERİK KATEGORİLERİN YERDİKLERİ ÖNEM DERECELERİ

GRUPLAR	ALAN BİLGİSİ			GENEL KÜLTÜR			ÖĞRET. MES. BİL.			TOPLAM		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Fen Böl.	36	19	17	17	22	33	19	31	22	72	72	72
	50.0	26.4	23.6	23.6	30.6	45.8	26.4	43.1	30.6	100	100	100
Sosyal Böl.	36	20	15	19	20	32	16	31	24	71	71	71
	50.7	28.2	21.1	26.8	28.2	45.1	22.5	43.7	33.8	100	100	100
Tek. Eğt. Fak.	42	13	3	7	10	41	9	35	14	58	58	58
	72.4	22.4	5.2	12.1	17.2	70.7	15.5	60.3	24.1	100	100	100
TOPLAM	114	52	35	43	52	106	44	96	61	201	201	201
	56.7	25.9	17.4	21.4	25.9	52.7	21.9	47.8	30.3	100	100	100

İçerik Kategorilerinde Başarılı Olma Durumu

Tablo: 8'de öğretmen adaylarının her üç içerik kategorisinde kendilerini başarılı bulmaları bakımından birinci derecede fen bölümlerindekilerin yüzde 45.8, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 42.3, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin ise yüzde 60.3 ile alan bilgisinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Ancak bu yoğunlaşma Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler için daha fazla oranda olmuştur. Her üç gruptaki öğretmen adayları kendilerini ikinci derecede öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde üçüncü derecede genel kültür derslerinde başarılı bulmuşlardır.

TABLO: 8. ÖĞRETMEN ADAYLARININ İÇERİK KATEGORİLERİNDE KENDİLERİNİ BAŞARILI BULMA DERECELERİ

GRUPLAR	ALAN BİLGİSİ			GENEL KÜLTÜR			ÖĞRET. MES. BİL.			TOPLAM		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Fen Böl.	33 45.8	25 34.7	14 20.8	21 29.2	15 19.4	36 50.0	18 25.0	33 45.8	21 29.2	72 100	72 100	72 100
Sosyal Böl.	30 42.3	22 31.0	19 26.8	17 23.9	22 31.0	30 42.3	24 33.8	27 38.0	22 31.0	71 100	71 100	71 100
Tek.Eğt. Fak.	35 60.3	13 22.4	10 17.2	16 27.6	14 24.1	28 48.3	7 12.1	31 53.4	20 34.4	58 100	58 100	58 100
TOPLAM	98 48.8	60 29.9	44 21.9	54 26.9	51 25.4	94 46.8	49 24.4	90 44.8	63 31.3	201 100	201 100	201 100

Böylece öğretmen adaylarının bu üç içerik kategorisindeki derslere verdikleri önem derecesinin, onların bu derslerde başarılı olmalarını da doğrudan etkilediği söylenebilir. Ayrıca öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde kendilerini birinci derecede başarılı bulan Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının oranının Fen-Edebiyat Fakültesi'ndekilere göre daha yüksek olmasının beklenmesine rağmen, daha düşük çıkması dikkat çekicidir.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Başarılı Olma Nedenleri

Tablo: 8'de öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde kendilerini birinci ve ikinci derecede başarılı bulan toplam 139 öğretmen adayı bunun nedenlerini Tablo: 9'da görüldüğü gibi belirtmişlerdir. Tabloda "bu derslerin yararına inanıyorum" seçeneğinde bir yığılma olduğu görülmektedir. Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 53.1'i, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 54.1'i, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin ise yüzde 61.1'i bu seçeneği işaretlemişlerdir.

Bunu, tüm gruplarda "ders konularını ilgi çekici buluyorum" seçeneği izlemektedir.

TABLO: 9. ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİNDE BAŞARILI OLMA NEDENLERİ

GRUPLAR	Yararına İnanma		Konuları İlgi Çekici Bulma		Derslerin İşlenişini İlgi Çekici Bulma		Başka		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	43	53.1	15	18.5	9	11.1	14	17.3	81	100
Sosyal Böl.	40	54.1	15	20.3	11	14.9	8	10.8	74	100
Tek. Eğt. Fak.	33	61.1	16	29.6	2	3.7	3	5.6	54	100
TOPLAM	116	55.5	46	22.0	22	10.5	25	12.0	209	100

s.d. 6

P= 0.05

χ^2 9.972 < 12.592

Hesaplanan kay kare χ^2 9.972 < 12.592 olduğundan, s.d. 6 ve P= 0.05 düzeyinde her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Başarılı Olmama Nedenleri

Tablo: 8'de öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde kendilerini üçüncü derecede başarılı bulan toplam 63 öğretmen adayı, bunun nedenlerini Tablo: 10'da görüldüğü gibi belirtmişlerdir. Seçeneklere birden fazla cevap verildiğinden yüzdeler N= 67'ye göre hesaplanmıştır.

Birinci sırada; fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 38.1'i, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin yüzde 33.3'ü "derslerin işlenişini ilgi çekici bulmuyorum", sosyal bölümlerindekilerin ise yüzde 40.9'u "başka" seçeneklerini işaretlemişlerdir. Sosyal bölümlerindeki ve diğer iki

gruptaki öğretmen adayları "başka" seçeneğinde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı olmama nedeni olarak en çok alan bilgisi derslerinin çok fazla ve ağır olmasından dolayı, bu derslere yeterince zaman ayıramadıklarını ve derslerin hep teorik işlenerek uygulamaya gerekli yerin verilmemesini yazmışlardır. Öğretmen adaylarının çoğunluğunun öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin işlenişini ilgi çekici bulmaması, üzerinde önemle durulması gereken bir husustur.

TABLO: 10. ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİNDE BAŞARILI OLMAMA NEDENLERİ

GRUPLAR	Yararına İnanmama		Konuları İlgi Çekici Bulmama		Derslerin İşlenişini İlgi Çekici Bulmama		Başka		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	3	14.3	7	33.3	8	38.1	3	14.3	21	100
Sosyal Böl.	8	36.4	2	9.1	3	13.6	9	40.9	22	100
Tek.Eğt.Fak.	4	16.7	5	20.8	8	33.3	7	29.2	24	100
TOPLAM	15	22.4	14	20.9	19	28.4	19	28.4	67	100

s.d. 6

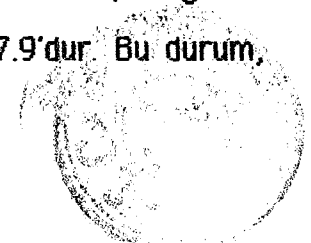
P= 0.05

χ^2 11.175 < 12.592

Hesaplanan kay kare χ^2 11.175 < 12.592 olduğundan, s.d. 6 ve P= 0.05 düzeyinde her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşleri arasında istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öğretmenlik Uygulamasının Süresinin Yeterliliği Durumu

Tablo: 11'de "sizce öğretmenlik uygulamasının mevcut süresi yeterli midir?" sorusuna verilen cevaplar içinde "hayır" seçeneğinde bir yığılma olduğu görülmektedir. Bu seçeneği işaretleyenlerin oranları fen bölümlerindekiler için yüzde 90.3, sosyal bölümlerindekiler için yüzde 87.3, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler için ise yüzde 87.9'dur. Bu durum,

öğretmen adaylarının çok büyük bir oranının mevcut üç haftalık uygulama süresini çok yetersiz bulduklarını göstermektedir.

TABLO: 11. ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ SÜRESİNİN YETERLİLİĞİ DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	5	6.9	65	90.3	2	2.8	72	100
Sosyal Böl.	8	11.2	62	87.3	1	1.4	71	100
Tek. Eğt. Fak.	7	12.1	51	87.9	-	-	58	100
TOPLAM	20	10.0	178	88.6	3	1.4	201	100

Öğretmenlik Uygulamasının Olması Gereken Süreler

Tablo:12'de öğretmenlik uygulamasının mevcut üç haftalık süresini yeterli bulmayan toplam 178 öğretmen adayının olmasını istedikleri süreler verilmiştir.

TABLO: 12. ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ OLMASI GEREKEN SÜRELER

GRUPLAR	1 Ay		2 Ay		1 Yarıyıl		Başka		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	3	4.6	6	9.2	29	44.6	27	41.5	65	100
Sosyal Böl.	-	-	6	9.7	36	58.1	20	32.3	62	100
Tek. Eğt. Fak.	6	11.8	7	13.7	29	56.9	9	17.6	51	100
TOPLAM	9	5.1	19	10.7	94	52.8	56	31.5	178	100

Tablodan da görüldüğü gibi öğretmenlik uygulamasının süresi "bir yarıyıl olmalıdır" seçeneğinde yığılma olmuştur. Bu seçeneği,

Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen bölümlerindeki öğretmen adayları yüzde 44.6, sosyal bölümlerindekiler yüzde 58.1, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler ise yüzde 56.9 oranlarında işaretlemişlerdir. Her üç grupta da bu seçeneği ikinci sırada "başka" seçeneği izlemektedir. "Başka" seçeneğinde en çok, bu sürenin iki ve üç yarıyıldan az olmaması gerektiğini yazmışlardır. Yine en az olan bir aylık süreyi belirten birinci seçeneği sosyal bölümlerindekilerin hiç işaretlememiş olmaları, diğer iki grupta da bu seçeneği işaretleyenlerin oranının çok düşük olması, mevcut üç haftalık sürenin ne kadar az olduğunu ortaya koyması açısından önemlidir.

Öğretmenlik Uygulamasının Son Yarıyıldan Yapılmasının Yeterliliği Durumu

"Öğretmenlik uygulamasının 8. yarıyıldan (4. sınıf 2. yarıyıl) yapılması yeterli midir?" sorusuna verilen cevaplar Tablo 13'de verilmiştir.

TABLO: 13. ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ SON YARIYILDA YAPILMASININ YETERLİLİĞİ DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	25	34.7	41	56.9	6	8.3	72	100
Sosyal Böl.	16	22.5	55	77.5	-	-	71	100
Tek. Eğt. Fak.	28	48.3	29	50.0	1	1.7	58	100
TOPLAM	69	34.3	125	62.2	7	3.5	201	100

Bu soruya verilen cevaplar arasında yine "hayır" seçeneğinde bir yoğunlaşma olduğu görülmektedir. Fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 56.9'u, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 77.5'i, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin de yüzde 50.0'si öğretmenlik uygulamasının son

yarıyılıda yapılmasını yeterli bulmamışlardır. Öğretmen yetiştirme programlarında öğretmenlik uygulamalarının son yarıyılıda yer almasının sürekli tartışılan bir konu olması nedeniyle elde edilen bu sonuç önemlidir.

Öğretmenlik Uygulamasının Yapılması Gereken Yarıyıllar

Öğretmenlik uygulamasının son yarıyılıda yaptırılmasını yeterli bulmayan toplam 125 öğretmen adayına göre öğretmenlik uygulamasının başlatılması gereken yarıyıllar Tablo:14'de verilmiştir.

TABLO: 14. ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ YAPILMASI GEREKEN YARIYILLAR

GRUPLAR	4. Yarıyıldan		5. Yarıyıldan		6. Yarıyıldan		7. Yarıyıldan		Başka		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	8	19.5	2	4.9	7	17.1	20	48.8	4	9.8	41	100
Sosyal Böl.	11	20.0	5	9.1	12	21.8	23	41.8	4	7.3	55	100
Tek. Eğt. Fak.	2	6.9	6	20.7	6	20.7	10	34.5	5	17.2	29	100
TOPLAM	21	16.8	13	10.4	24	19.2	53	42.4	13	10.4	125	100

Birinci sırada, Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 48.8'i, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 41.8'i, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin ise yüzde 34.5'i öğretmenlik uygulamasının 7. yarıyıldan (4. sınıf 1. yarıyılı) itibaren programda yer alması gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlik Uygulamasında En Çok Yararlanılan

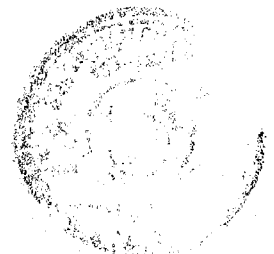
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri

Tablo: 15'de görüleceği gibi fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının çoğunluğu birinci derecede, Eğitim Psikolojisi (yüzde 34.7) ve Özel Öğretim Metodları (yüzde, 22.2); ikinci derecede, Ölçme ve Değerlendirme

(yüzde 27.8) ve Eğitim Psikolojisi (yüzde 20.8); üçüncü derecede, yine Ölçme ve Değerlendirme (yüzde 27.8) ve Özel Öğretim Metodları (yüzde 16.7) derslerinin öğretmenlik uygulaması sırasında kendilerine yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

TABLO: 15. ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINDA YARARLANDIKLARI ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİ

GRUPLAR	FEN BÖLÜMLER						SOSYAL BÖLÜMLER						TEKNİK EĞİTİM FAK.					
	1		2		3		1		2		3		1		2		3	
TERCİH	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğt. Bil.																		
Giriş	10	13.9	3	4.2	5	6.9	8	11.3	3	4.2	5	7.0	-	-	-	-	-	-
Eğt. Psi.	25	34.7	15	20.8	7	9.7	16	22.5	10	14.1	7	9.9	5	8.6	7	12.1	11	19.0
Eğt. Sos.	3	4.2	7	9.7	9	12.5	3	4.2	13	18.3	4	5.6	2	3.4	2	3.4	2	3.4
Ölç. Değ.	5	6.9	20	27.8	20	27.8	3	4.2	12	16.9	18	25.4	8	13.8	12	20.7	16	27.6
Eğt. Tek.	-	-	5	6.9	5	6.9	4	5.6	5	7.0	4	5.6	7	12.1	15	25.9	9	15.5
Eğt. Yön.	2	2.8	3	4.2	6	8.3	3	4.2	5	7.0	11	15.5	-	-	-	-	-	-
Eğt. Eko.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3.4	1	1.7
Eğt. İst.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1.7
Mes. Tek.																		
Eğt. Esa.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3.4	7	12.1	12	20.7
Atl. Mes.																		
Der. Öğr.																		
Metod.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34	58.6	13	22.4	6	10.3
Gen. Öğr.																		
Metod.	11	15.3	12	16.7	8	11.1	20	28.2	10	14.1	13	18.3	-	-	-	-	-	-
Öz. Öğr.																		
Metod.	16	22.2	7	9.7	12	16.7	14	19.7	13	18.3	9	12.7	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	72	100	72	100	72	100	71	100	71	100	71	100	58	100	58	100	58	100

Sosyal bölümlerindeki öğretmen adaylarının çoğunluğu birinci derecede, Genel Öğretim Metodları (yüzde 28.2) ve Eğitim Psikolojisi (yüzde 22.5); ikinci derecede, Eğitim Sosyolojisi, Özel Öğretim Metodları (yüzde 18.3) ve Ölçme ve Değerlendirme (yüzde 16.9); üçüncü derecede, Ölçme ve Değerlendirme (yüzde 25.4) ve Genel Öğretim Metodları (yüzde 18.3) derslerinin öğretmenlik uygulaması sırasında kendilerine yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adayları ise birinci derecede, Atelye ve Meslek Dersleri Öğretim Metodları (yüzde 58.6) ve Ölçme ve Değerlendirme (yüzde 13.8); ikinci derecede, Eğitim Teknolojisi (yüzde 25.9) ve Atelye ve Meslek Dersleri Öğretim Metodları (yüzde 22.4); üçüncü derecede, Ölçme ve Değerlendirme (yüzde 27.6) ve Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları (yüzde 20.7) derslerinin öğretmenlik uygulaması sırasında kendilerine en çok yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

Tabloya bakıldığında, doğrudan öğretmenlik uygulamalarına yönelik olarak programda yer alan "Özel Öğretim Metodları" dersinin, uygulamaları sırasında birinci derecede en çok yararlı olduğunu belirten Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının oranının düşük olduğu görülmektedir. Buna karşın, yine doğrudan öğretmenlik uygulamalarına yönelik olarak Teknik Eğitim Fakültesi'nin programında yer alan "Atelye ve Meslek Dersleri Öğretim Metodları" dersinin, uygulamaları sırasında birinci derecede en çok yararlı olduğunu söyleyen öğretmen adaylarının oranının Fen-Edebiyat Fakültesi'ndekilere göre bir hayli yüksek olduğu görülmektedir. Bu da, öğretmenlik uygulamasına hazırlık niteliğinde olan bu derslerin işlenişlerinin her iki fakültede farklı olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, bu konunun üzerinde önemle durulmasında büyük yarar vardır.

4. UYGULAMA ÇALIŞMALARININ MEVCUT DURUMUNA İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarında girdikleri sınıfların öğrenci sayısına, bu sınıflara birlikte giren öğretmen adayı sayısına, işlenen ders sayısına, ders ve uygulama öğretmenlerinin kendilerini izleme durumuna ilişkin bulgu ve yorumlar ele alınmıştır.

Uygulama Yapılan Sınıfların Öğrenci Sayıları

Tablo: 16'da görüldüğü gibi Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının yüzde 50.0'si, sosyal bölümlerindekilerin ise yüzde 40.8'i öğrenci sayılarının 40-50 arasında olduğu sınıflarda uygulama yapmışlardır. Buna karşın, Teknik Eğitim Fakültesi'nde okuyan öğretmen adaylarının yüzde 50.0'si öğrenci sayısının 20-30 arasında olan sınıflarda uygulama yaptıklarını belirtmişlerdir.

TABLO: 16. UYGULAMA YAPILAN SINIFLARIN ÖĞRENCİ SAYILARI

GRUPLAR	50'nin Üze.		40-50		30-40		20-30		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen.Böl.	18	25.0	36	50.0	12	16.7	6	8.3	72	100
Sosyal Böl.	12	16.9	29	40.8	24	33.8	6	8.5	71	100
Tek. Eğt. Fak.	-	-	10	17.2	19	32.8	29	50.0	58	100
TOPLAM	30	14.9	75	37.3	55	27.4	41	20.4	201	100

Yine Fen-Edebiyat Fakültesi'ndekilerin çok az oranının öğrenci sayısı 20-30 arasında olan sınıflarda uygulama yaptıklarını belirtmelerine karşılık, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin öğrenci sayısı 50'nin üzerinde olan sınıflarda uygulama yapan hiç kimsenin olmadığı görülmektedir.

Uygulama Yapılan Sınıfların Öğrenci Sayısının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu

Tablo:16'da öğretmenlik uygulaması yaptıkları sınıfların genelde kalabalık olduğunu söyleyen Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının çoğunluğu, bu durumun uygulama çalışmalarının iyi yürütülmesi için uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Böylece, "hayır" seçeneğini işaretleyen fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının oranı yüzde 73.6, sosyal bölümlerindekilerin ise yüzde 52.1'dir. Buna karşın, Tablo:16'da uygulama yaptıkları sınıfların genelde öğrenci sayısının az olduğunu söyleyen Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının çoğunluğu bu durumun uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun olduğunu belirterek yüzde 50.0 oranında "evet" seçeneğini işaretlemişlerdir. Buna rağmen "hayır" seçeneğini işaretleyen Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının oranı da yüksektir (Tablo: 17).

**TABLO: 17. UYGULAMA YAPILAN SINIFLARIN ÖĞRENCİ SAYILARININ
UYGULAMALARIN İYİ YÜRÜTÜLMESİ İÇİN UYGUNLUĞU**

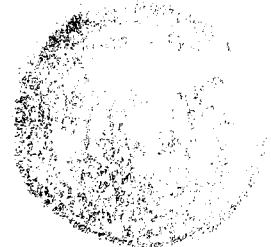
GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	17	23.6	53	73.6	2	2.8	72	100
Sosyal Böl.	25	35.2	37	52.1	9	12.7	71	100
Tek. Eğt. Fak.	29	50.0	27	46.6	2	3.4	58	100
TOPLAM	71	35.3	117	58.2	13	6.5	201	100

s.d. 4

P= 0.05

χ^2 17.648 > 9.488

Hesaplanan kay kare χ^2 17.648 > 9.488 olduğundan, s.d. 4 ve P= 0.05 düzeyinde her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

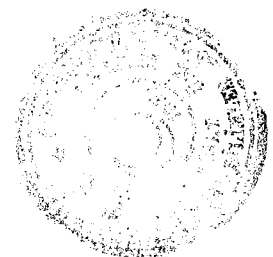
Uygulama Yapılan Sınıflara Giren Öğretmen Adayı Sayısı

Tablo: 18'de görüleceği üzere fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yarısından fazlası (yüzde 62.5) uygulama yaptıkları sınıflara iki kişi olarak girmişlerdir. Sosyal bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 32.4'ü ise "başka" seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu seçenekte en çok yazdıkları sayılar dört ve beştir. Bunun yanında, Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarından "bir kişi" seçeneğini işaretleyenlerin oranı bir hayli düşüktür. Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adayları genelde uygulama yaptıkları sınıflara bir veya iki kişi olarak girmişlerdir.

TABLO: 18. UYGULAMA YAPILAN SINIFLARA GİREN ÖĞRETMEN ADAYI SAYISI

GRUPLAR	Bir kişi		İki kişi		Üç kişi		Başka		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	11	15.3	45	62.5	14	19.4	2	2.8	72	100
Sosyal Böl.	11	15.5	16	22.5	21	29.6	23	32.4	71	100
Tek. Eğt. Fak.	26	44.8	24	41.4	4	6.9	4	6.9	58	100
TOPLAM	48	23.9	85	42.3	39	19.4	29	14.4	201	100

Bunlardan "bir kişi" seçeneğini işaretleyenlerin oranı yüzde 44.8, "iki kişi" seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise yüzde 41.4'dür. Bunlarda "üç kişi" ve "başka" seçeneklerini işaretleyenlerin oranı oldukça düşüktür. Bu durum, Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarını Elazığ dışındaki illerde yapmalarına bağlıdır. Böylece uygulamalarda bir sınıfa bir veya iki kişi olarak girmelerinin onların öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesini olumlu yönde etkilediği düşünülebilir.

Uygulama Yapılan Sınıflara Giren Öğretmen Adayı Sayısının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu

Öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları sınıflara girdikleri kişi sayısının uygulamaların iyi yürütülmesi için uygun olup olmama durumu Tablo: 19'da yer almaktadır.

TABLO: 19. UYGULAMA YAPILAN SINIFLARA GİREN ÖĞRETMEN ADAYI SAYISININ UYGULAMALARIN İYİ YÜRÜTÜLMESİ İÇİN UYGUNLUĞU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	38	52.8	34	47.2	-	-	72	100
Sosyal Böl.	24	33.8	47	66.2	-	-	71	100
Tek. Eğt. Fak.	33	56.9	18	31.0	7	12.1	58	100
TOPLAM	95	47.3	99	49.3	7	3.5	201	100

Tablo:18'de çoğunluğunun uygulama yaptıkları sınıflara iki kişi olarak girdiklerini söyleyen fen bölümlerindeki öğretmen adayları, bu sayının uygulama çalışmalarının iyi yürütülmesi için uygun olduğunu belirterek yüzde 52.8 oranında "evet" seçeneğini işaretlemişlerdir. Bunun yanında "hayır" seçeneğini işaretleyenlerin oranı da evet diyenlere oranla düşük değildir. Büyük çoğunluğunun uygulama yaptıkları sınıflara üç ve daha fazla kişi olarak girdiklerini söyleyen sosyal bölümlerindeki öğretmen adaylarının yarısından fazlası (yüzde 66.2) bu sayının uygulamaların iyi yürütülmesi için uygun olmadığını belirtmişlerdir. Daha önceki tabloda genellikle uygulama yaptıkları sınıflara bir ve iki kişi olarak girdiklerini söyleyen Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının yarısından fazlası (yüzde 56.9) bu sayının öğretmenlik uygulamalarının iyi yürütülmesi için uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum, öğretmenlik

uygulaması yapılan sınıflara giren öğretmen adayı sayısının fazla olmasının uygulamaların yürütülmesini olumsuz yönde etkileyen önemli bir etken olduğunu ortaya koyması açısından önemlidir.

Uygulamalar Sırasında Öğretmen Adaylarının İşledikleri Ders Sayısı

Tablo: 20'de öğretmen adaylarının uygulamalar sırasında bizzat kendilerinin işledikleri ders sayıları verilmiştir.

TABLO: 20. ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI SIRASINDA İŞLEDİKLERİ DERS SAYISI

GRUPLAR	Bir Ders		İki Ders		Üç Ders		Başka		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	10	13.9	23	31.9	15	20.8	24	33.3	72	100
Sosyal Böl.	6	8.5	14	19.7	20	28.2	31	43.7	71	100
Tek. Eğt. Fak.	3	5.2	12	20.7	14	24.1	29	50.0	58	100
TOPLAM	19	9.5	49	24.4	49	24.4	84	41.8	201	100

Tabloda "başka" seçeneğinde bir yığılma olduğu görülmektedir. Bu seçeneği işaretleyenlerin yüzde 33.3'ü fen bölümlerindeki, yüzde 43.7'si sosyal bölümlerindeki, yüzde 50.0'si Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarıdır. Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının "başka" seçeneğinde yazdıkları sayılar genelde beş ile on arasında, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin yazdıkları ise genelde on ile yirmi arasındadır. Fen bölümlerindekilerin "başka" seçeneğini yüzde 31.9 ile "iki ders", sosyal bölümlerindekilerin "başka" seçeneğini yüzde 28.2 ile "üç ders", Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin ise "başka" seçeneğini 24.1 ile

"üç ders" seçenekleri izlemektedir. Öğretmen adaylarının bizzat kendilerinin işledikleri ders sayısı bakımından da endüstriyel mesleki teknik liselerde uygulamalarını yapan Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının Fen-Edebiyat Fakültesi'ndekilere göre daha iyi durumda olduğu anlaşılmaktadır. Bu da, Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının üç hafta boyunca süreli uygulama yapmalarına bağlıdır.

Öğretmen Adaylarının İşledikleri Ders Sayısının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu

Tablo: 21'de Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının çoğunluğu birinci sırada "hayır" seçeneğini işaretleyerek, Tablo: 20'deki sayıların uygulamaların iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Bu seçeneği işaretleyenlerin yüzde 68.1'i fen bölümlerindeki, yüzde 81.7'si sosyal bölümlerindeki öğretmen adaylarıdır.

TABLO: 21. ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYGULAMA SIRASINDA İŞLEDİKLERİ DERS SAYISININ UYGULAMALARIN İYİ YÜRÜTÜLMESİ İÇİN UYGUNLUĞU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	23	31.9	49	68.1	2	2.8	72	100
Sosyal Böl.	12	16.9	58	81.7	1	1.4	71	100
Tek. Eğt. Fak.	32	55.2	24	41.4	2	3.4	58	100
TOPLAM	67	33.3	131	65.2	5	2.5	201	100

Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının yüzde 55.2'si birinci sırada "evet" seçeneğini işaretleyerek, işledikleri ders sayılarının uygulamaların iyi yürütülmesi için uygun olduğunu belirtmişlerdir. Fakat bunun

yanında, "hayır" seçeneğini işaretleyenlerin oranı da düşük değildir. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun uygulamalarda kendilerinin işledikleri ders sayısını yetersiz ve uygulamaların iyi yürütülmesi için uygun bulmamaları, öğretmenlik uygulaması süresinin azlığına bağlıdır. Çünkü üç haftalık bir sürede daha fazla sayıda ders işlenmesi pek mümkün değildir.

Ders Öğretmeninin, Öğretmen Adaylarının İşledikleri Dersleri İzleme Durumu

Tablo: 22'de görüldüğü gibi öğretmenlik uygulamasını Elazığ ilinde yapan Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu, ders öğretmenlerinin kendi işledikleri derslerde sürekli yanlarında bulduklarını belirtmişlerdir. Bunların yüzde 83.3'ü fen bölümlerindeki, yüzde 69.0'u sosyal bölümlerindeki öğretmen adaylarıdır. Buna karşın, büyük oranının öğretmenlik uygulamasını Elazığ dışındaki illerde yapan Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının yüzde 67.2'si ders öğretmenlerinin kendi işledikleri derslerde sürekli yanlarında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.

TABLO: 22. DERS ÖĞRETMENİNİN, ÖĞRETMEN ADAYLARININ İŞLEDİKLERİ DERSLERİ İZLEME DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	60	83.3	12	16.7	72	100
Sosyal Böl.	49	69.0	22	31.0	71	100
Tek. Eğt. Fak.	19	32.8	39	67.2	58	100
TOPLAM	128	63.7	73	36.3	201	100

Ders öğretmenlerinin bu tavırları, Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının çoğunluğunun fakültenin bulunduğu ilden uzakta uygulamalarını yapmalarından dolayı, fakülteden onların ders işlemelerini izlemeye giden uygulama öğretmenlerinin olmayışından ve dolayısıyla fakülte-okul işbirliğinin zayıflığından kaynaklanabilir.

Ders Öğretmeninin Öğretmen Adaylarının İşledikleri Dersleri İzlemesinin Uygunluğu

Tablo: 23'de görüldüğü gibi fen bölümlerindekilerin yüzde 54.2'si, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 60.6'sı, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin yüzde 62.1'i ders öğretmenlerinin kendi işledikleri dersleri izlemesi gerektiğini belirtmişlerdir. Böylece, öğretmen adaylarının çoğunluğunun işledikleri derslerde yanlarında ders öğretmenin bulunmasından rahatsız olmadıkları ve onların eleştiri ve desteklerine ihtiyaçları oldukları anlaşılmaktadır.

TABLO: 23. DERS ÖĞRETMENİNİN, ÖĞRETMEN ADAYLARININ İŞLEDİKLERİ DERSLERİ İZLEMESİNİN UYGUNLUĞU DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	39	54.2	27	37.5	6	8.3	72	100
Sosyal Böl.	43	60.6	23	32.4	5	7.0	71	100
Tek. Eğt. Fak.	36	62.1	16	27.6	6	10.3	58	100
TOPLAM	118	58.7	66	32.8	17	8.5	201	100

s.d. 4

P= 0.05

x^2 1.82 < 9.488

Hesaplanan kay kare x^2 1.82 < 9.488 olduğundan, s.d. 4 ve P= 0.05 düzeyinde her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Uygulama Öğretmeninin, Öğretmen Adaylarının İşledikleri Dersleri İzleme Durumu

Tablo: 24'de görüldüğü gibi fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 73.6'sı uygulama öğretmeninin kendilerinin işledikleri dersleri izlemeye gittiklerini, buna karşın sosyal bölümlerindekilerin yüzde 60.6'sı, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin yüzde 81.0'i izlemeye gitmediklerini söylemişlerdir. Teknik Eğitim Fakültesi'nde bu oranın yüksek olması, onların büyük çoğunluğunun uygulamalarını Elazığ dışındaki illerde yapmalarından kaynaklanmaktadır. Fakat Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki sosyal bölümlerde bu oranın böyle yüksek olması, uygulama öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili üzerlerine düşen görevleri yapmalarında aksaklıklar olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

TABLO: 24. UYGULAMA ÖĞRETMENİNİN, ÖĞRETMEN ADAYLARININ İŞLEDİKLERİ DERSLERİ İZLEME DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	53	73.6	19	26.4	72	100
Sosyal Böl.	28	39.4	43	60.6	71	100
Tek. Eğt. Fak.	11	19.0	47	81.0	58	100
TOPLAM	92	45.8	109	54.2	210	100

Uygulama Öğretmeninin, Öğretmen Adaylarının İşledikleri Dersleri İzlemesinin Uygunluğu

Tablo: 25'te öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinin, kendi işledikleri dersleri izlemesini isteyip istememe durumu ele alınmıştır. Her üç gruptaki öğretmen adaylarının çoğunluğu; fen bölümlerindekilerin yüzde 65.8'i, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 62.0'si, Teknik Eğitim

Fakültesi'ndekilerin ise yüzde 48.3'ü uygulama öğretmenlerinin kendilerinin işledikleri dersleri izlemesi gerektiğini belirtmişlerdir.

TABLO: 25. UYGULAMA ÖĞRETMENİNİN, ÖĞRETMEN ADAYLARININ İŞLEDİKLERİ DERSLERİ İZLEMESİNİN UYGUNLUĞU DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	47	65.8	17	23.6	8	11.1	72	100
Sosyal Böl.	44	62.0	21	29.5	6	8.5	71	100
Tek. Eğt. Fak.	28	48.3	22	37.9	8	13.8	58	100
TOPLAM	119	59.2	60	30.0	22	10.9	201	100

s.d. 4

P= 0.05

χ^2 4.81 < 9.488

Bu durum, öğretmen adaylarının işledikleri derslerde yanlarında ders öğretmeni ile birlikte fakülteden gelen uygulama öğretmeninin de bulunmasından rahatsız olmadıklarını ve ders işleme ile ilgili onların eleştirisi ve desteklerine ihtiyaçları olduklarını düşündürebilir.

Hesaplanan kay kare χ^2 4.81 < 9.488 olduğundan, s.d. 4 ve P= 0.05 düzeyinde her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

5. UYGULAMALAR SIRASINDA EN ÇOK KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERE VE NEDENLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, öğretmen adaylarının uygulamalar sırasında ders işleme ile ilgili olarak karşılaştıkları güçlükler ve nedenlerine ilişkin bulgular verilerek, bu bulguların yorumu yapılmaya çalışılmıştır.

Öğretmenlik Uygulamasında Ders İşleme ile İlgili Olarak Karşılaşılan Güçlükler

Tablo: 26'dan anlaşılacağı gibi her üç gruptaki öğretmen adayları birinci sırada en fazla ders süresini iyi kullanmada güçlük çekmişlerdir. Fen bölümlerindeki öğretmen adayları ikinci sırada yüzde 17.1 ile "öğretim ortamını ve öğrencileri derse hazırlama", üçüncü sırada yüzde 15.4 ile "dersi ders plânına uygun olarak sunma ve uygulama" seçeneklerini işaretlemişlerdir. Sosyal bölümlerindeki öğretmen adayları ikinci sırada yüzde 17.5 ile "dersi plânlama", üçüncü sırada yüzde 15.9 ile "dersi ders plânına uygun olarak sunma ve uygulama" seçeneklerini işaretlemişlerdir. Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adayları ise ikinci sırada yüzde 17.3 ile "öğretim ortamını ve öğrencileri derse hazırlama", üçüncü sırada yüzde 12.2 ile "sınıf içi disiplini sağlama" seçeneklerini işaretlemişlerdir. Görüldüğü gibi, her üç gruptaki öğretmen adaylarının ikinci ve üçüncü sırada en fazla işaretledikleri güçlük çektikleri seçenekler "öğretim ortamını ve öğrencileri derse hazırlama" ve "dersi ders plânına uygun olarak sunma ve uygulama" seçenekleridir. Tüm öğretmen adaylarının "cevapsız" seçeneğinden sonra en az işaretledikleri seçenek "ölçme ve değerlendirme" seçeneğidir. Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirmede en az güçlükle karşılaştıklarını belirtmesi, onların ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde fazla bulunmadıklarını göstermektedir. Bunun nedeni olarak, hem uygulama süresinin kısa oluşu hem de bu konuda ders öğretmenlerinin öğretmen adaylarına pek güven duymamaları söylenebilir.

TABLO: 26. ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINDA DERS İŞLEME SIRASINDA EN ÇOK KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER

GRUPLAR	Öğretim orta- mını ve öğren- cileri derse hazırlama		Dersi ders pla- nına uygun olarak sunma ve uygulama		Ölçme ve değ.		Ders süresini iyi kullanma		Sınıf içi disip- lini sağlama		Öğrencilerle iyi iletişim kurma		Başka Cevapsız		TOPLAM					
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%				
Fen Böl.	7	5.7	21	17.1	19	15.4	7	5.7	28	22.8	13	10.6	15	12.2	-	-	123	100		
Sosyal Böl.	22	17.5	15	11.9	20	15.9	6	4.8	33	26.2	7	5.6	11	8.7	10	7.9	2	1.6	126	100
Teknik Eğt. Fak.	8	8.2	17	17.3	11	11.2	4	4.1	28	28.6	12	12.2	6	6.1	8	8.2	4	4.1	98	100
TOPLAM	37	10.7	53	15.3	50	14.4	17	4.9	89	25.6	32	9.2	30	8.6	33	9.5	6	1.7	347	100

Uygulamalar Sırasında Ders İşleme İle İlgili Olarak Karşılaşılan Güçlüklerin Nedenleri

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sırasında karşılaştıkları güçlüklerin nedenleri Tablo: 27'de verilmiştir.

TABLO: 27. ÖĞRETMEN ADAYLARININ DERS İŞLEME SIRASINDA KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLERİN NEDENLERİ

GRUPLAR	Alan Bilgisinin Yetersizliğinden		Öğr. Mes. Bil. Derslerinin YetersizliğİN.		Kişilik Yapılarından		Başka		Cevapsız		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	16	18.2	33	37.5	15	17.0	23	26.1	1	1.1	88	100
Sosyal Böl.	15	16.5	36	39.6	18	19.8	18	19.8	4	4.4	91	100
Tek.Eğt.Fak.	19	27.5	17	24.6	4	5.8	19	27.5	10	14.5	69	100
TOPLAM	50	20.2	86	34.7	37	14.9	60	24.2	15	6.0	248	100

Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 37.5'i, sosyal bölümlerindekilerin ise yüzde 39.6'sı öğretmenlik uygulaması sırasında karşılaştıkları güçlüklerin nedeni olarak birinci sırada öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yeterli bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkları kazandırmamış olmasını belirtmişlerdir. Buna karşın Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler ise birinci sırada karşılaştıkları güçlüklerin nedenini yüzde 27.5 oranında alan bilgilerinin yetersizliği ve "başka" seçeneğinde yazdıkları nedenlere bağlamışlardır. "Başka" seçeneğinde en çok, bu güçlüklerin tecrübesizlikten, uygulama süresinin kısalığından, uygulama yapılan sınıflardaki öğrencilerden ve ders öğretmenlerinden kaynaklandığını yazmışlardır. Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki her iki grup öğretmen adayının da "başka" seçeneğini ikinci sırada işaretledikleri görülmektedir. Bunlar, "başka" seçeneğinde genellikle en önemli nedenin,

öğretmenlik uygulaması süresince fakültede de derslerin olması ve böylece iki işi bir arada yürütmek zorunda kalmalarından kaynaklandığını yazmışlardır. Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının üç hafta gibi çok kısa bir sürede hem öğretmenlik uygulaması yapma hem de fakültedeki derslere girme zorunluluğunun bulunması onların öğretmenlik uygulaması çalışmalarını olumsuz yönde etkileyen önemli bir etkidir.

6. UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ OLARAK ÜZERLERİNE DÜŞEN GÖREVLERİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, öğretmen adayı anketinin ikinci bölümünde uygulama öğretmenlerinin görevlerine ilişkin görüşleri incelenmiş ve her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşlerinin yüzde ve frekans ortalamaları karşılaştırılarak görüşler arasındaki ilişkiler aranmıştır.

Ankette, uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin altı görüş yer almaktadır. Bu görüşler:

Uygulama Öğretmenleri;

1. Öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklenildiğini tam anlamıyla biliyorlar,
2. Ders öğretmenleri ile uygulamalarla ilgili olarak yeterli işbirliği yapıyorlar,
3. Öğretmen adaylarına iyi bir şekilde rehberlik edebilmek için yeterince zaman ayırıyorlar,
4. Öğretmen adayları herhangi bir güçlükle karşılaştığı zaman yapıcı bir şekilde destek oluyorlar,
5. Öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklardan haberdar olmak istiyorlar,

6. Öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini kendilerine bildiriyorlar olarak sıralanmıştır.

Fen Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 28'de görüldüğü gibi fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 41.0'i "uygulama öğretmenleri öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklenildiğini tam anlamıyla biliyorlar" görüşüne katılmaktadırlar. Ancak bu grup çoğunluğu teşkil etmesine rağmen oran olarak düşüktür. Çünkü yüzde 29.2'si bu görüşe katılmadığını, yüzde 29.2'si de kararsız olduğunu belirtmiştir.

"Uygulama öğretmenleri ders öğretmenleri ile uygulamalarla ilgili olarak yeterli işbirliği yapıyorlar" görüşüne fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 48.6'sı katılmamaktadır.

TABLO: 28. FEN BÖLÜMLERİNDEKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ, UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	30	41.0	21	29.2	21	29.2	72	100
2	25	34.7	35	48.6	12	16.7	72	100
3	16	22.2	43	59.7	13	18.1	72	100
4	37	51.4	20	27.8	15	20.8	72	100
5	33	45.8	25	34.7	14	19.5	72	100
6	39	54.1	20	27.8	13	18.1	72	100
ORTALAMA	30	41.5	27	38.0	15	20.5	72	100

Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına iyi bir şekilde rehberlik edebilmek için yeterince zaman ayırmadıklarını söyleyenlerin oranı yüzde 59.7'dir. Buna karşın uygulama öğretmenlerinin öğretmen adayları herhangi bir güçlkle karşılaştıkları zaman yapıcı bir şekilde destek olduklarını söyleyenlerin oranının yüzde 51.4 olması dikkat çekicidir. Bu, iki görüş arasında çelişkili bir durum ortaya çıkarmaktadır.

"Uygulama öğretmenleri öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istiyorlar" görüşüne katılanların oranı yüzde 45.8'dir. Ancak, bu grup çoğunluğu teşkil etmesine rağmen oran olarak düşüktür. Çünkü bu görüşe katılmayan ve kararsız olanların toplam oranı yüzde 54.2'dir. Buna karşın, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adayının uygulama çalışmaları hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini kendilerine bildirdiğini söyleyenlerin oranı ise yüzde 54.1'dir.

Sosyal Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 29 incelendiğinde sosyal bölümlerindeki öğretmen adaylarının her altı görüşe katılmama oranlarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu, uygulama öğretmenlerinin; öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla bilmediklerini (yüzde 49.3); ders öğretmenleri ile uygulamalarla ilgili olarak yeterli işbirliği yapmadıklarını (yüzde 60.6); öğretmen adaylarına iyi bir şekilde rehberlik edebilmek için yeterince zaman ayırmadıklarını (yüzde 66.2); öğretmen adayları herhangi bir güçlkle karşılaştığı zaman yapıcı bir şekilde destek olmadıklarını (yüzde 49.3); öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istemediklerini (yüzde 56.3) ve öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini kendilerine bildirmediklerini (yüzde 49.3) ifade etmişlerdir. Öğretmenlik uygulaması çalışma-

larının başarısı bakımından bu görüşlere katılma oranlarının yüksek olması beklenirdi. Alınan bu sonuç, bu konuda önlem almayı gerekli kılmaktadır.

TABLO: 29. SOSYAL BÖLÜMLERİNDEKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ, UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	16	22.5	35	49.3	20	28.2	71	100
2	16	22.5	43	60.6	12	16.9	71	100
3	10	14.1	47	66.2	14	19.7	71	100
4	30	42.3	35	49.3	11	15.4	71	100
5	16	22.5	40	56.3	15	21.1	71	100
6	29	40.8	35	49.3	7	9.9	71	100
ORTALAMA	20	27.5	38	54.0	13	18.5	71	100

Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 30'da görüleceği üzere yüzdeler N=12'den hesaplanmıştır. Bunun nedeni, anketin bu bölümünün sadece öğretmenlik uygulamalarını Elazığ ilinde yapan öğretmen adaylarına uygulanmış olmasıdır. Anket uygulanan öğretmen adayı sayısının çok az olmasının genelleme yapmayı güçleştirmesine rağmen bu bulgular burada verilmiştir.

Bu öğretmen adaylarının yüzde 58.3'ü uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla bilmediklerini ve ders öğretmenleri ile uygulamalarla ilgili olarak yeterli işbirliği yapmadıklarını, yüzde 50.0'si de öğretmen adaylarına iyi bir şekilde rehberlik edebilmek için yeterince zaman

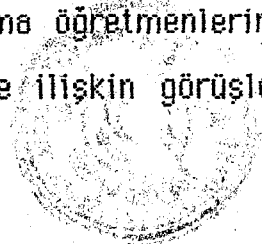
ayırmadıklarını ifade etmişlerdir. Bütün bunlara karşın, öğretmen adayları yüzde 66.7 oranında uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının herhangi bir güçle karşılaştıkları zaman yapıcı bir şekilde destek olduklarını belirtmişlerdir. Uygulama öğretmenlerinin dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istemeleri hakkında yüzde 41.7'si'nin bir karara varamamış olması, onların bu konuda uygulama öğretmenlerinden yeterince yararlanmadıklarını göstermektedir. Öğretmen adaylarının yüzde 50.0'si uygulama öğretmenlerinin uygulama çalışmaları hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini kendilerine bildirdiklerini, yüzde 50.0'si de bildirmediklerini vurgulamışlardır.

TABLO: 30. TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ'NDEKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ, UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILİYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	4	33.3	7	58.3	1	8.3	12	100
2	3	25.0	7	58.3	2	16.7	12	100
3	5	41.7	6	50.0	1	8.3	12	100
4	8	66.7	3	25.0	1	8.3	12	100
5	4	33.3	3	25.0	5	41.7	12	100
6	6	50.0	6	50.0	-	-	12	100
ORTALAMA	5	42.0	5	42.0	2	16.0	12	100

Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Karşılaştırılması

Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen ve sosyal bölümlerindeki ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmelerine ilişkin görüşleri

arasındaki ilişkiyi bulabilmek için Tablo: 28, 29 ve 30 ortalama değerleri Tablo: 31'de bir araya getirilerek karşılaştırılmıştır.

TABLO: 31. ÖĞRETMEN ADAYLARININ, UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

GRUPLAR	KATILIYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	30	41.5	27	38.0	15	20.5	72	100
Sosyal Böl.	20	27.5	38	54.0	13	18.5	71	100
Tek. Eğt. Fak.	5	42.0	5	42.0	2	16.0	12	100
TOPLAM	55	35.5	70	45.2	30	19.3	155	100

s.d. 4

P= 0.05

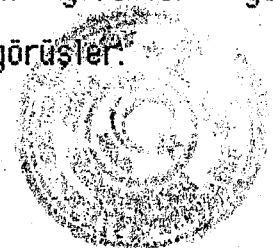
χ^2 4.23 < 9.488

Hesaplanan kay kare χ^2 4.23 < 9.488 olduğundan, s.d. 4 ve P= 0.05 düzeyinde her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

7. DERS ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ OLARAK ÜZERLERİNE DÜŞEN GÖREYLERİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, öğretmen adayı anketinin ikinci bölümünde ders öğretmenlerinin görevlerine ilişkin görüşleri incelenmiş ve her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşlerinin yüzde ve frekans ortalamaları karşılaştırılarak görüşler arasındaki ilişkiler aranmıştır.

Ankette öğretmen adaylarının ders öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin sekiz görüş yer almaktadır. Bu görüşler:

Ders Öğretmenleri;

1. Öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla biliyorlar,
2. Kendilerine uygulama öğrencisi verilmesini memnukla karşılıyorlar
3. Sınıfın sorumluluğunun öğretmen adayına bırakılmasını memnulukla karşılıyorlar,
4. Öğretmen adaylarının sınıfta uygulamak istedikleri yeni öğretim yöntemlerini memnulukla karşılıyorlar,
5. Öğretmen adayları ile birlikte yeni öğretim yöntemlerini denemek ve geliştirmek istiyorlar,
6. Öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istiyorlar,
7. Öğretmen adaylarının hatalarını ders dışında söyleyerek yapıcı bir şekilde rehberlik yapıyorlar,
8. Öğretmen adaylarına "çok iyi gidiyor" deyip, başka bir açıklama yapmıyorlar

olarak sıralanmıştır.

Fen Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 32'de görüldüğü gibi fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 48.6'sı "ders öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklenildiğini biliyorlar" görüşüne katılmışlardır. Fakat uygulamaların başarısı yönünden bu oranın daha yüksek olması beklenirdi. Bu durum, öğretmen yetiştiren bu iki Fakülte'nin uygulama öğrencisi gönderilen okullarla dolayısıyla da fakültelerdeki uygulama öğretmenleri ile okullardaki ders öğretmenlerinin içinde buldukları işbirliğinin zayıflığından kaynaklanabilir.

Öğretmen adaylarının "ders öğretmenleri kendilerine uygulama öğrencisi verilmesini memnunlukla karşılıyorlar" görüşüne katılma oranı yüzde 56.9'dur. Yine buna yakın bir görüş olan "sınıfın sorumluluğunun öğretmen adayına bırakılmasını memnunlukla karşılıyorlar" görüşüne katılanların oranı da yüzde 58.3'dür.

TABLO: 32. FEN BÖLÜMLERİNDEKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ, DERS ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	35	48.6	23	31.9	14	19.5	72	100
2	41	56.9	20	27.8	11	15.3	72	100
3	42	58.3	21	29.2	9	12.5	72	100
4	44	61.1	17	23.6	11	15.3	72	100
5	28	38.9	30	41.7	14	19.4	72	100
6	54	75.0	11	15.3	7	9.7	72	100
7	54	75.0	12	16.7	6	8.3	72	100
8	15	20.8	50	69.5	7	9.7	72	100
ORTALAMA	39	54.0	23	32.0	10	14.0	72	100

"Ders öğretmenleri öğretmen adaylarının sınıfta uygulamak istedikleri yeni yöntemleri memnunlukla karşılıyorlar" görüşüne öğretmen adaylarının yüzde 61.1'i katılırken, "öğretmen adayları ile birlikte yeni öğretim yöntemlerini denemek ve geliştirmek istiyorlar" görüşüne yüzde 41.7 oranında katılmamaktadırlar.

Bu öğretmen adayları yüzde 75.0 oranında "ders öğretmenlerinin öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istiyorlar" ve "öğretmen adaylarının hatalarını ders dışında söyleyerek yapıcı bir şekilde rehberlik yapıyorlar" görüşlerine katılmışlardır.

Fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 69.5'i, "ders öğretmenlerinin kendilerine "çok iyi gidiyor" deyip, başka bir açıklama yapmıyorlar" görüşüne katılmadıklarını söylemişlerdir. Böylece, ders öğretmenlerinin çoğunluğunun öğretmenlik uygulamaları konusunda daha iyi durumda oldukları söylenebilir.

Sosyal Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 33'den de görüldüğü gibi Fen-Edebiyat Fakültesi'nin sosyal bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 52.1'i ders öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla bildiklerini ifade etmişlerdir. Tablo: 29'da yine sosyal bölümlerindeki öğretmen adaylarının çoğunluğunun uygulama öğretmenleri ile ilgili yer alan bu görüşe katılmadıkları gözönüne alındığında, ders öğretmenlerinin konuya daha ciddi eğildikleri anlaşılmaktadır.

TABLO: 33. SOSYAL BÖLÜMLERİNDEKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ, DERS ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILIYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	37	52.1	21	29.6	13	18.3	71	100
2	48	67.6	14	19.7	9	12.7	71	100
3	47	66.2	12	16.9	12	16.9	71	100
4	35	49.3	25	35.2	11	15.5	71	100
5	21	29.6	36	50.7	14	19.7	71	100
6	44	62.0	18	25.4	9	12.6	71	100
7	49	69.0	10	14.1	12	16.9	71	100
8	16	22.5	48	67.6	7	9.9	71	100
ORTALAMA	37	52.1	23	32.4	11	15.5	71	100

Bu öğretmen adayları yüzde 67.6 oranında, ders öğretmenlerinin kendilerine uygulama öğrencisi verilmesini memnunlukla karşıladıklarını bildirmişlerdir. Sınıfın sorumluluğunun öğretmen adayına bırakılmasını memnunlukla karşıladıklarını söyleyen öğretmen adaylarının oranı da yüzde 66.2 ile çoğunluktadır. Sosyal Bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 49.3'ü ders öğretmenlerinin kendilerinin sınıfta uygulamak istedikleri yeni yöntemleri memnunlukla karşıladıkları görüşündedir. Ancak, bu görüşe katılmayanlar ile kararsız olanların toplam yüzdesi yüzde 50.0'yi geçmektedir. Yine ders öğretmenlerinin öğretmen adayları ile birlikte yeni öğretim yöntemlerini denemek ve geliştirmek istemediklerini belirtenlerin oranı da yüzde 50.7'dir.

Görüldüğü gibi öğretmen adaylarının yüzde 62.0'si ders öğretmenlerinin kendilerinin dersle ilgili ön hazırlıklardan haberdar olmak istediklerini, yüzde 69.0'u da hatalarını ders dışında söyleyerek yapıcı bir şekilde rehberlik yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşlere uygun olarak yüzde 67.6 oranında çoğunluk ders öğretmenlerinin kendilerine "çok iyi gidiyor" deyip, başka bir açıklama yapmadıkları görüşüne de katılmamışlardır.

Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 34 incelendiğinde, Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının çoğunluğunun ders öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamaları ile ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin görüşlere olumlu yanıtlar verdikleri görülmektedir.

Buna göre öğretmen adayları, ders öğretmenlerinin; öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla bildiklerini (yüzde 58.6); kendilerine uygulama öğrencisi verilmesini memnunlukla karşıladıklarını (yüzde 66.2); sınıfın sorumlu-

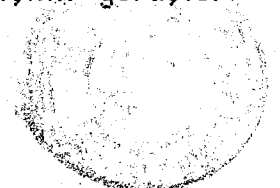
luğunun öğretmen adayına bırakılmasını memnurlukla karşıladıklarını (yüzde 79.3); öğretmen adaylarının sınıfta uygulamak istedikleri yeni yöntemleri memnurlukla karşıladıklarını (yüzde 81.0); öğretmen adayları ile birlikte yeni öğretim yöntemlerini denemek ve geliştirmek istediklerini (yüzde 48.3); öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istediklerini (yüzde 77.6); öğretmen adaylarının hatalarını ders dışında söyleyerek yapıcı bir şekilde rehberlik yaptıklarını (yüzde 84.5) ve öğretmen adaylarına "çok iyi gidiyor" deyip, başka bir açıklama yapmama gibi bir tavır içinde olmadıklarını (yüzde 63.8) belirtmişlerdir.

TABLO: 34. TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ'NDEKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ, DERS ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNE YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILIYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	34	58.6	15	25.9	9	15.5	58	100
2	50	86.2	3	5.2	5	8.6	58	100
3	46	79.3	5	8.6	7	12.1	58	100
4	47	81.0	3	5.2	8	13.8	58	100
5	28	48.3	12	20.7	18	31.0	58	100
6	45	77.6	7	12.1	6	10.3	58	100
7	49	84.5	5	8.6	4	6.9	58	100
8	8	13.8	37	63.8	13	22.4	58	100
ORTALAMA	38	66.0	11	19.0	9	15.0	58	100

Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Karşılaştırılması

Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen ve sosyal bölümlerindeki ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının, ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmelerine ilişkin görüşleri

arasındaki ilişkiyi bulabilmek için Tablo: 32, 33 ve 34 ortalama değerleri Tablo: 35'de bir araya getirilerek karşılaştırılmıştır.

TABLO: 35. ÖĞRETMEN ADAYLARININ, DERS ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

GRUPLAR	KATILİYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	39	54.0	23	32.0	10	14.0	72	100
Sosyal Böl.	37	52.1	23	32.4	11	15.5	71	100
Tek. Eğt. Fak.	38	66.0	11	19.0	9	15.5	58	100
TOPLAM	114	56.7	57	28.4	30	15.0	201	100

s.d. 4

P= 0.05

χ^2 3.76 < 9.488

Hesaplanan kay kare χ^2 3.76 < 9.488 olduğundan, s.d. 4 ve P= 0.05 düzeyinde her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

8. ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI ÇALIŞMALARININ SONUCUNUN DEĞERLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, öğretmen adayı anketinin ikinci bölümünde öğretmen adaylarının yaptıkları öğretmenlik uygulamalarının sonucunu değerlendirmelerine ilişkin görüşleri incelenmiş ve her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşlerinin yüzde ve frekans ortalamaları karşılaştırılarak görüşler arasındaki ilişkiler aranmıştır.

Ankette buna ilişkin altı görüş yer almaktadır. Bu görüşler:

Öğretmenlik uygulaması çalışmalarını sırasında;

1. Ders öğretmenlerinin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirler

öğretmenlik deneyimi kazanmamda yararlı oldu,

2. Uygulama öğretmeninin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirler öğretmenlik deneyimi kazanmamda yararlı oldu,
 3. Okul müdürü ve müdür yardımcılarının yaptığı eleştiri ve verdiği fikirler öğretmenlik deneyimi kazanmamda yararlı oldu,
 4. Öğrencilerle sınıfta konu ile ilgili olarak yaptığım tartışmalar öğretmenlik deneyimi kazanmamda yararlı oldu,
 5. Arkadaşlarımla yaptığım işbirliği uygulama çalışmalarımın daha sağlıklı yürütülmesinde yararlı oldu,
 6. Öğretmenlik uygulaması sonucunda kendime olan güvenim arttı
- olarak sıralanmıştır.

Fen Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 36'da görüldüğü gibi fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 72.2'si öğretmenlik uygulaması çalışmaları sırasında ders öğretmenin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu söylemişlerdir. Bu durum, Tablo: 32'den de anlaşılacağı üzere fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının çoğunluğunun ders öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamaları ile ilgili olarak üzerlerine düşen görevlere ilişkin görüşlere olumlu yönde katılmalarının bir sonucudur. Yine bu öğretmen adaylarının yüzde 56.9'u öğretmenlik uygulaması çalışmaları sırasında uygulama öğretmenin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

Okul müdürü ve müdür yardımcılarının yaptığı eleştiri ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu belirtenlerin oranı ise yüzde 23.6'dır. Bu oranın düşüklüğü, öğretmen adayları ile okullardaki müdür ve müdür yardımcılarının arasındaki ilişki ve işbirliğinin zayıf olduğunu göstermektedir.

TABLO: 36. FEN BÖLÜMLERİNDEKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYGULAMA ÇALIŞMALARININ SONUCUNU DEĞERLENDİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILİYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	52	72.2	8	11.1	12	16.7	72	100
2	41	56.9	22	30.6	9	12.5	72	100
3	17	23.6	40	55.6	15	20.8	72	100
4	57	79.2	8	11.1	7	9.7	72	100
5	48	66.7	13	18.1	11	15.2	72	100
6	67	93.1	3	4.2	2	2.7	72	100
ORTALAMA	47	65.0	16	22.0	9	13.0	72	100

Öğretmen adaylarının yüzde 79.2'si öğretmenlik uygulaması çalışmalarını sırasında öğrencilerle sınıfta yaptıkları tartışmaların öğretmenlik deneyimi kazanmalarında, yüzde 66.7'si de arkadaşlarıyla yaptıkları işbirliğinin uygulama çalışmalarının daha sağlıklı yürütülmesinde yararlı olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmenlik uygulaması çalışmaları sonucunda kendilerine olan güvenin arttığını söyleyenlerin yüzde 93.1 gibi büyük oranı oluşturması uygulamaların yararını ve önemini ortaya koymasından çok önemlidir.

Sosyal Bölümlerindeki Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 37'de sosyal bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 70.4'ü öğretmenlik uygulaması çalışmaları sırasında ders öğretmenin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Buna karşın uygulama öğretmenlerinin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 40.8'dir. Ancak bu oran katılmayanlar ve kararsız olanların oranından daha düşüktür.

TABLO: 37. SOSYAL BÖLÜMLERİNDEKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYGULAMA ÇALIŞMALARININ SONUCUNU DEĞERLENDİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	50	70.4	4	5.6	17	23.9	71	100
2	29	40.8	27	38.0	15	21.1	71	100
3	11	15.5	49	69.0	11	15.5	71	100
4	54	76.0	8	11.3	9	12.7	71	100
5	48	67.7	15	21.1	8	11.3	71	100
6	62	87.3	3	4.2	6	8.5	71	100
ORTALAMA	42	59.0	18	25.0	11	16.0	71	100

Yine Tablo: 36'da verilmiş olan fen bölümlerindeki öğretmen adayları gibi sosyal bölümlerindekilerin de yüzde 69.0'ı okul müdürü ve müdür yardımcılarının yaptığı eleştiriler ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olmadığını söylemişlerdir.

Fen bölümlerindeki öğretmen adaylarında olduğu gibi sosyal bölümlerindeki öğretmen adayları da yüzde 87.3 oranında öğretmenlik uygulaması çalışmalarının kendilerine olan güveni artırdığını belirtmişlerdir. Çok kısa bir süre içerisinde ve bir çok olumsuz yönlere rağmen öğretmen adaylarının bu şekilde düşünmesi, öğretmenlik uygulamalarının yerinin ve öneminin anlaşılması bakımından dikkat çekicidir.

Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 38 incelendiğinde, Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının çoğunluğunun (yüzde 88.0) öğretmenlik uygulaması çalışmaları sırasında ders öğretmenlerinin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu belirtmelerine

rağmen uygulama öğretmenleri açısından ankette yer alan aynı görüşe katılma oranı oldukça düşüktür (yüzde 34.5). Uygulama öğretmenin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında çok yararlı olduğunu belirtenlerin oranının düşük olmasının nedeni, Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun öğretmenlik uygulamalarını Elazığ dışındaki illerde dolayısıyla da fakültedeki uygulama öğretmenlerinden uzakta yapmalarından kaynaklanmaktadır.

Tablodan, okul müdürü ve müdür yardımcılarının yaptığı eleştiriler ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu söyleyen Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının oranının yüzde 53.5 ile Tablo: 36 ve Tablo: 37'deki Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki fen ve sosyal bölümlerindekilere göre bir hayli yüksek olduğu görülmektedir. Bu da Elazığ ili dışında uygulama yapılan okulların müdür ve müdür yardımcılarının, fakültelerinden uzakta bulunan öğretmen adaylarına daha fazla yakınlık gösterdiklerini ve fakülteye karşı daha fazla sorumluluk bilinci içinde oldukları şeklinde değerlendirilebilir.

TABLO: 38. TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ'NDEKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYGULAMA ÇALIŞMALARININ SONUCUNU DEĞERLENDİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	51	88.0	3	5.2	4	6.9	58	100
2	20	34.5	27	46.5	11	19.0	58	100
3	31	53.5	13	22.4	14	24.1	58	100
4	53	91.4	2	3.5	3	5.2	58	100
5	40	69.0	5	8.6	13	22.4	58	100
6	56	96.6	-	-	2	3.4	58	100
ORTALAMA	42	72.4	8	13.8	8	13.8	58	100

Öğretmen adaylarının yüzde 91.4 gibi büyük çoğunluğu öğrencilerle sınıfta konu ile ilgili olarak yaptıkları tartışmaların öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Arkadaşları ile uygulamalarla ilgili olarak yaptıkları işbirliğinin uygulama çalışmalarının daha sağlıklı yürütülmesinde çok yararlı olduğunu belirtenlerin oranı ise yüzde 69.0'dur. Yine Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarında olduğu gibi Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin de oldukça büyük oranının (yüzde 96.6) öğretmenlik uygulaması sonucunda kendilerine olan güvenin arttığını ifade etmişlerdir.

Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Karşılaştırılması

Üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşlerini yansıtan Tablo: 36, 37 ve 38'deki ortalama değerler alınarak Tablo: 39'da karşılaştırılmıştır.

TABLO: 39. ÖĞRETMEN ADAYLARININ UYGULAMA ÇALIŞMALARININ SONUCUNU DEĞERLENDİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

GRUPLAR	KATILIYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Fen Böl.	47	65.0	16	22.0	9	13.0	72	100
Sosyal Böl.	42	59.0	18	25.0	11	16.0	71	100
Tek. Eğt. Fak.	42	72.4	8	13.8	8	13.8	58	100
TOPLAM	131	65.2	42	20.9	28	13.9	201	100

s.d. 4

P= 0.05

χ^2 3.22 < 9.488

Hesaplanan kay kare χ^2 3.22 < 9.488 olduğundan, s.d. 4 ve P= 0.05 düzeyinde her üç gruptaki öğretmen adaylarının görüşleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

II. DERS VE UYGULAMA ÖĞRETMENLERİ İLE İLGİLİ BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, anketlere yanıt veren ders ve uygulama öğretmenleri ile ilgili bulgular ve yorumları altı alt bölüm altında incelenmiştir. Daha önceki bölümde Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen bölümlerindeki, sosyal bölümlerindeki ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adayları ile ilgili bulgu ve yorumlarının verilmiş olmasına rağmen bu bölümde de her üç denek grubu arasında bir karşılaştırma yapabilmek için öğretmen adaylarının tümü ile ilgili bulgu ve yorumları ele alınmıştır. Bu karşılaştırma, sadece ders öğretmeni, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayı anketinde ortak olarak yer alan maddeler için yapılmıştır.

1. KİŞİSEL BİLGİLERE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde, ders ve uygulama öğretmenlerinin cinsiyetleri, mesleki kıdemleri, branşları, ders öğretmenlerinin çalıştıkları kurumlar, en son tamamladıkları eğitim programları ve uygulama öğretmenlerinin ünvanları verilmiştir.

Cinsiyet

Anket uygulanan ders ve uygulama öğretmenlerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo: 40'da verilmiştir. Anketlere yanıt veren deneklerin büyük çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır. Ders öğretmenlerinin yüzde 27.2'si kadın, yüzde 72.8'i erkektir. Uygulama öğretmenlerinin de, yüzde 10.4'ü kadın, yüzde 89.6'sı erkektir.

TABLO : 40. DERS VE UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN CİNSİYETLERİ

GRUPLAR	Kadın		Erkek		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	25	27.2	67	72.8	92	100
Uygulama Öğretmeni	5	10.4	43	89.6	48	100
TOPLAM	30	21.4	110	78.6	140	100

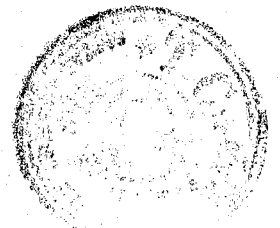
Mesleki Kıdem

Ders ve uygulama öğretmenlerinin mesleki kıdemleri Tablo: 41'de verilmiştir. Ders öğretmenlerinin yüzde 32.6'sı 6-10 yıl arasında deneyime sahiptirler. Bunu yüzde 29.4 olarak 1-5 yıl deneyime sahip olanlar izlemektedir. Mesleki deneyimleri 21 yıl ve üzerinde olan ders öğretmenleri yüzde 4.4 ile en düşük oranı oluşturmaktadır.

TABLO : 41. DERS VE UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ KIDEMLERİ

GRUPLAR	1-5 Yıl		6-10 Yıl		11-15 Yıl		16-20 Yıl		21 ve üzeri		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	27	29.4	30	32.6	25	27.2	6	6.5	4	4.4	92	100
Uygulama Öğret.	20	41.7	9	18.8	11	22.9	4	8.3	4	8.3	48	100
TOPLAM	47	33.6	39	27.9	36	25.7	10	7.1	8	5.7	140	100

Uygulama öğretmenlerinin yüzde 41.7'si 1-5 yıl arasında deneyime sahip olduklarını belirtmişlerdir. Mesleki deneyimleri 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzerinde olan ders öğretmenleri yüzde 8.3 ile en düşük oranı oluşturmaktadır.

Yukarıdaki yüzdeler, ders ve uygulama öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun genç ve öğretmenlik uygulamaları konusunda tecrübesiz olduklarını açık bir şekilde göstermektedir. Bu durumun, öğretmenlik uygulamalarının başarılı ve istenilir bir şekilde yürütülmesini olumsuz yönde etkileyeceği düşünülebilir.

Çalışılan Kurum

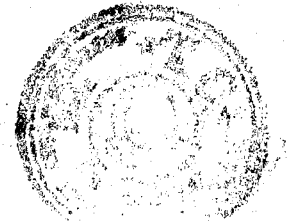
Tablo: 42'de anketlere yanıt veren ders öğretmenlerinden genel liselerde çalışanların yüzde 54.4'le birinci sırada, endüstri meslek liselerinde çalışanların yüzde 16.3'le ikinci sırada, kız meslek liselerinde çalışanların ise yüzde 3.3'le en son sırada yer aldıkları görülmektedir.

TABLO: 42. DERS ÖĞRETMENLERİNİN ÇALIŞTIKLARI KURUMLAR

KURUMLAR	f	%
Genel Lise	50	54.4
Anadolu Lisesi	11	12.0
Ticaret Lisesi	4	4.4
Teknik Lise	-	-
End. Mes. Lisesi	15	16.3
Kız Meslek Lisesi	3	3.3
İmam Hâtip Lisesi	9	9.8
TOPLAM	92	100

Tamamlanılan Eğitim Programı

Tablo: 43'de ders öğretmenlerinin yüzde 60.9'unun dört yıllık Yüksek Öğretmen Okulu veya Fakülte programını tamamladıkları görülmektedir. Bunu yüzde 31.5 ile üç yıllık Eğitim Enstitüsü programını tamamlayanlar izlemektedir.

TABLO: 43. DERS ÖĞRETMENLERİNİN EN SON TAMAMLADIKLARI EĞİTİM PROGRAMLARI

PROGRAMLAR	f	%
Dört Yıllık Yüksek Öğretmen Okulu veya Fakülte	56	60.9
Üç Yıllık Eğitim Enstitüsü	29	31.5
Lisans Tamamlama	3	3.3
Başka	4	4.4
TOPLAM	92	100

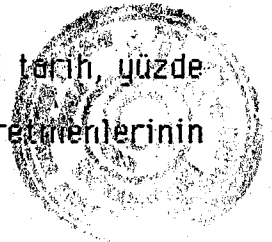
Brans

Ders ve uygulama öğretmenlerinin bransları Tablo: 44'de görülmektedir.

TABLO: 44. DERS VE UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN BRANŞLARI

BRANŞLAR	Ders Öğretmeni		Uygulama Öğretmeni	
	f	%	f	%
Türk Dili ve Edebiyatı	16	17.4	6	12.5
Tarih	17	18.5	8	16.7
Sosyoloji	4	4.4	3	6.3
Matematik	14	15.2	6	12.5
Fizik	11	12.0	7	14.6
Kimya	10	10.9	6	12.5
Biyoloji	9	9.8	6	12.5
Mesleki ve Teknik Eğitim	11	12.0	-	-
Yapı Eğitimi	-	-	2	4.2
Makine Eğitimi	-	-	2	4.2
Metal İşleri Eğitimi	-	-	2	4.2
TOPLAM	92	100	48	100

Ankellere yanıt veren ders öğretmenlerinin yüzde 18.5'i tarih, yüzde 4.4'ü ise felsefe grubu öğretmenidir. Felsefe grubu öğretmenlerinin

yüzdesinin düşük olması, liselerde bu ders sayısının ve öğretmen sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır.

Uygulama öğretmenlerinin de yüzde 16.7'si tarih öğretmenidir. Teknik Eğitim Fakültesi'nin Yapı Eğitimi, Makine Eğitimi, Metal İşleri Eğitimi branşlarında olan uygulama öğretmenlerinin yüzdesi ise 4.2'dir. Her üç bölümün yüzdesinin bu kadar düşük olması, Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin büyük çoğunluğunun öğretmenlik uygulamasını Elazığ dışındaki illerde yapmalarındandır.

Ünvan

Uygulama öğretmenlerinin ünvanlarına göre dağılımı Tablo: 45'de verilmiştir.

TABLO: 45. UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN ÜNYANLARI

ÜNYANLAR	f	%
Araştırma Görevlisi	25	52.1
Öğretim Görevlisi	6	12.5
Doktor	1	2.1
Yardımcı Doçent	12	25.0
Doçent	4	8.3
TOPLAM	48	100

Tabloda yüzde 52.1 ile birinci sırayı araştırma görevlilerinin, yüzde 25.0 ile ikinci sırayı yardımcı doçentlerin, yüzde 12.5 ile üçüncü sırayı öğretim görevlilerinin aldıkları görülmektedir. Uygulama öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun araştırma görevlisi olması nedeniyle, daha üst düzeyde ünvana sahip olan öğretim elemanlarının öğretmenlik uygulamalarına gereken önemi veremedikleri ve zamanı ayıramadıkları söylenebilir.

2. ÖĞRETMEN YETİŞTİRME PROGRAMINA İLİŞKİN

BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, ders ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamasının programda yer alan süresine ve yarıyılına ilişkin bulgular incelenmiş ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Öğretmenlik Uygulamasının Süresinin Yeterliliği Durumu

Tablo: 46'da "öğretmenlik uygulamasının mevcut süresi yeterli midir?" sorusuna, ders öğretmenlerinin yüzde 64.1'i, öğretmen adaylarının yüzde 88.6'sı "hayır" diye cevap vermişlerdir. Uygulama öğretmenlerinde ise "evet" seçeneğini işaretleyenler yüzde 50.0 ile çoğunluğu oluştururken, "hayır" seçeneğini işaretleyenler yüzde 45.8 ile ikinci sırada yer almaktadır. Öğretmenlik uygulamasının üç haftalık süresinin azlığı bu konuda önemli bir sorunu oluştururken, uygulama öğretmenlerinden böyle bir sonucun elde edilmesi beklenen bir durum değildir.

TABLO: 46. ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ SÜRESİNİN YETERLİLİĞİ DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	28	30.4	59	64.1	5	5.4	92	100
Uygulama Öğretmeni	24	50.0	22	45.8	2	4.2	48	100
Öğretmen Adayı	20	10.0	178	88.6	3	1.4	201	100
TOPLAM	72	21.1	259	76.0	10	2.9	341	100

s.d. 4

P= 0.05

χ^2 49.882 > 9.488

Hesaplanan kay kare χ^2 49.882 > 9.488 olduğundan, s.d. 4 ve P= 0.05 düzeyinde her üç denek grubunun görüşleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmuştur.

Öğretmenlik Uygulamasının Olması Gereken Süreler

Tablo: 47'de öğretmenlik uygulamasının mevcut süresini yeterli bulmayan deneklerin "öğretmenlik uygulamasının süresi ne kadar olmalıdır?" sorusuna verdikleri cevaplar verilmiştir.

TABLO: 47. ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ OLMASI GEREKEN SÜRELER

GRUPLAR	1 Ay		2 Ay		1 Yarıyıl		Başka		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	12	20.3	6	10.2	30	50.8	11	18.6	59	100
Uygulama Öğretmeni	4	18.2	5	22.7	8	36.4	5	22.7	22	100
Öğretmen Adayı	9	5.1	21	11.8	92	51.7	56	31.5	178	100
TOPLAM	25	9.7	32	12.4	130	50.2	72	27.8	259	100

Bu soruya verilen cevaplar arasında "bir yarıyıl olmalıdır" seçeneğinde yığılma olduğu görülmektedir. Bu seçeneği işaretleyenlerin yüzde 50.8'ini ders öğretmenleri, yüzde 36.4'ünü uygulama öğretmenleri, yüzde 51.7'sini ise öğretmen adayları oluşturmaktadır. Ayrıca her üç grupta da "başka" seçeneklerini işaretleyenlerin büyük çoğunluğu bu sürenin iki veya üç yarıyıl olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu durum, öğretmenlik uygulamasının mevcut üç haftalık süre ile ne kadar yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır.

Öğretmenlik Uygulamasının Son Yarıyıldan Yapılmasının Yeterliliği Durumu

Tablo: 48'de ders öğretmenlerinin yüzde 50.0'si, uygulama öğretmenlerinin yüzde 66.6'sı "evet" seçeneğini işaretlerken, öğretmen adaylarının ise yüzde 61.7'si "hayır" seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu durum, bizzat

uygulama çalışmalarında bulunan öğretmen adaylarının, bu işten memnun kaldıklarını ve konunun önemini kavramış bulduklarını düşündürebilir.

TABLO: 48. ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ SON YARIYILDA YAPILMASININ YETERLİLİĞİ DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	46	50.0	38	41.3	8	8.7	92	100
Uygulama Öğretmeni	32	66.6	15	31.3	1	2.1	48	100
Öğretmen Adayı	69	34.3	124	61.7	8	4.0	201	100
TOPLAM	147	43.1	177	51.9	17	5.0	341	100

Öğretmenlik Uygulamasının Yapılması Gereken Yarıyıllar

Tablo: 49'da öğretmenlik uygulamasının 8. yarıyılıda yapılmasını yeterli bulmayan deneklerin "öğretmenlik uygulaması dersi kaçınıcı yarıyıldan itibaren programda yer almalıdır?" sorusuna verdikleri cevaplar görülmektedir.

TABLO: 49. ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ YAPILMASI GEREKEN YARIYILLAR

GRUPLAR	4. Y.yıldan		5. Y.yıldan		6. Y.yıldan		7. Y.yıldan		Başka		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	3	7.9	5	13.2	11	28.9	16	42.1	3	7.9	38	100
Uyg. Öğretmeni	-	-	4	26.7	2	13.3	7	46.7	2	13.7	15	100
Öğretmen Adayı	21	16.9	13	10.5	24	19.4	53	42.7	13	10.5	124	100
TOPLAM	24	13.6	22	12.4	37	20.9	76	42.9	18	10.2	177	100

Bu cevaplar arasında "7. yarıyıldan (4. sınıf 1. yarıyılı) itibaren yer almalıdır" seçeneğinde yığılma olmuştur. Bu seçeneği işaretleyenlerin yüzde 42.1'ini ders öğretmenleri, yüzde 46.7'sini uygulama öğretmenleri, yüzde 42.7'sini öğretmen adayları oluşturmaktadır.

3. UYGULAMA ÇALIŞMALARININ MEVCUT DURUMUNA İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, ders öğretmenlerinin sınıflarında uygulamaların yürütülme sıklığına, ders ve uygulama öğretmenlerinin öğretmen adayları ile içinde buldukları iletişim durumuna ve yeterli iletişim sağlayamama nedenlerine, öğretmenlik uygulaması çalışmalarını sırasında girilen sınıfların öğrenci sayısına, bu sınıflara birlikte giren öğretmen adayı sayısına, işlenen ders sayısına, uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarının işledikleri dersleri izleme durumuna ilişkin bulgular ele alınmış ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Ders Öğretmenlerinin Sınıflarında Uygulamaların Yürütülme Durumu

Ders öğretmenlerinin yüzde 63.0'ü öğretmenlik uygulamalarının her öğretim yılında bir veya birden fazla sınıfında yürütüldüğünü, yüzde 18.5'i ise bazı öğretim yıllarında ve ilk defa bu yıl yürütüldüğünü söylemişlerdir. Her öğretim yılında bir veya birden fazla sınıfında uygulama çalışmalarının yürütüldüğü ders öğretmenlerinin yüzdesinin fazla olması, uygulamaların çoğunlukta tecrübeli öğretmenler tarafından yürütüldüğünü ortaya koyması açısından olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir (Tablo: 50).

TABLO: 50. DERS ÖĞRETMENLERİNİN SINIFLARINDA UYGULAMALARIN YÜRÜTÜLME SIKLIĞI

SEÇENEKLER	f	%
Her Öğretim Yılında Bir Veya Birden Fazla	58	63.0
Bazı Öğretim Yıllarında	17	18.5
İlk Defa Bu Yıl	17	18.5
TOPLAM	92	100

Öğretmen Adaylarıyla İçinde Bulunulan İletişim Durumları

Tablo: 51'de ders öğretmenlerinin yüzde 69.6'sı, uygulama öğretmenlerinin ise yüzde 43.8'i öğretmen adaylarının ders öncesi plânlama, dersin işlenişi ve ders sonrası değerlendirme aşamalarında sürekli görüş ve önerilerini aldıklarını belirtmişlerdir.

TABLO: 51. DERS VE UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALAR SIRASINDA ÖĞRETMEN ADAYLARI İLE İLETİŞİM DURUMLARI

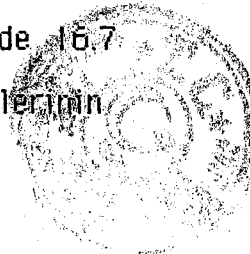
GRUPLAR	Dersi Plân. İşleme ve Değerlen.		Dersi Plânlama		Dersi İşleme		Dersi Değerlen.		Hiçbir		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	64	69.6	7	7.6	8	8.7	10	10.9	3	3.3	92	100
Uyg. Öğretmeni	21	43.8	6	12.5	4	8.3	9	18.8	8	16.7	48	100
TOPLAM	85	60.7	13	9.3	12	8.6	19	13.6	11	7.9	140	100

s.d. 4

P= 0.05

 $\chi^2 10.943 > 9.488$

Ders öğretmenlerinin yüzde 3.3'ü en son sırada öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarının hiçbir aşamasında görüş ve önerilerini almadıklarını işaretlerken, uygulama öğretmenleri bu seçeneği yüzde 16.7 ile üçüncü sırada işaretlemişlerdir. Böylece ders öğretmenlerinin

uygulama öğretmenlerine nazaran öğretmen adayları ile daha yakın ve iyi ilişkiler kurdukları söylenebilir.

Hesaplanan kay kare x^2 10.943 > 9.488 olduğundan, s.d. 4 ve P= 0.05 düzeyinde her iki denek grubunun görüşleri arasında istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunmuştur.

Öğretmen Adayları ile Yeterli İletişim Sağlayamama Nedenleri

Tablo: 52'de öğretmen adayları ile yeterli iletişim sağlayamadığını belirten toplam 28 ders öğretmeninden yüzde 41.4'ü bunun nedenini öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programındaki ders yüklerinin fazla olmasına bağlamışlardır. Bunu, yüzde 20.7 ile öğretmenlerin haftalık ders yüklerinin fazlalığı, yüzde 17.2 ile öğretmen adaylarının eleştiri ve önerileri kabul etmeyip yararlanmak istememeleri gibi nedenler izlemektedir. Ders öğretmenlerinin çoğunluğunun öğretmen adayları ile yeterli iletişim sağlayamama nedeni olarak birinci sırada, öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programındaki ders yüklerinin fazlalığını belirtmesi, öğretmenlik uygulaması süresince fakülte'deki derslerin de devam etmesinden dolayıdır.

Öğretmen adayları ile yeterli iletişim sağlayamayan toplam 27 uygulama öğretmeni ise, öğretmen adayları ile yeterli iletişim sağlayamamada en büyük neden olarak yüzde 40.0 ile kendi akademik çalışmalarının fazlalığını ileri sürmüşlerdir. Bunu, ders öğretmenlerinden farklı olarak yüzde 22.2 ile "başka", yüzde 15.6 ile "öğretmen adaylarının eleştiri ve önerileri kabul etmeyip yararlanmak istememeleri" seçenekleri izlemektedir. "Başka" seçeneğinde uygulama öğretmenleri en çok öğretmen adaylarının ilgisizliği, uygulamaya giden öğretmen adayı sayısının fazlalığı, kendi olanaklarının ve zamanlarının

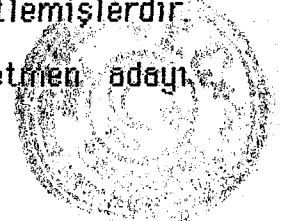
yetersizliği gibi nedenleri yazmışlardır. Uygulama öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun öğretmen adayları ile yeterli iletişim sağlayamama nedeni olarak birinci sırada kendi akademik çalışmalarının çok fazla olmasını ileri sürmeleri, bunların çoğunluğunun yüksek lisans ve doktora çalışmaları olan araştırma görevlileri olmalarından kaynaklanmaktadır.

TABLO: 52. DERS YE UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARI İLE YETERLİ İLETİŞİM SAĞLAYAMAMA NEDENLERİ

NEDENLER	Ders Öğretmeni		Uygulama Öğretmeni	
	f	%	f	%
Haftalık Ders Yüğü Fazlalığı	6	20.7	5	11.1
Öğretmen Adaylarının Ders Yüğü Fazlalığı	12	41.4	5	11.1
Öğretmen Adaylarının Eleştiri ve Önerileri				
Kabul Etmemeleri	5	17.2	7	15.6
Uygulama Öğretmeninin Öğretmen Adayının				
Yalnız Kendisinden Yardım Almasını İstemesi	2	6.9	-	-
Akademik Çalışmaların Fazlalığı	-	-	18	40.0
Beşka	4	13.8	10	22.2
TOPLAM	29	100	45	100

Uygulama Yapılan Sınıflara Giren Öğretmen Adayı Sayısının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu

Tablo: 53'de "öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları sınıflara girdikleri grup sayısı uygulama çalışmalarının iyi yürütülmesi için uygun mudur?" sorusuna ders öğretmenlerinin yüzde 64.1'i ile öğretmen adaylarının yüzde 49.3'ünün birinci sırada hayır cevabını verdikleri görülmektedir. Uygulama öğretmenleri ise bunun tersi olarak yüzde 56.3 oranında birinci sırada "evet" seçeneğini işaretlemişlerdir. Diğer gruplardan uygulama yapılan sınıflara giren öğretmen adayları

sayısının uygulamaların iyi yürütülmesi için uygun olmadıklarını söyleyenlerin oranlarının oldukça yüksek olmasına rağmen, uygulama öğretmenlerinin uygun olduklarını belirtmesi, onların bu konuya karşı diğerlerine göre daha farklı baktıklarını düşündürebilir.

TABLO: 53. UYGULAMA YAPILAN SINIFLARA GİREN ÖĞRETMEN ADAYI SAYISININ UYGULAMALARIN İYİ YÜRÜTÜLMESİ İÇİN UYGUNLUĞU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		Cevapsız		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	30	32.6	59	64.1	3	3.3	-	-	92	100
Uygulama Öğretmeni	27	56.3	19	39.6	-	-	2	4.2	48	100
Öğretmen Adayı	95	47.3	99	49.3	7	3.5	-	-	201	100
TOPLAM	152	44.3	177	51.6	10	2.9	2	0.6	341	100

Uygulama Yapılan Sınıfların Öğrenci Sayısının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu

Tablo: 54'de öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları sınıfların öğrenci sayısının uygulamaların iyi yürütülmesi için uygun olup olmama durumu ele alınmıştır. Tabloda ders öğretmenlerinin yüzde 52.2, uygulama öğretmenlerinin de yüzde 56.3 oranında, uygulama yapılan sınıfların mevcut öğrenci sayılarının uygulama çalışmalarının iyi yürütülmesi için uygun olduğunu, öğretmen adaylarının ise yüzde 58.2 oranında uygun olmadığını belirttikleri görülmektedir. Bu durum, öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları sırasında girdikleri sınıflardaki öğrenci sayısının fazlalığı dolayısıyla güçlük çektiklerini ortaya koymaktadır.

TABLO: 54. UYGULAMA YAPILAN SINIFLARIN ÖĞRENCİ SAYILARININ UYGULAMALARIN İYİ YÜRÜTÜLMESİ İÇİN UYGUNLUĞU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	48	52.2	42	45.7	2	2.1	92	100
Uygulama Öğretmeni	27	56.3	19	39.6	2	4.2	48	100
Öğretmen Adayı	71	35.3	117	58.2	13	6.5	201	100
TOPLAM	146	42.8	178	52.2	17	5.0	341	100

s.d. 4

P= 0.05

 χ^2 12.548 > 9.488

Hesaplanan kay kare χ^2 12.548 > 9.488 olduğundan, s.d. 4 ve P= 0.05 düzeyinde her üç denek grubunun görüşleri arasında istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunmuştur.

Uygulama Sırasında Öğretmen Adaylarının İşledikleri Ders Sayısının Uygulamaların İyi Yürütülmesi İçin Uygunluğu

Tablo: 55'de görüldüğü gibi birinci sırada ders öğretmenlerinin yüzde 55.4'ü, öğretmen adaylarının yüzde 65.2'si "hayır", uygulama öğretmenlerinin yüzde 50.0'si "evet" seçeneklerini işaretlemişlerdir. Böylece ders öğretmenleri ve öğretmen adaylarının çoğunluğu öğretmenlik uygulaması sırasında işlenen ders sayısının uygulamaların iyi yürütülmesi için uygun olmadığını, uygulama öğretmenleri ise uygun olduğunu belirtmişlerdir. Ancak "hayır" seçeneğini işaretleyen uygulama öğretmeni oranının "evet" seçeneğini işaretleyenlere göre çok düşük olmadığı da görülmektedir. Bunun yanında, işledikleri ders sayısını uygulamalarının iyi yürütülmesi için uygun olduğunu belirten öğretmen adayları oranının, uygun olmadığını belirtenlere göre çok düşük olması, öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını sırasında bizzat kendilerinin işledikleri ders sayısının azlığını

ve bu durumun da uygulama çalışmalarını olumsuz yönde etkileyen bir etken olduğunu ortaya koyması açısından oldukça önemlidir.

TABLO: 55. ÖĞRETMEN ADAYLARININ İŞLEDİKLERİ DERS SAYISININ UYGULAMALARIN İYİ YÜRÜTÜLMESİ İÇİN UYGUNLUĞU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	41	44.6	51	55.4	-	-	92	100
Uygulama Öğretmeni	24	50.0	22	45.8	1	2.1	48	100
Öğretmen Adayı	67	33.3	131	65.2	5	2.5	201	100
TOPLAM	132	38.7	204	59.8	6	1.8	341	100

Uygulama Öğretmeninin, Öğretmen Adaylarının İşledikleri Dersleri İzlemesinin Uygunluğu

Tablo: 56'da uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının işledikleri dersleri izlemesinin uygunluğu durumu ele alınmıştır.

TABLO: 56. UYGULAMA ÖĞRETMENİNİN, ÖĞRETMEN ADAYLARININ İŞLEDİKLERİ DERSLERİ İZLEMESİNİN UYGUNLUĞU DURUMU

GRUPLAR	Evet		Hayır		Kararsızım		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğretmeni	82	89.1	6	6.5	4	4.4	92	100
Öğretmen Adayı	119	59.2	60	30.0	22	10.9	201	100
TOPLAM	201	68.6	66	22.5	26	8.8	293	100

Ders öğretmenlerinin yüzde 89.1'i, öğretmen adaylarının da yüzde 59.2'si "evet" seçeneğini işaretlemişlerdir. Böylece, her iki grubun da büyük çoğunluğu öğretmen adayları ders işlerken uygulama

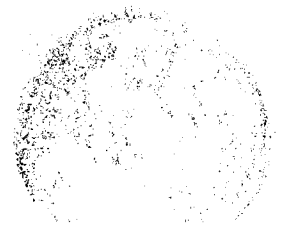
öğretmenin izlemesi gerektiğini belirtmişlerdir. Özellikle "hayır" seçeneğini işaretleyen ders öğretmenlerinin oranının öğretmen adaylarına göre çok düşük olması, ders öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması konusunda uygulama öğretmenleri ile işbirliği içinde çalışmanın önemini kavramış oldukları şeklinde değerlendirilebilir.

4. UYGULAMALAR SIRASINDA EN ÇOK KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERE VE NEDENLERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesinde karşılaşılan güçlüklerin nedenlerine, öğretmenlik uygulamasında ders işleme ile ilgili olarak karşılaşılan güçlüklerle ve nedenlerine ilişkin bulgular ve yorumları ele alınmıştır.

Öğretmenlik Uygulamalarının Yürütülmesinde Karşılaşılan Güçlüklerin Nedenleri

Öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesinde karşılaşılan güçlüklerin nedenleri olarak ders öğretmenleri "organizasyon ve koordinasyon eksikliğinden" seçeneğini yüzde 34.3 ile birinci sırada, uygulama öğretmenleri yüzde 23.9 ile ikinci sırada işaretlemişlerdir. Yine "öğretmen yetiştirme programından" seçeneğini ders öğretmenleri yüzde 31.9 ile ikinci sırada, uygulama öğretmenleri ise aynı seçeneği yüzde 33.0 ile birinci sırada işaretlemişlerdir. Böylece öğretmenlik uygulamalarında karşılaşılan güçlüklerin en önemli nedenlerinin öğretmen yetiştirme programından ve organizasyon ve koordinasyon eksikliğinden kaynaklandığı öne sürülmüştür (Tablo: 57).

TABLO: 57. ÖĞRETMENLİK UYGULAMALARININ YÜRÜTÜLMESİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLERİN NEDENLERİ

GRUPLAR	Öğr. Yet. Prog-ramın.		Org. Kor. Eksik		Uyg. Yap. Okuldaki Personel. Davramş.		Fiziki Kapasite Yetersiz		Sınıf Atmos. Öğren. Davramş.		Öğr. Aday. Davramş.		Başka Cevapsız		TOPLAM			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Ders Öğr.	51	31.9	55	34.3	-	-	14	8.8	14	8.8	13	8.1	10	6.3	3	1.9	160	100
Uyg. Öğr.	29	33.0	21	23.9	8	9.1	5	5.7	8	9.1	7	8.0	10	11.4	-	-	88	100
TOPLAM	80	32.3	76	30.6	8	3.2	19	7.7	22	8.9	20	8.1	20	8.1	3	1.2	248	100

Öğretmenlik Uygulamasında Ders İşleme İle İlgili Olarak Karşılaşılan Güçlükler

Tablo: 58'de görüleceği gibi ders öğretmenleri, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adayları birinci sırada ders süresini iyi kullanmada (yüzde 24.4, 18.7, 25.6), ikinci sırada da öğretim ortamını ve öğrencileri derse hazırlamada (yüzde 16.9, 17.8, 15.3) güçlük çekmektedirler. Üçüncü sırada ise ders öğretmenleri 14.2 oranında dersi plânlamada, uygulama öğretmenleri yüzde 15.9, öğretmen adayları ise yüzde 14.4 oranlarında dersi ders plânına uygun olarak sunma ve uygulamada güçlük çekildiğini ifade etmişlerdir.

TABLO 5.8 ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINDA DERS İŞLEMESİ SIRASINDA EN ÇOK KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLER

GRUPLAR	Öğretim ortama ve öğrencileri dersleri hazırlama		Dersi ders planına uygun olarak sunma ve uygulama		Ölçme ve değ.		Ders süresini iyi kullanma		Sınıf içi disiplinini sağlama		Öğrencilerle iyi iletişim kurma		Başka		Cevapsız		TOPLAM			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Ders Öğretmeni	32	14.2	38	16.9	28	12.4	9	4.0	55	24.4	26	11.6	28	12.4	9	4.0	-	-	225	100
Uygulama Öğretmeni	11	10.3	19	17.8	17	15.9	6	5.6	20	18.7	14	13.1	15	14.0	5	4.7	-	-	107	100
Öğretmen Adayı	37	10.7	53	15.3	50	14.4	17	4.9	89	25.6	32	9.2	30	8.5	33	9.5	6	1.7	347	100
TOPLAM	80	11.8	110	16.2	95	14.0	32	4.7	164	24.2	72	10.6	73	10.8	47	6.9	6	0.9	679	100

Uygulamalar Sırasında Ders İşleme İle İlgili Olarak Karşılaşılan Güçlüklerin Nedenleri

Tablo: 59'da öğretmen adaylarının ders işleme sırasında karşılaştıkları güçlüklerin nedenleri verilmiştir.

TABLO: 59. ÖĞRETMEN ADAYLARININ DERS İŞLEME SIRASINDA KARŞILAŞTIKLARI GÜÇLÜKLERİN NEDENLERİ

GRUPLAR	Alan Bilgi. Yetersizliğinden		Öğr. Mes. Bil. Derslerinin Yetersizliğinden		Kişilik Yapılarından		Başka		Cevapsız		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğr.	16	12.7	76	60.3	17	13.5	13	10.3	4	3.2	126	100
Uyg. Öğr.	20	27.8	26	36.1	21	29.2	5	6.9	-	-	72	100
Öğr. Adayı	50	20.2	86	34.7	37	14.9	60	24.2	15	6.0	248	100
TOPLAM	86	19.3	188	42.2	75	16.8	78	17.5	19	4.3	446	100

Tablodan anlaşılacağı gibi en önemli neden olarak öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretmen adaylarına yeterli bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkları kazandırmadığı belirtilmiştir. Bu nedeni birinci sırada işaretleyen ders öğretmenleri yüzde 60.3, uygulama öğretmenleri yüzde 36.1, öğretmen adayları ise yüzde 34.7 oranındadır. Ders öğretmenleri yüzde 13.5, uygulama öğretmenleri yüzde 29.2 ile ikinci sırada "öğretmen adaylarının kişilik yapılarından", öğretmen adayları ise yüzde 24.2 ile "başka" seçeneklerini işaretlemişlerdir. Öğretmen adaylarının "başka" seçeneğinde en çok uygulama sırasında ders işleme ile ilgili karşılaştıkları güçlüklerin nedenleri olarak tecrübesizlik, sınıftaki öğrencilerin ilgisizliği, uygulamanın kısıtlılığı, aynı zamanda hem uygulamanın hem de fakülte'deki derslerin devam etmesi gibi hususları yazmışlardır.

5. UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ OLARAK ÜZERLERİNE DÜŞEN GÖREVLERİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, ders öğretmeni ve öğretmen adayı anketinin ikinci bölümünde uygulama öğretmenlerinin görevlerine ilişkin görüşleri incelenmiş ve her iki denek grubu görüşlerinin yüzde ve frekans ortalamaları karşılaştırılarak görüşler arasındaki ilişkiler aranmıştır.

Her iki ankette de, uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin altı görüş yer almaktadır. Bu görüşler:

Uygulama Öğretmenleri;

1. Öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklenildiğini tam anlamıyla biliyorlar,
2. Ders öğretmenleriyle uygulamalarla ilgili olarak yeterli işbirliği yapıyorlar,
3. Öğretmen adaylarına iyi bir şekilde rehberlik edebilmek için yeterince zaman ayırıyorlar,
4. Öğretmen adayları herhangi bir güçlükle karşılaştıkları zaman yapıcı bir şekilde destek oluyorlar,
5. Öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istiyorlar,
6. Öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini kendilerine bildiriyorlar

olarak sıralanmıştır.

Ders Öğretmenlerinin Görüşleri

Ders öğretmenlerinin yüzde 45.7'si uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklediğini

tam anlamıyla bildiklerini ifade etmişlerdir. Ancak bu grup çoğunluğu oluşturmasına rağmen oran olarak düşüktür. Çünkü yüzde 34.8'i bu görüş hakkında kesin bir karar verememiş, yüzde 19.6'sı ise katılmamışlardır.

Ders öğretmenlerinin yüzde 52.2'si uygulama öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili olarak kendileri ile işbirliği yaptıklarını söylemişlerdir. Ancak uygulama çalışmalarının başarısı bakımından bu oranın daha yüksek olması beklenirdi.

Uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına iyi bir şekilde rehberlik edebilmek için yeterince zaman ayırdıkları görüşüne ders öğretmenlerinin yüzde 41.3'ü katılmamışlardır.

TABLO: 60. DERS ÖĞRETMENLERİNİN, UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	42	45.7	18	19.6	32	34.8	92	100
2	48	52.2	21	22.8	23	25.0	92	100
3	24	26.1	38	41.3	30	32.6	92	100
4	40	43.5	12	13.0	40	43.5	92	100
5	42	45.7	22	23.9	28	30.4	92	100
6	44	47.8	19	20.7	29	31.5	92	100
ORTALAMA	40	43.5	22	24.0	30	32.5	92	100

Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adayları herhangi bir güçlükle karşılaştıkları zaman yapıcı bir şekilde destek oldukları görüşüne katılanların da, bu görüş hakkında kesin bir karar veremeyenlerin de oranı yüzde 43.5'dir. Bu görüş hakkında kararsız olan ders öğretmeni oranının fazlalığı, uygulama öğretmenleri ile yeterli işbirliği içinde bulunmadıklarına bağlanabilir.

Ders öğretmenlerinin yüzde 45.7'si öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istediklerini belirtmişlerdir. Ancak bu görüşe katılmayanlar ile kararsız olanların yüzde 54.3 olduğuna bakılırsa bu oranın da düşük olduğu söylenebilir.

Uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini kendilerine bildirdiklerini söyleyen ders öğretmenlerinin oranı da yüzde 47.8'dir. Diğer seçeneklerin toplamına bakıldığında bu oranın da düşük olduğu görülmektedir (Tablo: 60).

Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 61'de görüldüğü üzere öğretmen adaylarının yüzde 40.6'sı uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamaları ile ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla bilmediklerini söylemişlerdir.

Uygulama öğretmenlerinin, ders öğretmenleri ile uygulamalarla ilgili olarak yeterli işbirliği yaptıkları görüşüne katılmayanların oranı ise yüzde 54.8 ile çoğunluğu oluşturmaktadır.

Öğretmen adaylarının yüzde 61.9'u uygulama öğretmenlerinin kendilerine iyi bir şekilde rehberlik edebilmek için yeterince zaman ayırmadıklarını belirtmişlerdir.

Uygulama öğretmenlerinin, kendilerine herhangi bir güçlükle karşılaştıkları zaman yapıcı bir şekilde destek olduklarını belirten öğretmen adaylarının oranı ise yüzde 48.4'dür. Ancak bu grup çoğunluğu oluşturmasına rağmen oran olarak düşüktür.

Diğer bir görüş olan uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istemelerine katılmayanların oranının yüzde 43.9'u oluşturduğu görülmektedir.

TABLO: 61. ÖĞRETMEN ADAYLARININ, UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILİYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	50	32.3	63	40.6	42	27.1	155	100
2	44	28.4	85	54.8	26	16.8	155	100
3	31	20.0	96	61.9	28	18.1	155	100
4	75	48.4	53	34.2	27	17.4	155	100
5	53	34.2	68	43.9	34	21.9	155	100
6	74	47.7	61	39.4	20	12.9	155	100
ORTALAMA	55	35.5	70	45.2	30	19.3	155	100

Son olarak öğretmen adaylarının yüzde 47.7'si uygulama öğretmenlerinin uygulama çalışmaları hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini kendilerine bildirdiklerini söylemişlerdir. Ancak bu görüşe katılmayan ve kararsız olanların toplam oranına bakıldığında bu oranın da düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki tüm görüşler için elde edilen bu sonuçların, uygulama çalışmalarının yürütülmesini ve uygulama çalışmalarından istenilen yararın ve başarının sağlanmasını olumsuz yönde etkileyeceği söylenebilir.

Ders Öğretmenleri ve Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Karşılaştırılması

Ders öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüşlerini yansıtan Tablo: 60 ve 61'deki ortalama değerler alınarak Tablo: 62'de karşılaştırılmıştır.

TABLO: 62. DERS ÖĞRETMENLERİNİN VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ, UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

GRUPLAR	KATILIYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Öğret.	40	43.5	22	24.0	30	32.6	92	100
Öğret. Adayı	55	35.5	70	45.2	30	19.3	155	100
TOPLAM	95	38.5	92	37.2	60	24.3	247	100
s.d. 2	P= 0.05				χ^2 14.13 > 5.991			

Hesaplanan kay kare χ^2 14.13 > 5.991 olduğundan s.d. 2 ve P= 0.05 düzeyinde ders öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının görüşleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmuştur.

6. DERS ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ OLARAK ÜZERLERİNE DÜŞEN GÖREYLERİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayı anketinin ikinci bölümünde ders öğretmenlerinin görevlerine ilişkin görüşleri incelenmiş ve her iki denek grubu görüşlerinin yüzde ve frekans ortalamaları karşılaştırılarak görüşler arasındaki ilişkiler aranmıştır.

Her iki ankette de, ders öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin sekiz görüş yer almaktadır. Bu görüşler:

Ders Öğretmenleri;

1. Öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklenildiğini tam anlamıyla biliyorlar,

2. Kendilerine uygulama öğrencisi verilmesini memnunlukla karşılıyorlar,
3. Sınıfın sorumluluğunun öğretmen adayına bırakılmasını memnunlukla karşılıyorlar,
4. Öğretmen adaylarının sınıfta uygulamak istedikleri yeni öğretim yöntemlerini memnunlukla karşılıyorlar,
5. Öğretmen adayları ile birlikte yeni öğretim yöntemlerini denemek ve geliştirmek istiyorlar,
6. Öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istiyorlar,
7. Öğretmen adaylarının hatalarını ders dışında söyleyerek yapıcı bir şekilde rehberlik yapıyorlar,
8. Öğretmen adaylarına "çok iyi gidiyor" deyip, başka bir açıklama yapmıyorlar

olarak sıralanmıştır.

Uygulama Öğretmenlerinin Görüşleri

Tablo: 63'de görüleceği gibi uygulama öğretmenlerinin yüzde 41.7'si ders öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamaları ile ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla bilmediklerini ifade etmişlerdir. Bunun en önemli nedeni olarak, fakülte-uygulama okulu işbirliğinin zayıflığı ileri sürülebilir.

Ders öğretmenlerinin kendilerine uygulama öğrencisi verilmesini ve sınıfın sorumluluğunun öğretmen adayına bırakılmasını memnunlukla karşıladıklarını söyleyen uygulama öğretmenlerinin oranı yüzde 64.6'dır.

Uygulama öğretmenlerinin yüzde 41.7'si, ders öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının sınıfta uygulamak istedikleri yeni öğretim yöntemlerini memnunlukla karşıladıklarını belirtmişlerdir. Ancak bu grup

çoğunluğu oluşturmalarına rağmen oran olarak düşüktür. Bu görüşle ilgili diğer bir görüş olan, ders öğretmenlerinin öğretmen adayları ile birlikte yeni öğretim yöntemlerini denemek ve geliştirmek istemeleri görüşüne uygulama öğretmenlerinin yüzde 43.8'i katılmamışlardır.

TABLO: 63. UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN, DERS ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	19	39.6	20	41.7	9	18.8	48	100
2	31	64.6	9	18.8	8	16.7	48	100
3	31	64.6	5	10.4	12	25.0	48	100
4	20	41.7	12	25.0	16	33.3	48	100
5	10	20.8	21	43.8	17	35.4	48	100
6	33	68.8	9	18.8	6	12.5	48	100
7	37	77.1	7	14.5	4	8.3	48	100
8	13	27.1	26	54.2	9	18.8	48	100
ORTALAMA	24	50.0	14	29.0	10	20.8	48	100

Ders öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istediklerini belirten uygulama öğretmenlerinin oranı yüzde 68.8'dir. Yine uygulama öğretmenlerinin yüzde 77.1 gibi çoğunluğu ders öğretmenlerinin, öğretmen adaylarının hatalarını ders dışında söyleyerek yapıcı bir şekilde rehberlik yaptıkları görüşüne katılmışlardır.

Son görüş olan, öğretmen adaylarına "çok iyi gidiyor" deyip, başka bir açıklamada bulunmadıkları görüşüne uygulama öğretmenlerinin yüzde 54.2'si katılmamışlardır. Bu oran, ders öğretmenlerinin yarısından fazlasının uygulamalara ve öğretmen adaylarına karşı ilgili ve olumlu bir tutum içinde olduklarını göstermesi açısından önemlidir.

Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Tablo: 64 incelendiğinde, öğretmen adaylarının yüzde 52.7'sinin ders öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklenildiğini tam anlamıyla bildiklerini söyledikleri görülmektedir.

Öğretmen adaylarının yüzde 69.2'si ders öğretmenlerinin kendilerine uygulama öğrencisi verilmesini, yüzde 67.2'si de sınıfın sorumluluğun kendilerine bırakılmasını memnurlukla karşıladıklarını belirtmişlerdir.

TABLO: 64. ÖĞRETMEN ADAYLARININ, DERS ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

MADDE	KATILİYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1	106	52.7	59	29.4	36	17.9	201	100
2	139	69.2	37	18.4	25	12.4	201	100
3	135	67.2	38	18.9	28	13.9	201	100
4	126	62.7	45	22.4	30	14.9	201	100
5	77	38.3	78	38.8	46	22.9	201	100
6	143	71.1	36	17.9	22	10.9	201	100
7	152	75.6	27	13.4	22	10.9	201	100
8	39	19.4	135	67.2	27	13.4	201	100
ORTALAMA	114	56.7	57	28.4	30	14.9	201	100

Ders öğretmenlerinin, kendilerinin sınıfta uygulamak istedikleri yeni öğretim yöntemlerini memnurlukla karşıladıklarını söyleyenlerin oranının yüzde 62.7'i olmasına karşılık, kendileriyle birlikte yeni öğretim yöntemlerini denemek ve geliştirmek istediklerini söyleyenlerin oranı oldukça düşüktür (yüzde 38.3).

Yine öğretmen adaylarının çoğunluğu (yüzde 71.1) ders öğretmenlerinin kendilerinin dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak

istediklerini, yüzde 75.6'sı da kendilerinin hatalarını ders dışında söyleyerek yapıcı bir şekilde rehberlik yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Ders öğretmenlerinin kendilerine "çok iyi gidiyor" deyip, başka bir açıklamada bulunmama gibi ilgisiz bir tutum içinde olmadıklarını belirten öğretmen adaylarının oranı da 67.2'dir.

Yukarıdaki çoğu görüşe öğretmen adaylarının olumlu yönde katılanların oranının katılmayanlara göre daha yüksek olması sonucunda, ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmede daha iyi durumda oldukları söylenebilir.

Uygulama Öğretmenleri ve Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Karşılaştırılması

Ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmelerine ilişkin görüşler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Tablo: 63 ve 64'deki ortalama değerler Tablo: 65'de bir araya getirilmiştir.

TABLO: 65. UYGULAMA ÖĞRETMENLERİ VE ÖĞRETMEN ADAYLARININ, DERS ÖĞRETMENLERİNİN UYGULAMALARLA İLGİLİ GÖREYLERİNİ YERİNE GETİRMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

GRUPLAR	KATILİYORUM		KATILMIYORUM		KARARSIZIM		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Uygulama Öğretmeni	24	50.0	14	29.0	10	20.8	48	100
Öğretmen Adayları	114	56.7	57	20.4	30	14.9	201	100
TOPLAM	138	55.4	71	28.5	40	17.9	249	100

s.d. 2

P= 0.05

χ^2 1.16 < 5.991

Hesaplanan kay kare χ^2 1.16 < 5.991 olduğundan, s.d. 2 ve P= 0.05 düzeyinde görüşler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

BÖLÜM V

ÖZET, SONUÇ - TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, çalışmanın kısa bir özeti yapılmış, elde edilen bulguların yorumlanmasıyla ulaşılan sonuçlar tartışma şeklinde ele alınmış ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler üzerinde durulmuştur.

ÖZET

Günümüzde bilim ve teknolojideki gelişmeler, toplumsal kurumların fonksiyonlarındaki değişikliklere paralel olarak eğitim kuruluşlarında da değişiklikler yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Eğitim kurumlarının en önemli unsurunu öğretmen oluşturduğuna göre, öğretmen yetiştiren kurum programlarında da zaman zaman değişiklikler yapılmaktadır.

Öğretmen yetiştirmede bugüne kadar çeşitli yaklaşımların denenmesine ve ortaya farklı görüşler atılmasına rağmen, öğretmen yetiştiren kurumların öğrenciyi üç yönden eğitmek zorunda olduğu herkesçe kabul edilen bir anlayış haline gelmiştir. Öğretmen; belli düzeyde genel kültüre sahip olacaktır, öğretmenliğini yaptığı alanı çok iyi bilecektir, öğretmenlik bilgi ve becerisini kazanmış olacaktır.

Herhangi bir konuyu bilmek öğretmen için yeterli olmuş olsaydı, öğretmenlik diye bir meslek te olmaz, alanında uzman olan her kişi, bilgisini öğrencilere kolayca aktarabilirdi. Oysa alan bilgisinin kime, nerede, nasıl öğretilceğinin bilinmesi gerekir. Bu da öğretmenin öğretmenlik meslek bilgisi alanında yetişmesiyle mümkün olmaktadır. Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimleri sırasında almış oldukları, sınıfta teorik olarak işlenen öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, onlara ancak meslek formasyonunun teorisini verir. Fakat mesleki formasyonun

kazandırılmasında yalnız başına teorik bilginin verilmesi yeterli olmamaktadır. Bu nedenle, meslek formasyonu kazandıran programlar içinde eğitim derslerinin teorik olarak öğretimi ile uygulama çalışmalarının birbirini tamamlayıcı bir şekilde, anlamlı olarak birleştirilmesi gerekir.

Öğretmen yetiştirmede son derece önemli bir yere sahip olan uygulama çalışmaları ile ilgili olarak ülkemizde pek çok sorun bulunmaktadır. Günümüzde halen öğretmenlik uygulamaları, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin büyük bölümünün tamamlanmasından sonra kısa bir sürede okullarda gözlem yapma ve birkaç ders verme şeklinde yürütülmektedir. Öğretmen yetiştiren kurum programlarımızda öğretmenlik uygulamalarına gereken önemin ve yerin verilmemesi ve bu uygulamaların iyi bir şekilde plânlanmamış ve düzenlenmemiş olması nedeniyle uygulama çalışmalarının öğretmenlerin verimli bir şekilde mesleğe hazırlanmalarını sağlayamadığı konusu üzerinde görüş birliği vardır.

Bu çalışmanın genel amacı, 1989-1990 Bahar Yarıyılında F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının son yarıyılıda yaptıkları öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesine ilişkin görüşler belirlenerek bu uygulamaların genel bir değerlendirmesini yapmaktır.

Araştırmanın sonucunda elde edilen bulguların, yukarıda adı geçen her iki fakültede bu işin düzenlenmesi ve yürütülmesi ile görevli ve ilgili olan kişilerin alacakları kararlara ışık tutacağı umulmaktadır.

Araştırma, 1989-1990 Bahar Yarıyılında uygulamalarını yapan F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adayları, yine bu fakültelerde öğretmenlik uygulaması çalışmalarının yürütülmesinde görev alan uygulama öğretmenleri ve sınıflarında uygulamaların yürütüldüğü lise ders öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlı tutulmuştur.

Araştırmanın evrenini, uygulamasını 1989-1990 Bahar Yarıyılında yapmış olan F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adayları, yine bu fakültelerde bu işin düzenlenmesi ve yürütülmesinde görev alan uygulama öğretmenleri ve Elazığ ili Merkez lise ve dengi okullarında uygulama çalışmalarında görevli olan ders öğretmenleri oluşturmuştur. Örneklem olarak, öğretmen adaylarının yarısı, uygulama ve ders öğretmenlerinin de tümü alınmıştır.

Her üç örneklem grubu için üç ayrı anket geliştirilmiştir. Bu anketlerde farklı maddeler olmasına rağmen, çoğu maddeler aynıdır. Bunlar; kişisel bilgilere, öğretmen yetiştirme programına, uygulama çalışmalarının mevcut durumuna, uygulamalar sırasında karşılaşılan güçlükler, nedenlerine ve uygulama ve ders öğretmenlerinin üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin görüş, tutum ve beklentileri içeren maddelerdir.

Elde edilen verilerin analiz edilmesinde frekans dağılımı, yüzdeler ve kay kare (χ^2) tekniği kullanılmıştır. Kay kare değerinin bulunmasında 0.05 anlamlılık düzeyi benimsenmiştir.

SONUÇ-TARTIŞMA

Araştırmada elde edilen bulgular ve bu bulguların yorumlanmasına dayalı sonuçlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Gerekli görülen maddeler tartışma şeklinde ele alınmıştır.

a. Kişisel Bilgilere İlişkin Sonuçlar

1. Anketlere yanıt veren öğretmen adaylarının 75'i kadın, 126'sı ise erkektir. Ders öğretmenlerinin yüzde 27.2'si kadın, yüzde 72.8'i erkektir. Uygulama öğretmenlerinin de yüzde 10.4'ü kadın, yüzde 89.6'sı erkektir.

2. Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının yüzde 79.3'ü uygulamalarını Elazığ ili dışında yapmıştır. Öğretmen adaylarının çoğunluğu (yüzde 47.3) uygulamalarını genel liselerde yapanlardan oluşmaktadır.

3. Ders öğretmenlerinin çoğunluğu 6-10 yıl (yüzde 32.6), uygulama öğretmenleri ise 1-5 yıl (yüzde 41.7) arasında deneyime sahiplerdir. Böylece, ders ve uygulama öğretmenlerinin çoğunluğunun genç, mesleklerinde ve dolayısıyla da öğretmenlik uygulamaları konusunda fazla bir tecrübeye sahip olmadıkları söylenebilir.

4. Anket uygulanan ders öğretmenlerinin yüzde 54.4'ü genel liselerde çalışmaktadırlar. Dört yıllık Yüksek Öğretmen Okulu veya Fakülte programını tamamlayan ders öğretmenleri çoğunluğu oluşturmaktadır (yüzde 60.9). Ders ve uygulama öğretmenlerinin çoğunluğunun branşı tarihtir (yüzde 18.5, 16.7).

5. Uygulama öğretmenlerinin yarısından fazlasının (yüzde 52.1) araştırma görevlisi olması nedeniyle, daha üst düzeyde ünyana sahip olan öğretim elemanlarının bu konuya gereken önemi vermedikleri ve zamanı ayırmadıkları söylenebilir. Bu da, uygulama çalışmalarının başarısını olumsuz yönde etkileyen bir durum olarak değerlendirilebilir.

b. Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlara İlişkin Sonuçlar

1. Öğretmen adaylarının yarısından fazlası (yüzde 54.2) fakülteye gelmeden önce öğretmen olmayı istediklerini belirtmişlerdir. Sadece fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 51.4'ü fakülteye gelirken öğretmen olmayı istemediklerini ifade etmişlerdir. Bu durum, bunların fakülteye gelirken öğretmenlik mesleğine karşı olumsuz bir tutum içinde olduklarını göstermektedir.

2. Öğretmen adaylarının yüzde 70.4'ü fakülteden mezun olmaya yakın öğretmen olmayı istemişlerdir. Bu oranın böyle yüksek olmasında

özellikle de fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 68.1'inin fakülteden mezun olunca öğretmenlik yapmak istemelerinde, doğrudan öğretmenlik formasyonu kazandıran öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin ve öğretmenlik uygulamalarının etkisinin olduğu düşünülebilir.

c. Öğretmen Yetiştirme Programına İlişkin Sonuçlar

1. Anketlere yanıt veren fen ve sosyal bölümlerindeki ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adayları birinci derecede alan bilgisini (yüzde 50.0, 50.7, 72.4), ikinci derecede öğretmenlik meslek bilgisini (yüzde 43.1, 43.7, 60.3), üçüncü derecede de genel kültür derslerini (yüzde 45.8, 45.1, 70.7) önemli görmüşlerdir. Bu durum onların bu üç içerik kategorisinde yer alan derslerde başarılı olmalarını da etkilemiştir. Böylece fen bölümlerindekiler yüzde 45.8, sosyal bölümlerindekiler yüzde 42.3, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler ise yüzde 60.3 ile birinci derecede alan bilgisinde başarılı olduklarını söylemişlerdir. Yine her üç gruptaki öğretmen adayları ikinci derecede öğretmenlik meslek bilgisi, üçüncü derecede ise genel kültür derslerinde kendilerini başarılı görmüşlerdir.

2. Her üç gruptaki öğretmen adaylarının yarısından fazlası öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı olma nedeni olarak birinci sırada bu derslerin yararına inandıklarını (fen bölümlerindekiler yüzde 53.1, sosyal bölümlerindekiler yüzde 54.1, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler yüzde 61.1), başarılı olmama nedeni olarak da fen bölümlerindekilerin yüzde 38.1'i, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin yüzde 33.3'ü bu derslerin aktarılış biçimini ilgi çekici bulmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin aktarılış biçimini ilgi çekici bulmama nedeninin birinci sırada yer alması, bu dersleri organize eden ve yürüten öğretim elemanlarının gözönünde bulundurması gereken önemli bir husustur.

Hesaplanan kay kare sonucunda, her üç gruptaki öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı olma ve olmama nedenlerine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

3. Anketlere yanıt veren deneklerin yüzde 76.0'sı öğretmenlik uygulamasının mevcut üç haftalık süresini yetersiz bulmuşlardır. Öğretmenlik uygulaması konusundaki en önemli sorunlardan birisi olan süre azlığı, bu araştırmadaki denekler tarafından da açık bir şekilde ortaya konmuştur.

Öğretmenlik uygulamasının süresini yeterli bulmayan deneklerin yüzde 50.2'si bu sürenin bir yarıyıllık olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun yanında bu sürenin bir veya iki ay olması gerektiğini belirtenlerin oranının oldukça düşük olması (yüzde 9.7, 12.4), mevcut sürenin ne kadar az olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

4. Anket uygulanan ders öğretmenlerinin yüzde 50.0'si, uygulama öğretmenlerinin ise yüzde 66.6'sı öğretmenlik uygulamasının son yarıyıldan yapılmasını yeterli bulurken, öğretmen adaylarının yüzde 61.7'si yetersiz bulmuşlardır. Gelişmiş ülkelerdeki öğretmen yetiştirme programlarında çok erken sınıf ve dönemlerde yer alan öğretmenlik uygulamalarının, ülkemizdeki öğretmen yetiştirme programlarında son yarıyıldan yer alması bu konuda ciddi bir sorunu oluşturmaktadır. Buna rağmen, ders ve uygulama öğretmenlerinin çoğunluğunun öğretmenlik uygulamasının bu yarıyıldan yer almasını uygun görmeleri dikkat çekicidir. Ancak bizzat uygulama çalışmalarında bulunan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun uygulamaların bu yarıyıldan yapılmasını yeterli görmemeleri önemli bir sonuçtur.

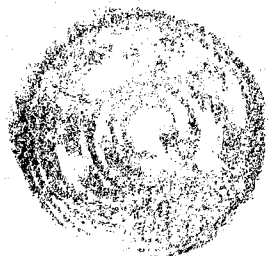
Öğretmenlik uygulamasının son yarıyıldan yapılmasını yeterli bulmayan deneklerin çoğunluğu (yüzde 42.9) uygulamanın yedinci yarıyıldan itibaren programda yer almasını istemişlerdir.

5. Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 22.2'si, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 19.7'si doğrudan Öğretmenlik Uygulaması dersine hazırlık niteliğinde verilmekte olan Özel Öğretim Metodları dersinin uygulama çalışmalarında birinci derecede yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Yine Özel Öğretim Metodları ve dolayısıyla da Öğretmenlik Uygulaması dersine bir ön hazırlık niteliğinde verilmekte olan Genel Öğretim Metodları dersinin uygulamaları sırasında yararlı olduğunu söyleyen fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının oranı yüzde 15.3, sosyal bölümlerindekilerin ise yüzde 28.2'dir. Teknik Eğitim Fakültesi'nde doğrudan öğretmenlik uygulamaları ile ilgili olarak verilen Atelye ve Meslek Dersleri Öğretim Metodları dersinin öğretmen adaylarının yüzde 58.6'sı uygulamaları sırasında yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Bu oranın, diğer iki gruptaki öğretmen adaylarının oranına göre bir hayli yüksek olması, bu derslerin işlenişlerinin her iki fakültede farklı olduğunu göstermektedir. Bu durum, öğretmenlik Meslek Bilgisi Programını düzenleyen ve yürüten bölüm ve öğretim elemanlarının gözönünde tutması gereken önemli bir husustur.

d. Uygulama Çalışmalarının Mevcut Durumuna İlişkin

Sonuçlar

1. Ders öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (yüzde 63.0'ü) öğretmenlik uygulamalarının her öğretim yılında bir veya birden fazla sınıfında yürütüldüğünü belirtmişlerdir. Bu oran fazla yüksek olmasa da, uygulamalarda görev alan ders öğretmenlerinin çoğunluğunun bu konuda daha tecrübeli olduklarını göstermesi açısından olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir.

2. Ders öğretmenlerinin yüzde 69.6'sı, uygulama öğretmenlerinin ise yüzde 43.8'i öğretmen adaylarının ders öncesi plânlama, dersin işlenişi ve ders sonrası değerlendirme aşamalarında sürekli görüş ve önerilerini aldıklarını söylemişlerdir. Öğretmen adayları ile her konuda yeterli iletişim kurabildiklerini söyleyen ders öğretmenlerinin oranının daha yüksek olması (yüzde 69.6) nedeniyle, bunların uygulama öğretmenlerine göre öğretmen adayları ile daha yakın ve iyi ilişkiler içinde oldukları düşünülebilir.

Hesaplanan kay kare sonucunda, ders ve uygulama öğretmenlerinin uygulamalar sırasında öğretmen adayları ile içinde buldukları iletişim durumlarıyla ilgili görüşleri arasında istatistiksel yönden anlamlı bir fark bulunmuştur.

Öğretmen adayları ile yeterli iletişim kuramadıklarını ifade eden ders öğretmenlerinin çoğunluğu (yüzde 41.4) bunun nedenini öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programındaki ders yüklerinin fazlalığına bağlamışlardır. Uygulama öğretmenlerinin ise çoğunluğu (yüzde 40.0) kendi akademik çalışmalarının fazlalığını ileri sürmüşlerdir. Uygulama öğretmenlerinin ileri sürdükleri bu neden, onların çoğunluğunun yüksek lisans ve doktora çalışmaları olan araştırma görevlileri olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu da uygulama çalışmalarının verimli ve sağlıklı olarak yürütülmesini olumsuz olarak etkileyen önemli bir husus olarak değerlendirilebilir.

3. Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 50.0'si, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 40.8'i uygulama yaptıkları sınıfların öğrenci sayısının 40-50, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin ise yüzde 50.0'si 20-30 arasında olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının hiç birisi 50'nin üzerinde öğrencisi olan sınıflarda uygulama yapmamışlardır. Bu duruma,

Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin uygulama çalışmalarının iyi yürütülmesini olumlu yönde etkileyen bir husus olarak bakılabilir.

Ders öğretmenlerinin yüzde 52.2'si, uygulama öğretmenlerinin yüzde 56.3'ü uygulama yapılan sınıfların öğrenci sayılarının uygulamaların iyi yürütülmesi için uygun olduğunu belirtmelerine karşılık öğretmen adaylarının yüzde 58.2'si uygun bulmamışlardır. Bu bulgu, ders ve uygulama öğretmenlerinin uygulama yapılan sınıfların kalabalık olması dolayısıyla öğretmen adaylarının çektikleri güçlüklerin farkında olmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Hesaplanan kay kare sonucunda, her üç denek grubunun uygulama yapılan sınıfların öğrenci sayısının uygulamaların iyi yürütülmesi için uygunluğuna ilişkin görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur.

4. Fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 62.5 uygulama yaptıkları sınıflara iki, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 32.4'ü üçten fazla, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin yüzde 44.8'i ise bir kişi olarak girdiklerini söylemişlerdir. Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının çoğunluğunun uygulama yaptıkları sınıflara bir kişi olarak girmeleri, onların öğretmenlik uygulamalarını Elazığ dışındaki illerde yapmalarından kaynaklanmaktadır. Bu açıdan Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının Fen-Edebiyat Fakültesi'ndekilere göre daha iyi durumda oldukları söylenebilir.

Ders öğretmenlerinin yüzde 64.1'inin ve öğretmen adaylarının yüzde 49.3'ünün uygulama yapılan sınıflara giren öğretmen adayı sayısının uygulamaların iyi yürütülmesi için uygun olmadığını belirtmelerine karşılık, uygulama öğretmenlerinin çoğunluğu (yüzde 56.3) uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Uygulama öğretmenlerinin bu şekilde düşünmeleri, onların uygulama yapılan sınıflara giren öğretmen adayı sayısının

kalabalık olmasının doğurduğu güçlüklerle karşı daha duyarlı olmaları gerektiğini ortaya koymaktadır.

5. Uygulamalar sırasında Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının işledikleri ders sayısı, Fen-Edebiyat Fakültesi'ndekilere göre oldukça fazladır. Bu da, bu öğretmen adaylarının üç hafta boyunca fakülteye devam etmeksizin süreli uygulama yapmalarına bağlıdır.

Ders öğretmenlerinin yüzde 55.4'nün, öğretmen adaylarının yüzde 65.2'sinin uygulamalar sırasında işlenen ders sayısını uygun bulmamalarına karşılık, yine uygulama öğretmenlerinin yüzde 50.0'sinin uygun bulmaları dikkat çekicidir.

6. Anketlere yanıt veren fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 83.3'ü, sosyal bölümlerindekilerin yüzde 69.0'u , Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerin ise yüzde 32.8'i uygulamalar sırasında ders öğretmenlerinin kendi işledikleri derslerde sürekli yanlarında olduklarını bildirmişlerdir. Ders öğretmenlerinin kendi işledikleri derslerde sürekli yanlarında bulduklarını söyleyen Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının oranının düşük olması, bu ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili üzerlerine düşen görevleri tam olarak ne derece yerine getirdiklerini göstermesi açısından önemlidir. Onların böyle davranmalarını, bu öğretmen adaylarının uygulamalarını fakültelerinden uzak yerlerde yapmalarından dolayı fakülte-uygulama okulu, dolayısıyla da uygulama öğretmeni-ders öğretmeni işbirliğinin zayıflığının etkilediği düşünülebilir.

Her üç gruptaki öğretmen adaylarının yarısından fazlası (yüzde 58.7) ders işledikleri zaman ders öğretmenlerinin yanlarında olmasını istemişlerdir. Bu da, öğretmen adaylarının çoğunluğunun işledikleri derslerde yanlarında ders öğretmenlerinin bulunmasından rahatsız olmadıklarını, onların yardım ve desteklerine ihtiyaçları olduklarını göstermektedir.

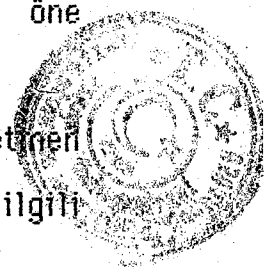
7. Fen bölümlerindeki öğretmen adaylarının yüzde 73.6'sı uygulama öğretmenlerinin uygulamalar sırasında işledikleri dersleri izlediklerini belirtmelerine rağmen, bu oran sosyal bölümlerindekiler ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler için oldukça düşüktür (yüzde 39.4, yüzde 19.0). Büyük çoğunluğunun uygulamalarını Elazığ dışındaki illerde yapmalarından dolayı, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler için bu oran beklenen bir sonuçtur. Ancak sosyal bölümlerindekiler için böyle bir oranın ortaya çıkması, uygulama öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmelerindeki aksaklıkların varlığını göstermesi açısından düşündürücüdür.

Her üç gruptaki öğretmen adaylarının çoğunluğu, kendi işledikleri dersleri uygulama öğretmenlerinin izlemesini istemişlerdir (yüzde 59.2). Ders öğretmenlerinin de yüzde 89.1 gibi büyük bir oranı uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarının işledikleri dersleri izlemesini istemişlerdir. Böylece, öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinin ilgi ve yardımlarına ihtiyaçları olduğu, ders öğretmenlerinin ise uygulama öğretmenleri ile işbirliği içinde çalışmak istedikleri düşünülebilir.

e. Uygulama Çalışmalarının Yürütülmesi ve Ders İşleme ile İlgili Olarak Karşılaşılan Güçlükler ve Nedenlerine İlişkin Sonuçlar

1. Ders ve uygulama öğretmenlerinin çoğunluğu uygulamaların yürütülmesi sırasında karşılaşılan güçlüklerin en önemli nedenlerinin, öğretmen yetiştirme programından (yüzde 31.9, 33.0) ve organizasyon ve koordinasyon eksikliğinden (yüzde 34.3, 23.9) kaynaklandığını öne sürmüşlerdir.

2. Ders öğretmenleri, uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarına göre, öğretmenlik uygulaması sırasında ders işleme ile ilgili

olarak en fazla ders süresini iyi kullanma (yüzde 24.4, 18.7, 25.6), öğretim ortamını ve öğrencileri derse hazırlama (yüzde 16.9, 17.8, 15.3) ve dersi ders plânına uygun olarak sunma ve uygulamada (yüzde 14.2, 15.9, 14.4) güçlük çekilmektedir. Öğretmen adaylarının en çok yukarıdaki üç etkinlikte güçlük çekmesi, onların fakülte'deki öğrenimleri sırasında bu etkinliklerde fazla sayıda ya da hiç bulunmamalarından kaynaklanmaktadır. Burada öğretmenlik meslek bilgisi derslerini veren öğretim elemanlarına büyük görev düşmektedir. Bu derslerin, özellikle de Genel Öğretim Metodları ve Özel Öğretim Metodları derslerinin öğretmen adaylarını bu etkinliklerde geliştirecek şekilde işlenmesine büyük önem verilmelidir.

3. Öğretmen adaylarının uygulamalar sırasında işledikleri derslerde karşılaştıkları güçlüklerin nedeni olarak birinci sırada, fen bölümlerindekiler yüzde 37.5, sosyal bölümlerindekiler yüzde 39.6 oranında öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yeterli bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkları kazandırmadığını, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler ise yüzde 27.5 ile alan bilgilerinin yetersizliğini ileri sürmüşlerdir. Ders ve uygulama öğretmenleri de öğretmen adaylarının karşılaştıkları güçlüklerin nedeni olarak birinci sırada öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yeterli bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkları kazandırmadığını söylemişlerdir (yüzde 60.3, 36.1).

f. Uygulama ve Ders Öğretmenlerinin Uygulamalarla İlgili Olarak Üzerlerine Düşen Görevleri Yerine Getirmelerine İlişkin Sonuçlar

1. Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen ve sosyal bölümlerindeki ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının çoğunluğu, uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin olumlu görüşlerden çoğuna

katılmamış ya da düşük oranlarda katılmışlardır. Elde edilen bu sonuç, uygulama öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili olarak yapmaları gereken görevleri tam anlamıyla yerine getirmede bir takım eksikliklerin ve aksamaların olduğunu ortaya koymaktadır. Bu da, uygulama çalışmalarının yürütülmesini ve uygulama çalışmalarından istenilen yararın ve başarının sağlanmasını olumsuz yönde etkileyen önemli bir husus olarak değerlendirilebilir.

Ders öğretmenlerinin, uygulama öğretmenlerinin görevleriyle ilgili görüşlere katılma oranlarının öğretmen adaylarına göre daha yüksek olmasına rağmen, yine beklenilenin altında kalmıştır.

Ders öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmelerine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

2. Fen-Edebiyat Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının çoğunluğu ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili olarak üzerlerine düşen görevleri yerine getirmelerine ilişkin görüşlerin hemen hemen hepsine olumlu yönde katılmışlardır. Böylece uygulamalarla ilgili görevleri yerine getirmede ders öğretmenlerinin, uygulama öğretmenlerine göre daha iyi durumda oldukları söylenebilir.

Hesaplanan kay kare sonucunda her üç gruptaki öğretmen adaylarının uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmelerine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Uygulama öğretmenleri de ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerine ilişkin çoğu görüşe yüksek oranda olumlu olarak katılım göstererek ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmede iyi durumda olduklarını ifade etmişlerdir. Bu oranın öğretmen adaylarına göre biraz daha düşük olmasına rağmen görüşler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

e. Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Sonucunun Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

1. Fen-Edebiyat Fakültesi'nin fen ve sosyal bölümlerindeki ve Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının büyük oranı öğretmenlik uygulaması çalışmalarını sırasında ders öğretmenlerinin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu belirtmişlerdir (yüzde 72.2, 70.4 ve 88.0). Öğretmen adaylarının çoğunluğunun ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmelerine ilişkin olumlu yönde görüş belirtmeleri de bu sonucu desteklemektedir.

2. Öğretmenlik uygulaması çalışmalarını sırasında uygulama öğretmenlerinin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu söyleyen öğretmen adaylarının oranı fen bölümlerindekiler için yüzde 56.9, sosyal bölümlerindekiler için yüzde 40.8, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler için de yüzde 34.5'lerde kalmıştır.

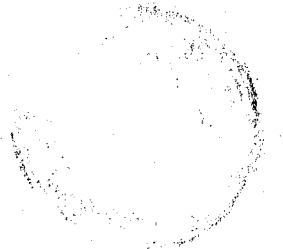
3. Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adayları dışında, fen ve sosyal bölümlerindekilerin çok azı okul müdürü ve müdür yardımcılarının yaptığı eleştiri ve verdiği fikirlerin öğretmenlik deneyimi kazanmalarında yararlı olduğunu söylemişlerdir (yüzde 53.5, 23.6, 15.5). Teknik Eğitim Fakültesi'ndekilerde bu oranın diğerlerine göre yüksek olmasına rağmen yine de beklenen düzeyde değildir. Özellikle Fen-Edebiyat Fakültesi'ndekilerden elde edilen oranların çok düşük olması nedeniyle uygulama yapılan okullarda, uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesinde oldukça önemli bir göreve sahip müdür ve yardımcılarını tarafından bu konuda gerekli desteğin sağlanmadığı düşünülebilir. Bu bulgu, öğretmenlik uygulamalarında karşılaşılan bir çok güçlüğü doğuran önemli bir etken olarak değerlendirilebilir.

4. Her üç gruptaki öğretmen adaylarının büyük oranı (fen bölümleridekiler yüzde 79.2, sosyal bölümlerindekiler yüzde 76.0, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler yüzde 91.4), öğretmenlik uygulaması çalışmalarını sırasında öğrencilerle sınıfta konu ile ilgili olarak yaptıkları tartışmaların öğretmenlik deneyimi kazanmalarında ve arkadaşları ile yaptığı işbirliğinin uygulama çalışmalarının daha sağlıklı yürütülmesinde yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

5. Öğretmenlik uygulaması çalışmalarını sırasında kendilerine olan güvenin arttığını ifade eden öğretmen adaylarının oranı oldukça yüksek çıkmıştır (fen bölümlerindekiler yüzde 93.1, sosyal bölümlerindekiler yüzde 87.3, Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler yüzde 96.9). Çok kısa bir süre içerisinde ve bir çok olumsuz durumlara rağmen öğretmen adaylarının oldukça büyük oranının uygulamalar sonucunda böylesi bir düşünce içinde olmaları, uygulamaların ne derece önemli ve yararlı olduğunu göstermektedir.

Hesaplanan kay kare ile her üç gruptaki öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarının sonucunu değerlendirmelerine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

ÖNERİLER

1. Öğretmenlik uygulamasının öğretmen adaylarının öğrenimlerinin erken yıllarında başlatılması için önlemler alınmalıdır. Bu önlemlerin başında, öğretmen adaylarının öğrenimlerinin hemen hemen ilk yıllarından itibaren derslerde işlenen bazı konuların öğretimi ile ilgili olarak ara ara okullara götürülerek, onların gözlemlerde bulunmalarını, küçük ölçüde de olsa bizzat ders uygulamaları yapmalarını sağlamak gelir. Bu çalışmalar, hem fakültede öğrenilenler ile okuldaki uygulamalar arasında bağlantı kurulmasını sağlar hem de son sınıftaki süreli uygulamalara sağlam bir dayanak oluşturur.

2. Son sınıfta yer alan öğretmenlik uygulamasının çok yetersiz olan süresinin uzatılması için çalışmalar yapılmalıdır.

3. Uygulamaya giden öğretmen adaylarının uygulamalar süresince izlenmeleri ve sağlıklı bir şekilde denetlenmelerinin yapılması için F.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi'nde bu konu ile ilgili yeterli sayıda ve deneyimli uygulama öğretmenleri sağlanmalıdır.

4. Öğretmenlik uygulamasını Elazığ dışındaki illerde yapan Teknik Eğitim Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının da fakültedeki uygulama öğretmenleri tarafından izlenmesi ve denetlenmesi sağlanmalıdır.

5. Uygulamalarda görev alacak ders ve uygulama öğretmenlerinin görevleri için önceden hazırlanmaları sağlanmalıdır.

6. Eğitim Bilimleri Bölümü'nün düzenleyeceği ve karşılıklı beklentileri dile getirmek, var olan sorunları tartışarak çözüm önerileri bulmak amacıyla uygulama başlamadan önce ve sonra sonucu değerlendirmek için öğretmen adaylarının, ders ve uygulama öğretmenlerinin, okul müdürlerinin katılacakları toplantılar yapılmalıdır. Böylece hem gruplar arasında

iletişim kurulmasına yardımcı olunabileceği gibi hem de grup üyelerinin birbirlerinin görüşlerinden yararlanmaları sağlanabilecektir.

7. Fen-Edebiyat Fakültesi'ndeki öğretmen adaylarının aynı sürede hem uygulama yapmak hem de fakülte'deki derslere devam etmek zorunda olmalarının doğurduğu sorunların giderilmesi için bu konuda önlem alınmalıdır.

8. Uygulamaların sağlıklı ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla daha az sayıda öğretmen adayının bu konuda deneyimli ders öğretmenlerine verilmesi, kalabalık olmayan sınıflara girmesi ve daha çok sayıda ders işleminin sağlanması için uygulama yapılan okullarla F.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi arasında sıkı bir işbirliği kurulmalıdır.

9. Öğretmenlik uygulamaları ile ilgili araştırmaların çok yetersiz olması nedeni ile öğretmen yetiştiren kurumlarda yapılacak olan araştırma çalışmalarından bazıları öğretmenlik uygulamaları konusuna yönlendirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Alkan, C. (1987), **Öğretmenlik Uygulamaları El Kitabı**. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası.
- Arayıcı, A. (1988), Fransa'da ve Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme. **Öğretmen Dünyası**. 9 (99), ss 8-10.
- Binbaşoğlu, C. (1987), Öğretmen Yetiştiren Okul ve Kuruluşlarda "Meslek Dersleri" Üzerine. **Milli Eğitim Vakfı Dergisi**. 2 (8), ss. 22-24.
- Büyükkaragöz, S. (1987), Genel Ortaöğretime Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumları Programlarının Dünü ve Bugünü. **Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu: Tebliğler** (8-11 Haziran 1987). Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim-Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakülteleri, ss. 317-339.
- Çağdaş Eğitim** (1988), Öğretmen Yetiştirme Komisyonu Raporu (XII. Milli Eğitim Şûrası Özel Sayısı), 13 (135), ss. 18-23.
- Çelenk, S. (1984), Öğretmen Okulları Gerçeğinin Işığında Eğitim Yüksekokullarımız. **Çağdaş Eğitim**. 9 (88), ss. 36-39.
- Cope, E. (1971), **School Experience In Teacher Education**. Bristol: University Of Bristol.
- Demirtaş, A. (1988), Öğretmen Eğitimi ve Eğitim Fakültelerimiz. **Çağdaş Eğitim**. 13 (136), ss. 15-21.
- Demirtaş, A. (1988), İlkokula Öğretmen Yetiştirme: Biçim ve Yaklaşımları. **Çağdaş Eğitim**. 13 (130), ss.14-21.
- F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü (1990), **Öğretmenlik Uygulama Rehberi** (Çoğaltma).

- F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi. **1988/1989 Öğretim Yılı Yıllık Çalışma Raporu** (Çoğaltma).
- F.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi. **1988/1989 Öğretim Yılı Yıllık Çalışma Raporu** (Çoğaltma).
- F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi. **EĞT 434 Atelye ve Meslek Dersleri Öğretmenlik Uygulaması Değerlendirme Formu** (Çoğaltma).
- F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi. **Özel Öğretim Metodları Dersi Öğretmenlik Uygulamaları Değerlendirme Formu** (Çoğaltma).
- Gözütok, D. (1978), **K.T.Y.Ö.D. Aile Ekonomisi ve Beslenme Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersi Hedeflerine Ulaşma Derecesi** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: A. Ü. Eğitim Fakültesi.
- Güler, A. (1985), **Son İki Şûra'nın Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme İle İlgili Yeni Modelleri ve Bunun Fen-Edebiyat Fakültelerinde Doğurduğu Sorunlar**. **Eğitim ve Bilim**. 10 (58), ss. 24-33.
- Günvaran, Ş. (1974), **K.T.Y.Ö.D. Giyim Bölümü Uygulama Çalışmalarında Uygulama Öğretmeni, Sınıf Öğretmeni ve Öğretmen Adayının Kendilerinin ve Birbirlerinin Rollerini Hakkındaki Görüşleri** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Semineri). Ankara: A. Ü. Eğitim Fakültesi.
- Gürbüz Türk, O. (1988), **Eğitim Fakülteleri Programlarının Değerlendirilmesi** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hacıoğlu, F. (1990), **Öğretmenlik Uygulamaları İçin Bir Model**. **Milli Eğitim Vakfı Dergisi**. 5 (17), ss. 21-23.
- Hacıoğlu, F. (1988), **Öğretmen Eğitiminde Öğretmenlik Uygulamalarına Esas Olacak Bir Model Geliştirme**. **Doktora Tez Çalışması Anket Formları**. Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Hakan, A. (1982), Öğretmenlik Sertifikası Programı Öğrencilerinin Uygulama Sırasında Yaptıkları Deneme Derslerinin Değerlendirilmesi. **A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**. 15 (1-2), ss. 239-254.
- Karasar, N. (1986), **Bilimsel Araştırma Yöntemi-Kavramlar, İlkeler, Teknikler**- Ankara: Bilim Kitap Kırtasiye Ltd. Şti.
- Karagözoğlu, G. (1987), Öğretmen Yetiştirme Sistemimizde Genel Durum **Fırat Havzası Yükseköğretim Sempozyumu** (13-14 Nisan 1987). Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Köymen, Ü. (1988), Ç.Ü. Eğitim Fakültesi'nin Son Beş Yıllık Deneyimi Temel Alınarak Yapılan Durum Değerlendirmesi. **Ç.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**. Adana: Ç. Ü. Basımevi, 1 (2), ss. 85-96.
- Küçükahmet, L. (1976), **Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğretmenlerinin Tutumları** (A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları No: 55). Ankara: A. Ü. Basımevi.
- Küçükahmet, L. (1989), Öğretmen Adaylarının İlk Ders Anlatımları Sıradaki Hisleri. **Çağdaş Eğitim**. 14 (145), ss. 9-16.
- Küçükahmet, L. (1987), Öğretmen Yetiştirme Düzenimizin XI. Milli Eğitim Şurası Kararları Işığında Değerlendirilmesi. **Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu: Tebliğler** (8-11 Haziran 1987). Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim-Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakülteleri, ss. 65-74.
- Külahçı, Ş. (1987), Yükseköğretimde Öğretmen Yetiştirme Yaklaşımları. **Fırat Havzası Yükseköğretim Sempozyumu** (13-14 Nisan 1987). Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Külahçı, Ş. (1990), Öğretmen Yetiştirmede Seçeneğimiz. **Milli Eğitim Vakfı Dergisi**. 5 (17), ss. 16-17.

Külahçı, Ş. ve Külahçı, M. (1987), 2000 Yılı'nın Öğretmenini Yetiştirme.

Milli Eğitim Vakfı Dergisi. 2 (8), ss. 25-27.

Oğuzkan, F. (1987), Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirmenin Dünü ve Bugünü.

Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu: Tebliğler (8-11 Haziran 1987).

Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim-Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakülteleri, ss. 357-367.

Özakpınar, Y. (1987), Milli Eğitimin Gayesi ve Öğretmenlik Şahsiyeti.

Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu: Tebliğler (8-11 Haziran 1987).

Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim-Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakülteleri, ss. 59-63.

Özyürek, L. (1983), **Öğretim İlke ve Yöntemleri** (A.Ü. Eğitim Bilimleri

Fakültesi Yayınları No: 124). Ankara: A.Ü. Basımevi.

Özyürek, L. (1983), Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmede Eğilimler. **Milli**

Eğitim Dergisi. Sayı: 60, ss. 9-11.

Sağlamer, E. (1985), Ülkemizde Öğretmen Yetiştirme. **Çağdaş Eğitim.**

10 (105), ss. 7-15.

Temel, A. (1986), Öğretmen Yetiştirmede Meslek Formasyonu Kazandırma

Sorunu. **Çağdaş Eğitim. 11 (116), ss. 17-25.**

Türkoğlu, A. (1987), Öğretmenlik Mesleğinde Yeni Fonksiyonlar. **Eğitim ve**

Bilim. 12 (65), ss. 40-44.

Tüzün, M.(1978), **K.T.Y.Ö.D. Programının Bütünlüğü İçinde Öğretmen-**

lik Formasyonu Kazandıran Derslerin Yeri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi.

Resmi Gazete. (1981), Yükseköğretim Kanunu (6 Kasım 1981) Ankara.

Başbakanlık Basımevi, Sayı: 17506.

Resmi Gazete. (1973), Milli Eğitim Temel Kanunu (24 Haziran 1973).
Ankara: Başbakanlık Basımevi, Sayı: 14574.

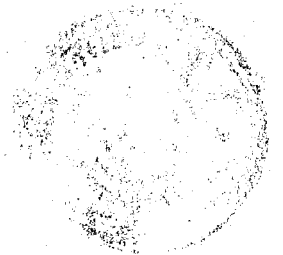
Resmi Gazete. (1983), 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (30 Mart 1983). Ankara: Başbakanlık Basımevi, Sayı: 18003.

Uçan, A. (1987), Türkiye'de Dal Öğretmenliği Eğitiminde Öğretmenlik Formasyonu Kazandırmada Karşılaşılan Bazı Sorunlar ve Çözüm Yolları. **Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu: Tebliğler** (8-11 Haziran 1987). Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim-Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakülteleri, ss. 317-339.

Ulusoy, A. (1979), **K.T.Y.Ö.D. Giyim Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarında Karşılaştıkları Güçlükler, Nedenleri ve Alınması Gereken Önlemler** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi.

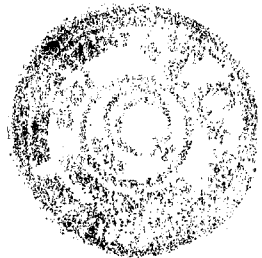
Varış, F. (1973), **Öğretmen Yetiştirme Üzerine** (A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları No: 36). Ankara: A.Ü. Basımevi.

Varış, F. (1983), Öğretmenlik Mesleği Üstüne. **Milli Eğitim Dergisi**. Sayı: 60, ss.7-8.

EKLER

1. ANKET İÇİN GEREKLİ İZİN ALINMASI VE UYGULANMASINA İLİŞKİN YAZIŞMALAR
2. ANKET FORMLARI

Yazı İşl.364.13/224-1501

ELAZIĞ

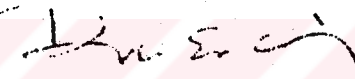
u : Anket Uygulaması

..20../...2..../1990..

TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ-DEKANLIĞINA

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Hilal KAZU (SARIKAYA) hazırlamakta olduğu "Yükseköğretim Kanunu Çerçevesinde Öğretmenlere Formasyon Kazandırmada Öğretmenlik Uygulamalarının Yeri ve Önemi" konulu tezi için bir anket uygulamak istemektedir.

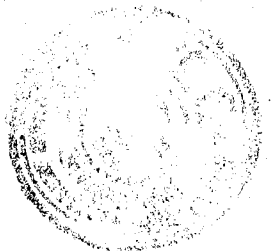
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim. Saygılarımla.

Prof.Dr.Mehmet ERGİN
Rektör V.

Eki: 14

DAĞITIM

Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığına
Teknik Eğitim Fakültesi Dekanlığına

YI : 311.Kültür-912(23)/ 7950
ONU : Anket Uygulaması.

27 Şubat 1990

VALİLİK MAKAMINA
ELAZIĞ

İlimiz Fırat Üniversitesi Rektörlüğünün 20.2.1990 tarih ve 1497 sayılı yazılarında; "Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi Hilâl KAZU(SARIKAYA)hazırlamakta olduğu "Yükseköğretim Kanunu Çerçevesinde Öğretmenlere Formasyon Kazandırmada Öğretmenlik Uygulamalarının Yeri ve Önemi" konulu tezini İlimiz Merkez İlçe Liselerine uygulamak" istediği belirtilmektedir.

Bakanlığımız Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinden alınan 28 Ocak 1988 tarih ve 611.BHİŞ/123 sayılı emirlerinde; "Teşkilatımızın, geniş halk kitleleriyle devamlı ilişkileri olduğu, bu ilişkilerin hepsinin, merkezi bir anlayışla kurulması ve sürdürülmesi hizmetlerin mutlaka geciktirilerek sunulması demektir. Halka hizmet, bütün eğitim kuruluşlarımızın varlık nedenidir.

Kamunlarımızda bağlayıcı hükümler olmadıkça, bundan böyle, Bakanlığımıza bağlı eğitim kuruluşlarında inceleme ve araştırma yapma; bu kuruluşlarla ilgili siyasi nitelik taşımayan, yoruma açık olmayan geçitli bilgiler edinme istekleri doğrudan Valiliklerce incelenecek ve cevaplandırılacak; Merkez Teşkilatından izin alınmadan, gereği süratle yerine getirilecektir.

Bu istekler, hiç bir şekilde Bakanlık konusunda spekülasyona sebep olacak cevaplara konu teşkil etmemelidir.

Eğitim kuruluşlarımızda yapılacak araştırma çalışmaları, eğitim ve öğretim hizmetleri aksatmayacak şekilde planlanacak ve uygulanacak; bu faaliyetlerin kısa veya uzun vadede eğitime katkısı gözönünde bulundurulacaktır." hükmü yer almaktadır.

Bu na göre Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Hilal KAZU(SARIKAYA)'nın "Yükseköğretim Kanunu Çerçevesinde Öğretmenlere Formasyon Kazandırmada Öğretmenlik Uygulamalarının Yeri ve Önemi" konulu anketi dersleri aksatmayacak şekilde İlimiz Merkez Liselerine uygulamasında müdürlüğümüzce bir sakınca görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde tasviplerinize arz ederim.

Elvan ŞAHİN
Müdür

VALİ ADINA

OLUR.../2/1990

Ziya GÜLER
Vali Yardımcısı

Sayın Öğretmen Adayı ,

Bu anket, öğretmen yetiştirme programlarında çok önemli bir yer tutan öğretmenlik uygulamaları ile ilgili Yüksek Lisans Tezinin verilerinden önemli bir kısmını toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Anket, iki bölüm halinde düzenlenmiştir. Soruların nasıl cevaplandırılacağına ilişkin açıklamalar ise bölüm başlarında yer almaktadır. Anket yolu ile toplanan bu bilgiler, yalnızca bilimsel amaçla kullanılacak, başka hiçbir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Bu nedenle, anket üzerine lütfen kimliğinizi açıklayıcı bilgiler yazmayınız.

Anketi içtenlikle, hiçbir etki altında kalmadan ve gerçeğe uygun olarak cevaplandıracağınız inancındayız.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder, öğretmenlik yaşamınızda başarılar dileriz. Saygılarımızla.

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Ali GÜLER

Arş. Gör. Hilâl KAZU

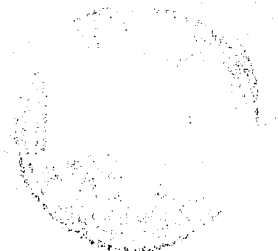
Fırat Üniversitesi

Teknik Eğitim Fakültesi

Eğitim Bilimleri Bölümü

23119

ELAZIĞ

BÖLÜM I

Bu bölümde kişisel bilgilerinize, öğretmenlik uygulamasının mevcut durumuna, öğretmenlik mesleğine karşı tutumunuza, öğretmen yetiştirme programına, uygulama sırasında karşılaştığınız güçlükler ve nedenlerine ilişkin sorular bulunmaktadır. Maddeleri dikkatle okuyarak size en uygun olan seçeneğe ayrılan kutunun içine çarpı (X) işareti koyunuz. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız.

01. Cinsiyetiniz?
 01. Kadın
 02. Erkek
02. Bölümünüz?
 01. Matematik
 02. Fizik
 03. Kimya
 04. Biyoloji
 05. Türk Dili ve Edebiyatı
 06. Tarih
 07. Sosyoloji
 08. Yapı Eğitimi
 09. Makine Eğitimi
 10. Metal İşleri Eğitimi
03. Bu fakülteye gelmeden önce öğretmen olmayı istiyor muydunuz?
 01. Evet
 02. Hayır
04. Bu fakülteden mezun olduktan sonra öğretmen istiyor musunuz?
 01. Evet
 02. Hayır
 03. Kararsızım
05. Aşağıdaki üç içerik kategorisi sizce ne derece önemlidir? (Seçenekleri öncelik sırasına göre 1, 2, 3 diye işaretleyiniz)
 01. Alan Bilgisi
 02. Genel Kültür
 03. Öğretmenlik Meslek Bilgisi
06. Aşağıdaki üç içerik kategorisinde kendinizi ne derece başarılı buluyorsunuz?(Seçenekleri öncelik sırasına göre 1, 2, 3 diye işaretleyiniz)
 01. Alan Bilgisi
 02. Genel Kültür
 03. Öğretmenlik Meslek Bilgisi
07. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı iseniz (6. soruda öğretmenlik meslek bilgisi kategorisini birinci ve ikinci derece olarak işaretlediyseniz), sizce bunun nedeni nedir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
 01. Bu derslerin yararına inanıyorum.
 02. Ders konularımı ilgi çekici buluyorum.
 03. Derslerin işlenişini ilgi çekici buluyorum.
 04. Başka (yazınız):

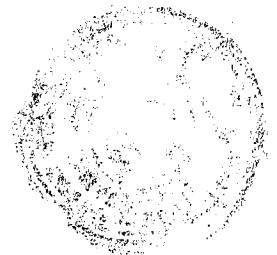

08. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı değil iseniz (6. soruda öğretmenlik meslek bilgisi kategorisini üçüncü derece olarak işaretlediyseniz), sizce bunun nedeni nedir?(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
01. Bu derslerin yararına inanmıyorum.
 02. Ders konularını ilgi çekici bulmuyorum.
 03. Derslerin işlenişini ilgi çekici bulmuyorum.
 04. Başka (yazınız):
09. Sizce, öğretmenlik uygulamasının mevcut süresi yeterli midir?
01. Evet
 02. Hayır
 03. Kararsızım
10. Cevabınız "hayır" ise, sizce bu süre ne kadar olmalıdır?
01. 1 ay
 02. 2 ay
 03. 1 yarıyıl
 04. Başka (yazınız):
11. Sizce, öğretmenlik uygulamasının 8. yarıyıldan (4. sınıf 2. yarıyıl) yapılması yeterli midir?
01. Evet
 02. Hayır
 03. Kararsızım
12. Cevabınız "hayır" ise, sizce öğretmenlik uygulaması dersi kaçınıcı yarıyıldan itibaren programda yer almalıdır?
01. 4. yarıyıldan (2. sınıf 2. yarıyıl)
 02. 5. yarıyıldan (3. sınıf 1. yarıyıl)
 03. 6. yarıyıldan (3. sınıf 2. yarıyıl)
 04. 7. yarıyıldan (4. sınıf 1. yarıyıl)
 05. Başka (yazınız):
13. Aşağıdaki öğretmenlik meslek bilgisi derslerinden uygulamanız sırasında size **en çok** yararlı olan üç dersi öncelik sırasına göre 1, 2, 3, 4 diye işaretleyiniz.
01. Eğitim Bilimine Giriş
 02. Eğitim Psikolojisi
 03. Eğitim Sosyolojisi
 04. Ölçme ve Değerlendirme
 05. Eğitim Teknolojisi
 06. Eğitim Yönetimi
 07. Eğitim Ekonomisi
 08. Eğitim İstatistiği
 09. Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları
 10. Atelye ve Meslek Dersleri Öğretim Metodları
 11. Genel Öğretim Metodları
 12. Özel Öğretim Metodları

14. Öğretmenlik uygulamanızı nerede yaptınız? (Sadece Teknik Eğitim Fakültesi'ndekiler cevaplayacaktır)
01. Elazığ ili okullarında
 02. Kendi memleketimde
 03. Başka (yazınız):
15. Öğretmenlik uygulamanızı hangi okulda yaptınız?
01. Genel Lise
 02. Anadolu Lisesi
 03. Ticaret Lisesi
 04. Teknik Lise
 05. Endüstri Meslek Lisesi
 06. Kız Meslek Lisesi
 07. İmam Hatip Lisesi
 08. Başka (yazınız):
16. Öğretmenlik uygulaması yaptığınız sınıfın/sınıfların mevcut öğrenci sayısı ortalama ne kadardı?
01. 50'nin üzerinde
 02. 40-50 arasında
 03. 30-40 arasında
 04. 20-30 arasında
17. Belirtmiş olduğunuz bu sayı, uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun mudur?
01. Evet
 02. Hayır
 03. Kararsızım
18. Öğretmenlik uygulamanızı yaptığınız sınıflara kaç kişi girdiniz?
01. 1 kişi
 02. 2 kişi
 03. 3 kişi
 04. Başka (yazınız):
19. Belirtmiş olduğunuz bu sayı uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun mudur?
01. Evet
 02. Hayır
 03. Kararsızım
20. Girdiğiniz tüm dersler içinde kaç dersi tamamıyla siz işlediniz?
01. 1 ders
 02. 2 ders
 03. 3 ders
 04. Başka (yazınız):
21. Belirtmiş olduğunuz bu sayı uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun mudur?
01. Evet
 02. Hayır
 03. Kararsızım
22. Uygulama yaptığınız okuldaki ders öğretmeni sizin işlediğiniz ders ya da derslerde sürekli yanınızda mıydı?
01. Evet
 02. Hayır

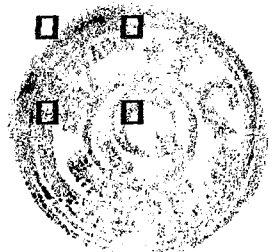
23. Sizce, ders öğretmeni öğretmen adayının ders işlemlerini izlemeli midir?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım
24. Fakülte'deki uygulamaya öğretmeni işlediğiniz dersleri izledi mi?
01. Evet
02. Hayır
25. Sizce, uygulama öğretmeni öğretmen adayının ders işlemlerini izlemeli midir?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım
26. Öğretmenlik uygulamasında ders işleme ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinde daha çok güçlük çektiniz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
01. Dersi plânlama
02. Öğretim ortamını ve öğrencileri derse hazırlama
03. Dersi ders plânına uygun olarak sunma ve uygulama
04. Ölçme ve değerlendirme
05. Ders süresini iyi kullanma
06. Sınıf içi disiplini sağlama
07. Öğrencilerle iyi iletişim kurma
08. Başka (yazınız):
27. Öğretmenlik uygulamasında karşılaştığınız güçlükler neden kaynaklandı? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
01. Alan bilgimin yetersizliğinden
02. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yeterli bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkları kazandırmamış olmasından
03. Kendi kişilik yapımdan
04. Başka (yazınız):

BÖLÜM II

Bu bölümde uygulama ve ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmelerine ve uygulama çalışmalarınızın sonucunu değerlendirmenize ilişkin görüşler bulunmaktadır. Her bir madde katılıyorum, katılmıyorum ve kararsızım olmak üzere üç seçeneğe olmaktadır. Lütfen size en uygun olan seçeneğin altındaki kutunun içine çarpı (X) işareti koyunuz.

	(A) Katılıyorum	(B) Katılmıyorum	(C) Kararsızım
	A	B	C
Uygulama Öğretmenleri;			
01. Öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla biliyorlar.	☐	☐	☐
02. Ders öğretmenleri ile uygulamalarla ilgili olarak yeterli işbirliği yapıyorlar.	☐	☐	☐
03. Öğretmen adaylarına iyi bir şekilde rehberlik edebilmek için yeterince zaman ayırıyorlar.	☐	☐	☐
04. Öğretmen adayları herhangi bir güçlük karşılığı zaman yapıcı bir şekilde destek oluyorlar.	☐	☐	☐
05. Öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istiyorlar.	☐	☐	☐
06. Öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini kendilerine bildiriyorlar.	☐	☐	☐
Ders Öğretmenleri;			
07. Öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla biliyorlar.	☐	☐	☐
08. Kendilerine uygulama öğrencisi verilmesini memnurlukla karşılıyorlar.	☐	☐	☐
09. Sınıfın sorumluluğunun öğretmen adayına bırakılmasını memnurlukla karşılıyorlar.	☐	☐	☐

(A) Katılıyorum
(B) Katılmıyorum
(C) Kararsızım

	A	B	C
10. Öğretmen adaylarının sınıfta uygulamak istedikleri yeni öğretim yöntemlerini memnunlukla karşılıyorlar.	☐	☐	☐
11. Öğretmen adayları ile birlikte yeni öğretim yöntemlerini denemek ve geliştirmek istiyorlar.	☐	☐	☐
12. Öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istiyorlar.	☐	☐	☐
13. Öğretmen adaylarının hatalarını ders dışında söyleyerek yapıcı bir şekilde rehberlik yapıyorlar.	☐	☐	☐
14. Öğretmen adaylarına "çok iyi gidiyor" deyip, başka bir açıklama yapmıyorlar.	☐	☐	☐

Öğretmenlik uygulaması çalışmaları sırasında;

15. Ders öğretmenin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirler öğretmenlik deneyimi kazanmamda yararlı oldu.	☐	☐	☐
16. Uygulama öğretmenin yaptığı eleştiri ve verdiği fikirler öğretmenlik deneyimi kazanmamda yararlı oldu.	☐	☐	☐
17. Okul müdürü ve müdür yardımcılarının yaptığı eleştiriler ve verdiği fikirler öğretmenlik deneyimi kazanmamda yararlı oldu.	☐	☐	☐
18. Öğrencilerle sınıfta konu ile ilgili olarak yaptığım tartışmalar öğretmenlik deneyimi kazanmamda yararlı oldu.	☐	☐	☐
19. Arkadaşlarımla yaptığım işbirliği uygulama çalışmalarımın daha sağlıklı yürütülmesinde yararlı oldu.	☐	☐	☐
20. Öğretmenlik uygulaması sonucunda; kendime olan güvenim arttı.	☐	☐	☐

Sayın Öğretmen,

Bu anket, öğretmen yetiştirme programlarında çok önemli bir yer tutan öğretmenlik uygulamaları ile ilgili Yüksek Lisans Tezinin verilerinden önemli bir kısmını toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Anket, iki bölüm halinde düzenlenmiştir. Soruların nasıl cevaplandırılacağına ilişkin açıklamalar ise bölüm başlarında yer almaktadır. Anket yolu ile toplanan bu bilgiler, yalnızca bilimsel amaçla kullanılacak, başka hiçbir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Bu nedenle, anket üzerine lütfen kimliğinizi açıklayıcı bilgiler yazmayınız.

Anketi içtenlikle, hiçbir etki altında kalmadan ve gerçeğe uygun olarak cevaplandıracağınız inancındayız.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder, öğretmenlik yaşamınızda başarılar dileriz. Saygılarımızla.

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Ali GÜLER

Arş. Gör. Hilâl KAZU

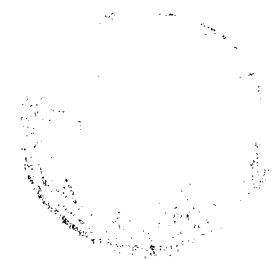
Fırat Üniversitesi

Teknik Eğitim Fakültesi

Eğitim Bilimleri Bölümü

23119

ELAZIĞ

BÖLÜM I

Bu bölümde kişisel bilgilerinize ilişkin sorular bulunmaktadır. Maddeleri dikkatle okuyarak size en uygun olan seçeneğe ayrılan kutunun içine çarpı (X) işareti koyunuz. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız.

01. Cinsiyetiniz?

01. Kadın

02. Erkek

02. Çalışmakta olduğunuz kurum?

01. Genel Lise

05. Endüstri Meslek Lisesi

02. Anadolu Lisesi

06. Kız Meslek Lisesi

03. Ticaret Lisesi

07. İmam Hatip Lisesi

04. Teknik Lise

08. Başka (yazınız):

03. Mesleki kıdeminiz?

01. 1 - 5 yıl

02. 6 - 10 yıl

03. 11 - 15 yıl

04. 16 - 20 yıl

05. 21 ve üzeri

04. En son tamamladığınız eğitim programı?

01. Dört yıllık Yüksek Öğretmen Okulu veya Fakülte

02. Üç yıllık Eğitim Enstitüsü

03. Lisans Tamamlama

04. Lisans

05. Başka (yazınız):

05. Branşınız?

01. Türk Dili ve Edebiyatı

06. Kimya

02. Tarih

07. Biyoloji

03. Felsefe Grubu

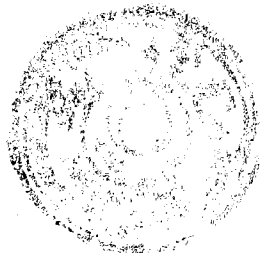
08. Mesleki ve Teknik Eğitim (yazınız):

04. Matematik

.....

05. Fizik

09. Başka (yazınız):

BÖLÜM II

Bu bölümde öğretmenlik uygulamasının mevcut durumuna, öğretmen yetiştirme programına, uygulamalarda karşılaşılan güçlükler, nedenlerine ve uygulama öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmelerine ilişkin sorular ve görüşler bulunmaktadır. Maddeleri dikkatle okuyarak size en uygun olan seçeneğe ayrılan kutunun içine çarpı (X) işareti koyunuz. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız.

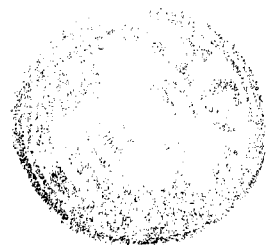
01. Sınıflarınızda öğretmenlik uygulamalarının yürütülme sıklığı nasıldır?
 01. Her öğretim yılında sınıfımda/sınıflarımda yürütüldü.
 02. Bazı öğretim yıllarında sınıfımda/sınıflarımda yürütüldü.
 03. İlk defa bu yıl sınıfımda/sınıflarımda yürütüldü.
02. Öğretmenlik uygulaması çalışmalarında genellikle öğretmen adayları ile iletişiminiz ne durumdadır?
 01. Ders öncesi plânlama, dersin işlenişi ve ders sonrası değerlendirme aşamalarında sürekli görüş ve önerilerimi alıyorlar.
 02. Yalnız dersi plânlama aşamasında görüş ve önerilerimi alıyorlar.
 03. Yalnız, dersi işleyiş sırasında ortaya çıkan durumlarda görüş ve önerilerimi alıyorlar.
 04. Yalnız, dersin sonunda eleştiri ve önerilerimi alıyorlar.
 05. Uygulama çalışmalarının hiçbir aşamasında görüş ve önerilerimi almıyorlar.
03. Eğer ikinci sorunun birinci seçeneğinin dışındaki seçeneklerden birisini işaretlediyseniz, öğretmen adayları ile yeterli iletişim sağlayamamanızın nedeni aşağıdakilerden hangisidir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
 01. Haftalık ders yükünün çok fazla olması
 02. Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programındaki ders yüklerinin çok fazla olması
 03. Öğretmen adaylarının eleştiri ve önerileri kabul etmeyip yararlanmak istememeleri
 04. Uygulama öğretmenin öğretmen adaylarının yalnız kendisinden yardım almalarını istemesi
 05. Başka (yazınız):.....
04. Sizce, öğretmenlik uygulamasının mevcut süresi yeterli midir?
 01. Evet
 02. Hayır
 03. Kararsızım
05. Cevabınız "hayır" ise, sizce bu süre ne kadar olmalıdır?
 01. 1 ay
 02. 2 ay
 03. 1 yarıyıl
 04. Başka (yazınız):

06. Sizce, öğretmenlik uygulamasının 8. yarıyıldan (4. sınıf 2. yarıyılı) yapılması yeterli midir?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım
07. Cevabınız "hayır" ise, sizce öğretmenlik uygulaması dersi kaçınıcı yarıyıldan itibaren programda yer almalıdır?
01. 4. yarıyıldan (2. sınıf 2. yarıyılı)
02. 5. yarıyıldan (3. sınıf 1. yarıyılı)
03. 6. yarıyıldan (3. sınıf 2. yarıyılı)
04. 7. yarıyıldan (4. sınıf 1. yarıyılı)
05. Başka (yazınız):.....
08. Öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları sınıflara girdikleri grup sayısı uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun mudur?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım
09. Sizce, öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları sınıfların mevcut öğrenci sayısı uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun mudur?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım
10. Öğretmen adaylarının uygulamalar sırasında işledikleri ders sayısı Uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun mudur?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım
11. Sizce, uygulama öğretmeni öğretmen adayının işlediği dersi izlemeli midir?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım

12. Sizce, öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesinde karşılaşılan güçlükler nelerden kaynaklanmaktadır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
01. Öğretmen yetiştirme programından
 02. Organizasyon ve koordinasyon eksikliğinden
 03. Uygulama yapılan okuldaki personelin davranışlarından
 04. Fiziki kapasite yetersizliğinden
 05. Sınıf atmosferinde öğrencilerin davranışlarından
 06. Öğretmen adayının davranışlarından
 07. Başka (yazınız):
13. Sizce, öğretmen adayları uygulama sırasında ders işleme ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinde daha çok güçlük çekmektedirler? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
01. Dersi plânlama
 02. Öğretim ortamını ve öğrencileri derse hazırlama
 03. Dersi ders plânına uygun olarak sunma ve uygulama
 04. Ölçme ve değerlendirme
 05. Ders süresini iyi kullanma
 06. Sınıf içi disiplini sağlama
 07. Öğrencilerle iyi iletişim kurma
 08. Başka (yazınız):
14. Sizce, bu güçlükler neden kaynaklanmaktadır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
01. Öğretmen adaylarının alan bilgilerinin yetersizliğinden
 02. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretmen adaylarına yeterli bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkları kazandırmamış olmasından
 03. Öğretmen adaylarının kişilik yapılarından
 04. Başka (yazınız):

AÇIKLAMA: Aşağıda uygulama öğretmenlerine ilişkin görüşler bulunmaktadır. Her bir madde katılıyorum, katılmıyorum ve kararsızım olmak üzere üç seçenekten oluşmaktadır. Lütfen size en uygun olan seçeneğin altındaki kutunun içine çarpı (X) işareti koyunuz.

	(A) Katılıyorum (B) Katılmıyorum (C) Kararsızım		
	A	B	C
Uygulama Öğretmenleri;			
15. Öğretmenlik uygulamaları ile ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla biliyorlar.	☐	☐	☐
16. Ders öğretmenleriyle uygulamalarla ilgili olarak yeterli işbirliği yapıyorlar.	☐	☐	☐
17. Öğretmen adaylarına iyi bir şekilde rehberlik edebilmek için yeterince zaman ayırıyorlar.	☐	☐	☐
18. Öğretmen adayları herhangi bir güçlükle karşılaştığı zaman yapıcı bir şekilde destek oluyorlar.	☐	☐	☐
19. Öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istiyorlar.	☐	☐	☐
20. Öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları hakkında olumlu ve olumsuz görüşlerini kendilerine bildiriyorlar.	☐	☐	☐

Sayın Uygulama Öğretmeni,

Bu anket, öğretmen yetiştirme programlarında çok önemli bir yer tutan öğretmenlik uygulamaları ile ilgili Yüksek Lisans Tezinin verilerinden önemli bir kısmını toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Anket, iki bölüm halinde düzenlenmiştir. Soruların nasıl cevaplandırılacağına ilişkin açıklamalar ise bölüm başlarında yer almaktadır. Anket yolu ile toplanan bu bilgiler, yalnızca bilimsel amaçla kullanılacak, başka hiçbir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Bu nedenle, anket üzerine lütfen kimliğinizi açıklayıcı bilgiler yazmayınız.

Anketi içtenlikle, hiçbir etki altında kalmadan ve gerçeğe uygun olarak cevaplandıracağınız inancındayız.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder, meslek yaşamınızda başarılar dileriz. Saygılarımızla.

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Ali GÜLER

Arş. Gör. Hilâl KAZU

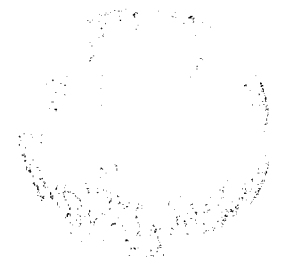
Fırat Üniversitesi

Teknik Eğitim Fakültesi

Eğitim Bilimleri Bölümü

23119

ELAZIĞ

BÖLÜM I

Bu bölümde kişisel bilgilerinize ilişkin sorular bulunmaktadır. Maddeleri dikkatle okuyarak size en uygun olan seçeneğe ayrılan kutunun içine çarpı (X) işareti koyunuz. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız.

01. Cinsiyetiniz?

01. Kadın

02. Erkek

02. Mesleki kıdeminiz?

01. 1 - 5 yıl

02. 6 - 10 yıl

03. 11 - 15 yıl

04. 16 - 20 yıl

05. 21 ve üzeri

03. Ünvanınız?

01. Araştırma Görevlisi

02. Öğretim Görevlisi

03. Doktor

04. Yardımcı Doçent

05. Doçent

06. Başka (yazınız):.....

04. Branşınız?

01. Türk Dili ve Edebiyatı

02. Tarih

03. Sosyoloji

04. Kimya

05. Fizik

06. Biyoloji

07. Matematik

08. Yapı Eğitimi

09. Makine Eğitimi

10. Metal İşleri Eğitimi

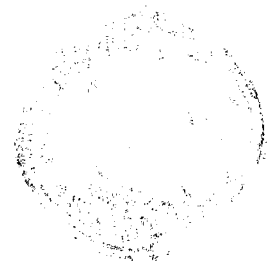
BÖLÜM II

Bu bölümde öğretmenlik uygulamasının mevcut durumuna, öğretmen yetiştirme programına, uygulamalarda karşılaşılan güçlükler, nedenlerine ve ders öğretmenlerinin uygulamalarla ilgili görevlerini yerine getirmelerine ilişkin sorular ve görüşler bulunmaktadır. Maddeleri dikkatle okuyarak size en uygun olan seçeneğe ayrılan kutunun içine çarpı (X) işareti koyunuz. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız.

01. Öğretmenlik uygulaması çalışmalarında genellikle öğretmen adayları ile iletişiminiz ne durumdadır?
01. Ders öncesi plânlama, dersin işlenişi ve ders sonrası değerlendirme aşamalarında sürekli görüş ve önerilerimi alıyorlar.
02. Yalnız, dersi plânlama aşamasında görüş ve önerilerimi alıyorlar.
03. Yalnız, dersi işleyiş sırasında ortaya çıkan durumlarda görüş ve önerilerimi alıyorlar.
04. Yalnız, dersin sonunda eleştiri ve önerilerimi alıyorlar.
05. Uygulama çalışmalarının hiçbir aşamasında görüş ve önerilerimi almıyorlar.
02. Eğer birinci sorunun birinci seçeneğinin dışındaki seçeneklerden birisini işaretlediyseniz, öğretmen adayları ile yeterli iletişim sağlayamamanızın nedeni aşağıdakilerden hangisidir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
01. Haftalık ders yükünün çok fazla olması
02. Akademik çalışmalarının çok fazla olması
03. Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme programındaki ders yüklerinin çok fazla olması
04. Öğretmen adaylarının eleştiri ve önerileri kabul etmeyip yararlanmak istememeleri
05. Başka (yazınız):
03. Sizce, öğretmenlik uygulamasının mevcut süresi yeterli midir?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım
04. Cevabınız "hayır" ise, sizce bu süre ne kadar olmalıdır?
01. 1 ay
02. 2 ay
03. 1 yarıyıl
04. Başka (yazınız):
05. Sizce, öğretmenlik uygulamasının 8. yarıyıldan (4. sınıf 2. yarıyılı) yapılması yeterli midir?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım

06. Cevabınız "hayır" ise, sizce öğretmenlik uygulaması dersi kaçınıcı yarıyıldan itibaren programda yer almalıdır?
01. 4. yarıyıldan (2. sınıf 2. yarıyıl)
02. 5. yarıyıldan (3. sınıf 1. yarıyıl)
03. 6. yarıyıldan (3. sınıf 2. yarıyıl)
04. 7. yarıyıldan (4. sınıf 1. yarıyıl)
05. Başka (yazınız):
07. Öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları sınıflara girdikleri grup sayısı uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun mudur?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım
08. Öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları sınıfların mevcut öğrenci sayısı uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun mudur?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım
09. Öğretmen adaylarının uygulamalar sırasında işledikleri ders sayısı uygulama çalışmalarının iyi bir şekilde yürütülmesi için uygun mudur?
01. Evet
02. Hayır
03. Kararsızım
10. Sizce, öğretmenlik uygulamalarının yürütülmesinde karşılaşılan güçlükler nelerden kaynaklanmaktadır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
01. Öğretmen yetiştirme programından
02. Organizasyon ve koordinasyon eksikliğinden
03. Uygulama yapılan okuldaki personelin davranışlarından
04. Fiziki kapasite yetersizliğinden
05. Sınıf atmosferinde öğrencilerin davranışlarından
06. Öğretmen adayının davranışlarından
07. Başka (yazınız):

11. Sizce, öğretmen adayları uygulama sırasında ders işleme ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinde daha çok güçlük çekmektedirler? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
01. Dersi plânlama
 02. Öğretim ortamını ve öğrencileri derse hazırlama
 03. Dersi ders plânına uygun olarak sunma ve uygulama
 04. Ölçme ve değerlendirme
 05. Ders süresini iyi kullanma
 06. Sınıf içi disiplini sağlama
 07. Öğrencilerle iyi iletişim kurma
 08. Başka (yazınız):
12. Sizce, bu güçlükler neden kaynaklanmaktadır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
01. Öğretmen adaylarının alan bilgilerinin yetersizliğinden
 02. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin, öğretmen adaylarına yeterli bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıkları kazandırmamış olmasından
 03. Öğretmen adaylarının kişilik yapılarından
 04. Başka (yazınız):

AÇIKLAMA: Aşağıda ders öğretmenlerine ilişkin görüşler bulunmaktadır. Her bir madde katılıyorum, katılmıyorum ve kararsızım olmak üzere üç seçenekten oluşmaktadır. Lütfen size en uygun olan seçeneğin altındaki kutunun içine çarpı (X) işareti koyunuz.

(A) Katılıyorum
(B) Katılmıyorum
(C) Kararsızım

A B C

Ders Öğretmenleri;

13. Öğretmenlik uygulamalarıyla ilgili olarak kendilerinden neler beklendiğini tam anlamıyla biliyorlar.	☐	☐	☐
14. Kendilerine uygulama öğrencisi verilmesini memnunlukla karşılıyorlar.	☐	☐	☐
15. Sınıfın sorumluluğunun öğretmen adayına bırakılmasını memnunlukla karşılıyorlar.	☐	☐	☐

- (A) Katılıyorum
 (B) Katılmıyorum
 (C) Kararsızım

	A	B	C
16. Öğretmen adaylarının sınıfta uygulamak istedikleri yeni öğretim yöntemlerini memnunlukla karşılıyorlar.	☐	☐	☐
17. Öğretmen adayları ile birlikte yeni öğretim yöntemlerini denemek ve geliştirmek istiyorlar.	☐	☐	☐
18. Öğretmen adaylarının dersle ilgili ön hazırlıklarından haberdar olmak istiyorlar.	☐	☐	☐
19. Öğretmen adaylarının hatalarını ders dışında söyleyerek yapıcı bir şekilde rehberlik yapıyorlar.	☐	☐	☐
20. Öğretmen adaylarına "çok iyi gidiyor" deyip, başka bir açıklama yapmıyorlar.	☐	☐	☐

T. C.
 Yükseköğretim Kurumu
 Değerlendirmeye

